

The *Cullavagga* on *Bhikkhunī* Ordination

හික්ඛුණී පැවිද්ද පිළිබඳව චූළඌවග්ගය

พระวินัยในจุลวรรคว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ඉදුඌගුඌලා තිඛුණීඌ පුත්තඌ

Bhikkhu Anālayo

Title: The Cullavagga on *Bhikkhunī* Ordination

© 2016 Anālayo

Published by
The Buddhist Association
of the United States
2020 Route 301, Carmel
New York 10512
baus.book@gmail.com

Printed in Taiwan

Cover design by:
Kenny Ngoi Jin Yit

Contents

The <i>Cullavagga</i> on <i>Bhikkhunī</i> Ordination	3
- Introduction	5
- Ordination by Acceptance of the <i>garudhammas</i>	5
- Ordination by <i>bhikkhus</i> Only	12
- Ordination by Both Communities	21
- Ordination by Messenger	23
- Transmission to Sri Lanka	28
- Conclusion	32
හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය	35
- හැඳින්වීම	37
- ගරුධර්ම පිළිගැනීමෙන් ලබන පැවිද්ද	38
- හික්ෂුණ විසින් පමණක් සිදුකරනු ලබන පැවිද්ද	46
- උභය සංඝයා විසින් පැවිද්ද ලබාදීම	57
- දූතයෙකු මගින් සිදුකරනු ලබන පැවිද්ද	61
- ලංකාවට සංක්‍රමණය වීම	67
- සමාලෝචනය	72
พระวินัยในจุลวรรคว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี	75
- บทนำ	77
- การอุปสมบทด้วยการรับครุธรรม ๘	78
- การอุปสมบทด้วยภิกษุสงฆ์ฝ่ายเดียว	85
- การอุปสมบทด้วยสงฆ์สองฝ่าย	95

- การอุปสมบทด้วยเหตุ	99
- การสืบทอดการอุปสมบทของผู้ที่รั้งกา	105
- บทสรุป	109

စူဠဝဂ္ဂပါဠိလာ ဘိက္ခုနီခံယူ ပြဋ္ဌာန်းမှု 111

- နိဒါန်း	113
- ဂရုဓမ္မတို့ကို ဝန်ခံခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူရရှိခြင်း	114
- ဘိက္ခုအုပ်စုဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း။	124
- ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီ နှစ်ခုလုံး ရှေ့တွင် ဘိက္ခုနီ ခံယူခြင်း။	139
- သံတမန်၏ အကူအညီဖြင့် ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း။	143
- ဘိရိလင်္ကာသို့ ရောက်ရှိလာပုံ	150
- နိဂုံး	156

The *Cullavagga* on *Bhikkhunī* Ordination

Bhikkhu Anālayo

Introduction

In what follows I study the evolution of *bhikkhunī* ordination in the way this has been recorded in the *Cullavagga* of the Theravāda *Vinaya*, followed by a brief look at the description in the *Dīpavaṃsa* of the transmission of *bhikkhunī* ordination to Sri Lanka and its possible bearing on how the rules on *bhikkhunī* ordination in the *Cullavagga* would have been interpreted in the past. The topics covered are:

- 1) ordination by acceptance of the eight *garudhammas*,
- 2) ordination by *bhikkhus* only,
- 3) ordination by both communities,
- 4) ordination by messenger,
- 5) transmission to Sri Lanka.

My intention is to follow the *Vinaya* narrative closely in order to determine what kind of background it presents for the four procedures in question. Instead of attempting a historical reconstruction, my interest is purely in the legal implications. Any suggestion I make about how the Buddha acted or what he intended is therefore not part of a historical reconstruction, but rather part of the construction of a coherent narrative based on the indications found in the Theravāda *Vinaya*, serving as a background for a legal reading of this particular monastic code and its bearing on the living Theravāda tradition(s). For legal purposes affecting present-day Theravāda monastics, the Pāli *Vinaya* in the form it has been handed down is the central frame of reference.

1) Ordination by Acceptance of the *garudhammas*

I begin by translating the narrative found in the *Cullavagga* on how Mahāpajāpatī Gotamī became a *bhikkhunī* by accepting eight “principles to be respected”, the *garudhammas*. Here and subsequently, my presentation alternates between translations

of the relevant passages and attempts to draw out their implications, to the extent to which I am able to ascertain these.

Translation (Vin II 255)

[Ānanda addressed the Buddha]: “Venerable sir, it would be good if women could receive the going forth from home to homelessness in the teaching and discipline made known by the Tathāgata.”

[CV X 1.4]

[The Buddha replied]: “Ānanda, if Mahāpajāpatī Gotamī accepts eight principles to be respected, then that will be her higher ordination:

1) “A *bhikkhunī* who has received the higher ordination since a hundred years should pay homage to, rise up for, put the palms of her hands together, and behave appropriately towards a *bhikkhu* who has received the higher ordination on that very day. This is a principle to be revered, respected, honoured, venerated, and not to be transgressed for the whole of one’s life.

2) “A *bhikkhunī* should not spend the rainy season in a residence where there is no *bhikkhu*. This is a principle to be revered, respected, honoured, venerated, and not to be transgressed for the whole of one’s life.

3) “Every fortnight a *bhikkhunī* should seek two things from the community of *bhikkhus*: inquiring about [the date of] the observance day and coming for the exhortation. This is a principle to be revered, respected, honoured, venerated, and not to be transgressed for the whole of one’s life.

4) “After the completion of the rainy season a *bhikkhunī* should make an invitation (*pavāraṇā*) before both communities in respect to three matters: what has been seen,

heard, and suspected. This is a principle to be revered, respected, honoured, venerated, and not to be transgressed for the whole of one's life.

5) "A *bhikkhunī* who has offended against a serious rule is to undergo penance (*mānatta*) for a fortnight before both communities. This is a principle to be revered, respected, honoured, venerated, and not to be transgressed for the whole of one's life.

6) "A probationer who has trained for two years in six principles should seek higher ordination (*upasampadā*) from both communities. This is a principle to be revered, respected, honoured, venerated, and not to be transgressed for the whole of one's life.

7) "A *bhikkhunī* should not in any way revile or abuse a *bhikkhu*. This is a principle to be revered, respected, honoured, venerated, and not to be transgressed for the whole of one's life.

8) "From today on, *bhikkhunīs* are not permitted to criticize *bhikkhus*. *Bhikkhus* are permitted to criticize *bhikkhunīs*. This is a principle to be revered, respected, honoured, venerated, and not to be transgressed for the whole of one's life.

"Ānanda, if Mahāpajāpatī Gotamī accepts these eight principles to be respected, then that will be her higher ordination."

[CV X 1.5]

Then the venerable Ānanda, having learned from the Blessed One these eight principles to be respected, approached Mahāpajāpatī Gotamī. Having approached her, he said this to Mahāpajāpatī Gotamī:

“Gotamī, if you will accept eight principles to be respected, then that will be your higher ordination:

“A *bhikkhunī* who has received the higher ordination since a hundred years ... *Bhikkhus* are permitted to criticize *bhikkhunīs*. This is a principle to be revered, respected, honoured, venerated, and not to be transgressed for the whole of one’s life.

“Gotamī, if you will accept these eight principles to be respected, then that will be you higher ordination.”

[Mahāpajāpatī Gotamī said:] “Venerable Ānanda, it is just as if there were a young man or women, youthful and fond of adornment who, having washed the head, on obtaining a garland of lotuses, of jasmine, or of roses, would accept it with both hands and place it on the head. Venerable Ānanda, in the same way I accept these eight principles to be respected, not to be transgressed for the whole of one’s life.”

[CVX 1.6]

Then the venerable Ānanda approached the Blessed One. Having approached and paid homage to the Blessed One, he sat down to one side. Sitting to one side, the venerable Ānanda said this to the Blessed One:

“Venerable sir, Mahāpajāpatī Gotamī has accepted the eight principles to be respected; the Blessed One’s maternal aunt has received the higher ordination.”

Study

According to the above account, in reply to Ānanda’s request that women be allowed to go forth, the Buddha promulgates eight *garudhammas*, stating that their acceptance will count as Mahāpajāpatī Gotamī’s higher ordination. Since the Buddha presents these eight *garudhammas* in re-

ply to a general request that women be allowed to go forth, it seems that he has now decided to start an order of *bhikkhunīs*; he is not merely making a special allowance only for his fostermother. In other words, although the procedure of receiving ordination through the acceptance of the *garudhammas* is valid for Mahāpajāpatī Gotamī alone, nevertheless her higher ordination needs to be considered a first step in a development that is aiming at “allowing women to go forth from home to homelessness in the teaching and discipline made known by the Tathāgata”.

The same is evident from the formulation of the *garudhammas* themselves, as most of these deal with situations that arise once an order of *bhikkhunīs* has come into existence, not with a situation where Mahāpajāpatī Gotamī is the only existing *bhikkhunī*.

Now these *garudhammas* are not rules given to *bhikkhus*. Nevertheless, they do indicate in what way according to the Theravāda *Vinaya* the Buddha expected *bhikkhus* to cooperate with *bhikkhunīs*, once these had come into existence. The whole set of eight *garudhammas* recurs in the *Vinaya* account of *pācittiya* 21 for *bhikkhus*, where these eight are part of an instruction that a *bhikkhu* should give to *bhikkhunīs* (Vin IV 52). No doubt, the *bhikkhus* were aware of them.

Once the *bhikkhus* had come to know about the *garudhammas*, presumably on being informed by Ānanda of what had taken place, they would have known that they were expected to undertake the following activities, wherever a *bhikkhunī* order is in existence:

- inform the *bhikkhunīs* of the observance day, *uposatha* (*garudhamma* 3),
- give them exhortation, *ovāda* (also *garudhamma* 3),

- cooperate in their invitation ceremony, *pavāraṇā* (*garudhamma* 4),
- cooperate in their observance of penance, *mānatta* (*garudhamma* 5),
- cooperate in their higher ordination, *upasamapadā* (*garudhamma* 6).

The relevance of the *garudhammas* to *bhikkhus* becomes evident right away by following up the case of the first of the activities in the list above, according to which the *bhikkhus* should inform the *bhikkhunīs* of the date of the observance day, the *uposatha*. This date needs to be determined by deciding whether it falls on the fourteenth or the fifteenth day after the previous *uposatha*. On the day determined as the *uposatha*, the *bhikkhunīs* are expected to receive an exhortation from the *bhikkhus*.

Whereas the issue of exhortation receives legislation also elsewhere, as far as I am able to determine the inquiry about the observance day appears to be taken up only in *garudhamma* 3 and in *pācittiya* rule 59 for *bhikkhunīs*. The narrative of what according to the *Vinaya* led to the promulgation of *pācittiya* rule 59 for *bhikkhunīs* proceeds as follows (Vin IV 315):

At that time the Buddha, the Blessed One, was dwelling at Sāvathī, in Jeta’s Grove, Anāthapiṇḍika’s Park. At that time the *bhikkhunīs* did not inquire about [the date of] the observance day and did not request exhortation. The *bhikkhus* complained, took offence, and criticized it: “How can these *bhikkhunīs* not inquire about [the date of] the observance day and not request exhortation?”

This motivates the Buddha to make it a *pācittiya* offence if the *bhikkhunīs* do not inquire about the date of the observance day from the *bhikkhus* and do not request exhortation. The above

Vinaya passage shows the *bhikkhus* to have been clearly aware of the need for *bhikkhunīs*, as stipulated in *garudhamma* 3, to inquire about the date of the observance day, since they complain as soon as this does not happen. This confirms the impression that in the Theravāda *Vinaya* account the *bhikkhus* themselves clearly recognized the function of the *garudhammas* as regulating interrelations between *bhikkhus* and *bhikkhunīs*.

Now in the *Cullavagga* narrative translated earlier, the Buddha is on record for promulgating *garudhamma* 6, together with the other principles to be respected, in reply to Ānanda's request to create an opportunity for women to go forth in the Buddha's dispensation. In this way the Theravāda *Vinaya* presents the Buddha as asking Mahāpajāpatī Gotamī to accept a stipulation that she will not be able to carry out. Even though by accepting the whole set of eight *garudhammas* she could become a *bhikkhunī*, she would not be able to form the quorum required for carrying out the preparation for and conferring of the higher ordination of her following of Sakyan women who also wanted higher ordination. From the outset it was clear that she would be unable to act according to *garudhamma* 6 in the way this is now found in the Theravāda *Vinaya*.

Taking into account the way the Buddha is presented elsewhere in the canonical texts, it seems hardly possible to assume that the *Vinaya* is presenting him as having overlooked the fact that he was promulgating a ruling that right away was impossible to keep. In fact I am not aware of any case in the *Vinaya* where the Buddha gives a ruling that as soon as it is promulgated is impossible to put into practice. The *Vinaya* does record numerous instances where the Buddha finds a need to amend rules, but these are shown to arise because of problems that manifested subsequently, not because straight away the rule could not be followed at all.

Therefore a more convincing interpretation of the present episode would be to assume that it shows the Buddha acting on purpose in this way. This impression is supported by the fact that he did not lack alternative courses of action. A simple alternative would have been to formulate *garudhamma* 6 in a different way. The Buddha could have simply stipulated the need for female candidates to receive ordination from *bhikkhus*, without mentioning any cooperation by *bhikkhunīs* and without bringing in the need for a probationary training. Such a formulation would have been entirely unproblematic. Mahāpajāpatī Gautamī's followers could have been directly ordained by the *bhikkhus*, without any need for Mahāpajāpatī Gotamī to come back and inquire about how to proceed. Yet this is not what the Theravāda *Vinaya* reports.

The way the Theravāda *Vinaya* presents the situation gives the impression as if the Buddha is on purpose creating a situation where Mahāpajāpatī Gotamī would have to come back to him for further instructions. This would then have offered him an opportunity to legislate how one should proceed in such a situation, which is precisely what happens next in the *Vinaya*.

2) Ordination by *bhikkhus* Only

Translation (Vin II 256)

CV X 2.1

Then Mahāpajāpatī Gotamī approached the Blessed One. Having approached and paid homage to the Blessed One, she stood to one side. Standing to one side, Mahāpajāpatī Gotamī said this to the Blessed One: “Venerable sir, how should I proceed in relation to those Sakyan women?”

Then the Blessed One instructed, encouraged, inspired, and gladdened Mahāpajāpatī Gotamī with a talk on the

Dhamma. Then Mahāpajāpatī Gotamī, having been instructed, encouraged, inspired, and gladdened by the Blessed One with a talk on the Dhamma and having paid homage to the Blessed One, left keeping her right side towards him.

Then the Blessed One, having given a talk on the Dhamma in relation to this matter, addressed the *bhikkhus*: “*Bhikkhus*, I authorize the giving of the higher ordination of *bhikkhunīs* by *bhikkhus*.”

CV X 2.2

Then those *bhikkhunīs* said this to Mahāpajāpatī Gotamī: “The lady is not higher ordained, we are higher ordained. It has been prescribed by the Blessed One: ‘*Bhikkhunīs* should be higher ordained by *bhikkhus*.’”

Then Mahāpajāpatī Gotamī approached the venerable Ānanda. Having approached and paid homage to the venerable Ānanda, she stood to one side. Standing to one side, Mahāpajāpatī Gotamī said this to the venerable Ānanda: “Venerable Ānanda, these *bhikkhunīs* said this to me: ‘The lady is not higher ordained, we are higher ordained. For the Blessed One has prescribed this: ‘*Bhikkhunīs* should be higher ordained by *bhikkhus*.’”

Then the venerable Ānanda approached the Blessed One. Having approached and paid homage to the Blessed One, he sat down to one side. Sitting to one side, the venerable Ānanda said this to the Blessed One: “Venerable sir, Mahāpajāpatī Gotamī says this: ‘Venerable Ānanda, these *bhikkhunīs* said this to me: ‘The lady is not higher ordained, we are higher ordained. For the Blessed One has prescribed this: ‘*Bhikkhunīs* should be higher ordained by *bhikkhus*.’”’”

[The Buddha said]: “Ānanda, when Mahāpajāpatī Gotamī accepted the eight principles to be respected, then that was her higher ordination.”

Study

According to the excerpt translated above, the Buddha authorized *bhikkhus* to ordain female candidates on their own in a situation when no community of *bhikkhunīs* had yet come into existence. Two aspects of this description require further comment: the permission for *bhikkhus* to ordain *bhikkhunīs* on their own and the legal status of Mahāpajāpatī Gotamī as well as of her followers.

As I hope would have become evident from the study in part 1, the most reasonable explanation for the Buddha’s promulgation of *garudhamma* 6, as recorded in the Theravāda *Vinaya*, is to create an opportunity for further legislation. This is precisely what happens in *Cullavagga* X 2.1, when predictably Mahāpajāpatī Gotamī approaches the Buddha to ask how she should proceed. She had accepted *garudhamma* 6, but was unable to act according to it.

Now in this situation, to settle the situation of Mahāpajāpatī Gotamī’s followers, the Buddha could have easily ordained them himself. A simple act of ordination on his part would have sufficed and been a straightforward solution, similar to the way he elsewhere ordains *bhikkhus* himself.

An even easier solution would have been to make the acceptance of the eight *garudhammas* serve as the higher ordination for Mahāpajāpatī Gotamī’s followers as well. Such a use of the *garudhamma* ordination procedure would have been straightforward and no further action would have been required. The *bhikkhunī* community created in this way would have been able to cooperate with *bhikkhus* in future ordinations, in accordance with *garudhamma* 6. But this is clearly not what the Theravāda *Vinaya* reports.

Instead, the Buddha is on record for delegating the task of ordination to the *bhikkhus*. The Theravāda *Vinaya* narrative reads as if the Buddha creates the conditions for further legislation and then uses this to promulgate a rule that *bhikkhus* should ordain *bhikkhunīs* on their own in a situation where no *bhikkhunī* community able to cooperate with them is in existence. On this reading the circumstances and details described in the *Cullavagga* fall into place in a meaningful manner.

If one instead were to presume that the authorization for *bhikkhus* was meant to settle the situation at that one time in the past only, one would have to consider the Theravāda *Vinaya* as showing the Buddha to be acting inconsistently or even overlooking the consequences of what he is doing. For him to promulgate *garudhamma* 6 in the form now found in the *Cullavagga* only really makes sense if one assumes that he wanted to create an opportunity to provide additional legislation alongside the basic indication that the ordination of women should be done by both communities.

To create such an opportunity in turn only really makes sense if it is meant to lead to a general rule, instead of a make-shift solution for one single occasion only. Such additional legislation then is relevant not only for the present occasion, but also for future occasions whenever the conditions that led to its promulgation recur, that is, whenever a *bhikkhunī* order is not in existence, as already explained by the Jetavan Sayādaw in his commentary on the *Milindapañha* published 1949 in Pāli (Bodhi 2010: 138).

The other aspect of the narrative in *Cullavagga* X 2.2 to be discussed is the allegation of Mahāpajāpatī Gotamī's followers that she has not been properly ordained. The Buddha's reply makes it unmistakably clear that Mahāpajāpatī Gotamī had indeed received the higher ordination.

The *bhikkhunī* status of Mahāpajāpatī Gotamī can also be seen, for example, from *bhikkhu pācittiya* 23. This rule prevents a *bhikkhu* from going to the dwelling place of *bhikkhunīs* to give them exhortation. The *Vinaya* reports that the Buddha made a special amendment to this rule in relation to Mahāpajāpatī Gotamī.

On one occasion she had been sick. Some *bhikkhus* paying her a visit to inquire about her condition did not give her an exhortation, in order to keep this rule. When the Buddha came himself to visit her, she told him that she missed the inspiration she had earlier received from *bhikkhus* giving her an exhortation. This motivated the Buddha to give her a talk on the Dhamma himself, followed by amending the rule to the effect that a *bhikkhu* can give an exhortation to a *bhikkhunī* in her dwelling place if she is sick (Vin IV 57). This regulation is caused by an episode involving Mahāpajāpatī Gotamī as a *bhikkhunī* and is meant to enable her, as well as other *bhikkhunīs*, to receive a visit and an exhortation from *bhikkhus* to uplift them when they are sick.

Her status as a *bhikkhunī* also emerges from the listing of outstanding *bhikkhunī* disciples in the *Āṅguttara-nikāya*, which accords to Mahāpajāpatī Gotamī the rank of being foremost among the *bhikkhunīs* for being of long standing (AN I 25). In sum, there can be no doubt that Mahāpajāpatī Gotamī was reckoned a *bhikkhunī* in the *Vinaya* and the discourses.

That the same holds for her followers is implicit in the fact that the Buddha is not shown to object to their claim to have received higher ordination. Instead, on being informed by Ānanda of what they had said, the Buddha only objects to their assumption that Mahāpajāpatī Gotamī had not received the higher ordination, clarifying that this was a mis-

understanding. In short, Mahāpajāpatī Gotamī and her followers were *bhikkhunīs*.

Now the various rules for *bhikkhunīs* in the *Vinaya* come together with a definition of what it means to be a *bhikkhunī*. This definition, found right away in the word explanation of the first *pārājika* rule for *bhikkhunīs*, reads as follows (Vin IV 214):

A ‘*bhikkhunī*’ [means]: [being called] a *bhikkhunī* [because] ‘she begs’, a *bhikkhunī* [because] ‘she has consented to the conduct of begging’, a *bhikkhunī* [because] ‘she wears a patchwork robe’, a *bhikkhunī* [because] of being called such [by others], a *bhikkhunī* [because] ‘she acknowledges to be one’, a *bhikkhunī* [because of having been ordained by the address] ‘come *bhikkhunī*’, a *bhikkhunī* [because] of having received higher ordination by way of going for the three refuges, a *bhikkhunī* [because she is a source of] auspiciousness, a *bhikkhunī* [because she is like that] in substance, a *bhikkhunī* [because] she is in training, a *bhikkhunī* [because] she has gone beyond training, and a *bhikkhunī* [because] she has been higher ordained in a way that is unchallengeable and fit to stand by both complete communities through a formal transaction with one motion and three proclamations.

Herein a *bhikkhunī* who has been higher ordained in a way that is unchallengeable and fit to stand by both complete communities through a formal transaction with one motion and three proclamations, this is what is meant by the designation of ‘*bhikkhunī*’.

The main point made by this definition of the term *bhikkhunī* is to clarify that the *Vinaya* rules only apply to those who are properly ordained, they do not apply to someone just called *bhikkhunī* for any other reason. A similar definition exists for *bhikkhus*, found in the word explanation for the

first *pārājika* for *bhikkhus*. This definition also contrasts a *bhikkhu* ordained by a formal transaction with one motion and three proclamations to someone who is just called a *bhikkhu* because he begs, etc. (Vin III 24):

A ‘*bhikkhu*’ [means]: [being called] a *bhikkhu* [because] ‘he begs’, a *bhikkhu* [because] ‘he has consented to the conduct of begging’, a *bhikkhu* [because] ‘he wears a patchwork robe’, a *bhikkhu* [because] of being called such [by others], a *bhikkhu* [because] ‘he acknowledges to be one’, a *bhikkhu* [because of having been ordained by the address] ‘come *bhikkhu*’, a *bhikkhu* [because] of having received higher ordination by way of going for the three refuges, a *bhikkhu* [because he is a source of] auspiciousness, a *bhikkhu* [because he is like that] in substance, a *bhikkhu* [because] he is in training, a *bhikkhu* [because] he has gone beyond training, and a *bhikkhu* [because] he has been higher ordained in a way that is unchallengeable and fit to stand by a complete community through a formal transaction with one motion and three proclamations.

Herein a *bhikkhu* who has been higher ordained in a way that is unchallengeable and fit to stand by a complete community through a formal transaction with one motion and three proclamations, this is what is meant by the designation of ‘*bhikkhu*’.

Care needs to be taken when handling this definition as applicable to instances of the term *bhikkhu* in the remainder of the *Vinaya*. Here room needs to be made for the fact that according to *Cullavagga* XI 1.7 Mahākassapa presided over the recitation of the *Vinaya* at the first *saṅgīti* (Vin II 286). Obviously this implies that he was still alive and also still a *bhikkhu* at that time.

Now the report of Mahākassapa's first meeting with the Buddha in the *Samyutta-nikāya* records three instructions given to him by the Buddha (SN II 220), and according to the commentary these three instructions formed his higher ordination (Spk II 198). The commentary on the definition of a *bhikkhu* as part of the word explanation for the first *pārājika* for *bhikkhus* in fact refers to the case of Mahākassapa's ordination as a distinct form of ordination by "accepting an instruction", *ovādapaṭiggahaṇūpasampadā* (Sp I 241). This type of ordination is not explicitly mentioned in the *Vinaya* definition of a *bhikkhu*.

This example shows why care is required in the way the definition of the term *bhikkhu* is interpreted. It seems best to assume that it refers to those ordained by a formal transaction with one motion and three proclamations as an example for an ordination that is "unchallengeable and fit to stand", not as the only possible option for an ordination that is "unchallengeable and fit to stand".

If one were to insist that only those ordained by a formal transaction with one motion and three proclamations can be reckoned as legally valid *bhikkhus*, and nobody else, then strictly speaking Mahākassapa would also not count as a *bhikkhu*. One would then be forced to conclude that the Theravāda *Vinaya* does not recognize the convenor of the first *saṅgīti* as a *bhikkhu*. Such a conclusion would be self-defeating, as it would result in the codification of monastic law at the first *saṅgīti* being the result of a recital undertaken at the request and under the leadership of a non-*bhikkhu*.

Instead of depriving the main protagonist in the codification of the *Vinaya* of his legal authority, it seems preferable to adopt an open interpretation that leaves room for the validity of forms of higher ordination in addition to the one by a formal

transaction with one motion and three proclamations mentioned in the *Vinaya* definition of a *bhikkhu*, as long as these forms of ordination are similarly “unchallengeable and fit to stand”. This is clearly the case for Mahākassapa.

In the same vein, when interpreting the definition of a *bhikkhunī* one would have to make allowance for Mahāpajāpatī Gotamī’s higher ordination by accepting the eight *garudhammas* as well as for her followers being ordained by *bhikkhus* only. Both type of ordinations are not explicitly mentioned in the definition of a *bhikkhunī*, similar to the case of Mahākassapa’s ordination not being mentioned in the definition of a *bhikkhu*.

In sum, then, in relation to the *Vinaya* definitions of a *bhikkhu* as well as of a *bhikkhunī*, the one who has been higher ordained by a or both complete communities is best considered as a prominent example of an ordination that is “unchallengeable and fit to stand”, instead of being an exhaustive account of valid ordinations.

Whereas the form of higher ordination received by Mahākassapa and Mahāpajāpatī Gotamī were administered by the Buddha himself and thus are not forms of ordination that can be given by others, the higher ordination given to Mahāpajāpatī Gotamī’s followers differs in this respect, as such an ordination can be given by *bhikkhus*.

Keeping in mind the above suggested conclusions, the definition of what makes one a *bhikkhunī* would leave open the possibility of *bhikkhunīs* being ordained by *bhikkhus* on their own, if this takes place in a situation where such a form of higher ordination is legally valid. In other words, if this takes place when no *bhikkhunī* order capable to cooperate in such an ordination is in existence. In such a situation, higher ordination by a community of *bhikkhus* alone would be “un-

challengeable and fit to stand”, and those ordained in this way would have to be considered as falling within the scope of the legal definition of a *bhikkhunī*.

3) Ordination by Both Communities

Translation (Vin II 271)

CV X 17.1

At that time there were seen among the higher ordained those who had no [sexual] organs, incomplete [sexual] organs, who did not menstruate, who menstruated continuously, who continuously had to use a sanitary cloth, who were incontinent, who had uterine prolapse, who were female *paṇḍakas*, who were androgyne, whose [urethra and anus] were conjoined, who were hermaphrodites. They told this to the Blessed One, [who said]:

“*Bhikkhus*, I authorize who is giving higher ordination to a female candidate to question her about twenty-four stumbling blocks. *Bhikkhus*, she should be questioned in this way:

‘You are not without [sexual] organs, are you? You are not with incomplete [sexual] organs, are you? You are not without menstruation, are you? You are not with continuous menstruation, are you? You are not one who continuously has to use a sanitary cloth, are you? You are not incontinent, are you? You are without uterine prolapse, are you? You are not a female *paṇḍaka*, are you? You are not androgynous, are you? You are not one whose [urethra and anus] are conjoined, are you? You are not a hermaphrodite, are you? Do you have a disease such as leprosy, boils, eczema, tuberculosis, or epilepsy? Are you a human being? Are you a woman? Are you a free woman? Are you without debts? You are not in royal service, are

you? Do you have the permission of your parents and your husband? Are you fully twenty years old? Are your robes and bowl complete? What is your name? What is the name of your preceptor (*pavattinī*)?”

CV X 17.2

At that time the *bhikkhus* asked the [prospective] *bhikkhunīs* about the stumbling blocks. Those who wanted to be higher ordained were abashed, they were embarrassed and unable to reply. They told this to the Blessed One, [who said]:

“*Bhikkhus*, I authorize the higher ordination in the community of *bhikkhus* for one who has been higher ordained on one side and has cleared herself in the community of *bhikkhunīs*.”

At that time the *bhikkhunīs* questioned about the stumbling blocks those who wanted to be higher ordained and who had not been instructed [about this type of questioning]. Those who wanted to be higher ordained were abashed, they were embarrassed and unable to reply. They told this to the Blessed One, [who said]:

“*Bhikkhus*, I authorize that she should first be instructed and then be questioned about the stumbling blocks.”

They instructed them just there in the midst of the community. Those who wanted to be higher ordained were still abashed, they were embarrassed and unable to reply. They told this to the Blessed One, [who said]:

“*Bhikkhus*, I authorize that, having taken her aside and instructed her, she is questioned about the stumbling blocks in the midst of the community. *Bhikkhus*, she should be instructed in this way: “First she should be

made to take a [female] preceptor (*upajjhā*). Having taken a preceptor, bowl and robes should be pointed out [to her]: ‘This is your bowl, this is the outer cloak, this is the upper robe, this is the lower robe, this is the vest, and this is the bathing cloth. [Now] go and stand in that place.’”

Study

The above regulation has as its narrative background the need to avoid the embarrassment of female candidates. The *Vinaya* does not offer explicit indications regarding what happened in the interim period, after the ordination of Mahā-pajāpatī Gotamī and her following of Sakyan women.

Given that with *garudhamma* 6 in the way this is found in the Theravāda *Vinaya* the Buddha had made it clear that in principle he wanted female candidates to go through a probationary period and then receive the higher ordination from both communities, this procedure could be assumed to have come into use once *Cullavagga* X 2.1 had fulfilled its purpose in starting an order of *bhikkhunīs*. Whatever happened in the interim period, the *Vinaya* narration translated above provides an amendment to the basic procedure described in *garudhamma* 6. Instead of just giving higher ordination together, the procedure to be adopted now is that the *bhikkhunī* order should give ordination first, followed by ordination given by *bhikkhus*.

4) Ordination by Messenger

Translation (Vin II 277)

CV X 22.1

At that time the [former] courtesan Aḍḍhakāsī had gone forth among the *bhikkhunīs*. She wanted to go to Sāvaththī, [thinking]: “I will be higher ordained in the presence of

the Blessed One.” Rogues had heard that: “It seems that the [former] courtesan Aḍḍhakāsī wants to go to Sāvattthī” and they took control of the road.

The [former] courtesan Aḍḍhakāsī heard that: “It seems that rogues have taken control of the road.” She sent a messenger to the Blessed One’s presence, [saying]: “I indeed wish to be higher ordained, how should I proceed?”

Then the Blessed One, having given a talk on the Dhamma in relation to this matter, addressed the *bhikkhus*: “*Bhikkhus*, I also authorize the giving of the higher ordination by messenger.”

CV X 22.2

They gave higher ordination through a *bhikkhu* as messenger. They told this to the Blessed One, [who said]: “*Bhikkhus*, higher ordination should not be given through a *bhikkhu* as messenger. For those who give higher ordination [in this way] there is an offence of wrong-doing.”

They gave higher ordination through a probationer (*sikkhamānā*) as messenger ... they gave higher ordination through a male novice (*sāmaṇera*) as messenger ... they gave higher ordination through a female novice (*sāmaṇerī*) as messenger ... they gave higher ordination through a messenger who was foolish and inexperienced.

[They told this to the Blessed One who said]: “*Bhikkhus*, higher ordination should not be given ... through a messenger who is foolish and inexperienced. For those who give higher ordination [in this way] there is an offence of wrong-doing. *Bhikkhus*, I authorize the giving of the higher ordination through an experienced and competent *bhikkhunī* as messenger.”

Study

The above ruling has as its rationale the wish to protect a *bhikkhunī* candidate from the danger of being raped by rogues. In order to prevent such a thing from happening, the Buddha is on record for making a special allowance that the candidate does not have to approach the community of *bhikkhus* personally. Instead, another *bhikkhunī* who is experienced and competent can act as a messenger on behalf of the candidate.

Judging from other passages in the *Vinaya*, the danger of rape did not affect only those who had formerly been courtesans, but was a problem for *bhikkhunīs* in general. Single *bhikkhunīs* crossing a river were raped and a *bhikkhunī* who in order to relieve herself had stayed behind a group of *bhikkhunīs* with whom she was travelling was also raped (Vin IV 228f). Whole groups of *bhikkhunīs* were raped when travelling or when crossing a river (Vin IV 63 and 65; cf. also Vin I 89).

When informed of this, the Buddha is on record for promulgating amended versions of *bhikkhu pācittiyas* 27 and 28, according to which *bhikkhus* are to act as travel companions for *bhikkhunīs* if their journey appears risky or if they have to cross a river.

The danger of being raped was apparently not confined to being on a journey. Even being in one's hut seems not to have been safe. According to the narrative portion that comes after the first *pārājika* for *bhikkhus*, the arahant *bhikkhunī* Uppalavaṇṇā was raped by a man who had hidden in her hut and assaulted her when she came back from begging for alms (Vin III 35).

In view of this situation, it would indeed be a meaningful consideration to take into account the vulnerability of

bhikkhunīs in this respect and adjust the ordination procedure in such a way that any endangering of the female candidate can be avoided.

Now the rulings given by the Buddha on *bhikkhunī* ordination in the Theravāda *Vinaya* result in altogether four promulgations:

- 1) “A probationer who has trained for two years in six principles should seek higher ordination from both communities” (CV X 1.4).
- 2) “I authorize the giving of the higher ordination of *bhikkhunīs* by *bhikkhus*” (CV X 2.1).
- 3) “I authorize the giving of the higher ordination in the community of *bhikkhus* for one who has been higher ordained on one side and has cleared herself in the community of *bhikkhunīs*.” (CV X 17.2).
- 4) “I authorize the giving of the higher ordination through an experienced and competent *bhikkhunī* as messenger.” (CV X 22.2).

According to the presentation in the Theravāda *Vinaya*, *Cullavagga* X 1.4 is the first and foundational indication of how the Buddha wanted the higher ordination of female candidates to be done. In its original form, this is no longer relevant, as it has been replaced by subsequent amendments. These subsequent amendments are the rules given at *Cullavagga* X 2.1, *Cullavagga* X 17.2, and *Cullavagga* X 22.2.

In the case of these three, it is clearly not the case that only the last one mentioned is valid. Even though the authorization to ordain through a messenger is the last of the promulgations by the Buddha on the issue of *bhikkhunī* ordination recorded in the Theravāda *Vinaya*, its legal signifi-

cance needs to be ascertained by examining the narrative context that precedes it. This brings to light that the first form of the ruling on ordination by messenger (CV X 22.1) reads “I *also* authorize the giving of the higher ordination by messenger.” The use of the term “also”, *pi*, makes it clear that this ruling is not meant to invalidate the rule on ordination by both communities (CV X 17.2).

Such an explicit indication is required, since both rules deal with the same basic situation where an order of *bhikkhunīs* is in existence. In this respect these two rules differ from ordination by *bhikkhus* only (CV X 2.1), which concerns a basically different situation. In spite of being based on the same situation where an order of *bhikkhunīs* is in existence, the promulgation of ordination by messenger (CV X 22.2) does not invalidate ordination by both communities (CV X 17.2). It is not the case that from this point onwards only higher ordination by messenger is possible.

Just as ordination by both communities (CV X 17.2) has not been rendered invalid by the promulgation of ordination by messenger (CV X 22.2), so too ordination by *bhikkhus* only (CV X 2.1) has not been invalidated by the promulgation of ordination by both communities (CV X 17.2). Instead, all three types of procedures are equally valid and do not conflict with each other, as together they address the following possible situations:

- CV X 2.1: a *bhikkhunī* order is not in existence,
- CV X 17.2: a *bhikkhunī* order is in existence and the candidate can safely approach the *bhikkhus*,
- CV X 22.2: a *bhikkhunī* order is in existence, but the candidate cannot safely approach the *bhikkhus*.

In this way, one rule regulates how to proceed at a time when no *bhikkhunī* order is in existence. Another rule regulates how the higher ordination of female candidates should be undertaken when a *bhikkhunī* order is in existence and the female candidate can approach the order of *bhikkhus* without putting herself into danger. Yet another rule regulates how the higher ordination of female candidates should be undertaken when a *bhikkhunī* order is in existence and the female candidate would put herself into danger when attempting to approach the order of *bhikkhus* for higher ordination.

This now raises the question of why, given that close inspection of the *Vinaya* shows ordination by *bhikkhus* only to be a valid form of restoring an extinct *bhikkhunī* order, this option has not been more widely recognized in the past. In order to appreciate this, in what follows I turn to the account in the *Dīpavaṃsa* of the beginnings of the *bhikkhunī* order in Sri Lanka.

5) Transmission to Sri Lanka

According to the *Dīpavaṃsa*, the recently converted king of Sri Lanka requested *bhikkhu* Mahinda, the son of King Asoka, to confer ordination on queen Anulā and her followers. The passage in question proceeds as follows:

Translation

Dīp 15.74–80

The woman from a noble clan (*khattiyā*) named Anulā had firm faith in the Buddha, Dhamma, and Saṅgha, she was of straight view and had lost interest in becoming.

Having heard the words of the queen

[expressing her wish to go forth]
the king said this to the elder [Mahinda]:

“She has firm faith in the Buddha, Dhamma, and Saṅgha,
she is of straight view
and she has lost interest in becoming;
confer on Anulā the going forth!”

[Mahinda replied]:

“Great King, it is not proper for a *bhikkhu*
to confer the going forth on a woman.

“My sister Saṅghamittā
will come here, o king;
having conferred the going forth on Anulā,
she will make her find release from all bondage.

“Saṅghamittā of great wisdom [will come],
[together with] Uttarā the discerning one,
Hemā and Māsagallā,
Aggimittā of measured speech,
Tappā and Pabbatachinnā,
Mallā and Dhammadāsiyā.

“These *bhikkhunīs*
are concentrated and have shaken off lust,
their mental thoughts are pure
and they delight in the true Dhamma and Vinaya.

“They have destroyed the influxes and attained [self]-
control,
[they are endowed with] the three knowledges and skilled
in supernormal feats.
Being established in the highest,
they will also come here.”

Study

The *Dīpavaṃsa* continues by reporting that queen Anulā and her followers did indeed receive ordination from Saṅghamittā and her group of eminent *bhikkhunīs* (Dīp 16.37f). From the perspective of the Theravāda *Vinaya*, this was indeed the proper procedure. Mahinda and his *bhikkhus* could not just confer the higher ordination on the queen and her followers, since in India an order of *bhikkhunīs* was in existence. This is why the queen and her followers had to wait until Mahinda's sister Saṅgamittā and her group of *bhikkhunīs* had come.

From a historical perspective, the order of Sri Lankan *bhikkhunīs* appears to have become extinct at some point in the early 11th century during a period of warfare and political turmoil in Sri Lanka, when the *bhikkhus* were so hard-pressed that they had to flee abroad. Once peace had been restored and the *bhikkhus* returned from being abroad, they would of course have realized that the order of *bhikkhunīs* had come to an end. When confronted with this situation, it would have been natural for them to turn to the account of how the Sri Lankan order of *bhikkhunīs* originally came into being.

Whereas the *Mahāvaṃsa* is fairly short on this matter (Mhv 18.9–11), detailed information can be found in the *Dīpavaṃsa* passage translated above. The *Dīpavaṃsa*'s description, with its highlight on the accomplished *bhikkhunīs* who came to confer ordination, would have made it appear highly desirable to find *bhikkhunīs* to start the order in Sri Lanka again. Since as far as we know in the 11th century no Theravāda *bhikkhunī* order was in existence outside of Sri Lanka, this would not have been possible.

Given the statement by Mahinda that “it is not proper for a *bhikkhu* to confer the going forth on a woman”, it would not be surprising if in such a situation the Sri Lankan *bhikkhus* were under the influence of this wording when examining the relevant portions of the *Vinaya* on *bhikkhunī* ordination. The words of the renowned arahant who according to tradition brought Buddhism to Sri Lanka would naturally have carried great weight.

Being influenced by Mahinda’s authoritative statement could easily lead to consulting the *Vinaya* rules without fully taking into account the significance of their narrative context. This would then lead to the conclusion that the rule allowing *bhikkhus* to confer the higher ordination on *bhikkhunīs* has been rendered invalid by later rulings.

Once such a perception had arisen and had been passed on to subsequent generations, the weight of established tradition and respect for one’s teachers would have prevented closer inquiry. In this way it could be easily understood how the firmly embedded belief arose among traditional Theravāda monastics that it is impossible to revive a *bhikkhunī* order, once this has become extinct, a belief that continues up to the present day.

In sum, given the historical circumstances of the transmission and disappearance of the order of *bhikkhunīs* in Sri Lanka, it is not surprising if the *bhikkhus* should not have realized that they could have started such an order anew on their own. Yet a close study of the *Vinaya* on its own terms, without allowing opinions and views that have long been established in tradition to exert their influence, shows this possibility to be a legally valid option.

Conclusion

From a close study of the evolution of *bhikkhunī* ordination as reported in the *Cullavagga* it seems clear that a revival of a defunct Theravāda *bhikkhunī* order is possible.

As far as I am able to see, the interpretation that makes full sense of the various details and circumstances reported in the Theravāda *Vinaya* would be that the Buddha created an occasion for promulgating a rule that enables the revival of a *bhikkhunī* order that has become extinct. On this understanding, Theravāda *bhikkhus* keen on following the injunctions of the Buddha as recorded in the Theravāda *Vinaya* should offer their full cooperation in any attempt at reviving a *bhikkhunī* order, instead of opposing it as something seen as contrary to the canonical scripture and in violation of the fundamental principles of the Theravāda tradition. In the words of the Jetavan Sayādaw:

“The *bhikkhu* saṅgha ... should make a determined effort as follows: ‘Now that the *bhikkhunī* saṅgha has become extinct, we will revive the institution of *bhikkhunīs*! We will understand the heart’s wish of the Exalted One. We will see the Exalted One’s face brighten like the full moon” (Bodhi 2010: 142).

Abbreviations

AN	<i>Aṅguttara-nikāya</i>
CV	<i>Cullavagga</i>
Dīp	<i>Dīpavaṃsa</i>
Mhv	<i>Mahāvamsa</i>
MN	<i>Majjhima-nikāya</i>
SN	<i>Saṃyutta-nikāya</i>
Sp	<i>Samantapāsādikā</i>
Spk	<i>Sāratthappakāsinī</i>
Vin	<i>Vinayaṭṭhaka</i>

References

Anālayo 2013: “The Legality of *Bhikkhunī* Ordination”, *Journal of Buddhist Ethics*, 20: 310–333.

Anālayo 2014: “On the *Bhikkhunī* Ordination Controversy”, *Sri Lanka International Journal of Buddhist Studies*, 3: 1–20.

Bodhi, Bhikkhu 2010: “The Revival of *Bhikkhunī* Ordination in the Theravāda Tradition”, in *Dignity & Discipline, Reviving Full Ordination for Buddhist Nuns*, T. Mohr and J. Tsedroen (ed.), 99–142, Boston: Wisdom.

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව
චුල්ලවග්ගය

හික්ඛු අනාලයෝ

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව චුල්ලවග්ගය

හැඳින්වීම

පහතින් මා පර්යේෂණය කරනුයේ හික්ෂුණි පැවිද්දෙහි විකාසය පිළිබඳව ථේරවාද විනයෙහි චුල්ලවග්ගයේ සඳහන්වන ආකාරය ද, දීපවංශයට අනුව හික්ෂුණි පැවිද්ද ලංකාවට සංක්‍රමණය වූ ආකාරය සහ එයින් වියහැකි අතීතයේ චුල්ලවග්ග විනය නීති අර්ථකතනය පිළිබඳව කෙටි පෙන්වාදීමක් ඉදිරිපත් කිරීමටයි. මෙම අධ්‍යයනයෙන් ආවරණය කෙරෙන මාතෘකා වනුයේ:

- 1) අෂ්ට ගරුධර්ම පිළිගැනීමෙන් ලබන පැවිද්ද,
- 2) හික්ෂුණි විසින් පමණක් සිදුකරනු ලබන පැවිද්ද,
- 3) උභය සංඝයා විසින් සිදුකරන පැවිද්ද,
- 4) දූතයෙකු මගින් සිදුකරනු ලබන පැවිද්ද,
- 5) ලංකාවට සංක්‍රමණය වීම.

මගේ අදහස වනුයේ විනය වෘත්තාන්තය සමීපව ඇසුරුකොට එය ඉහත දක්වා ඇති ක්‍රමවේද සඳහා කුමන පසුබිමක් නියෝජනය කරන්නේදැයි නිර්ණය කිරීමටයි. ඓතිහාසික ප්‍රතිසංස්කරණයක් කිරීමට උත්සාහ කරනවා වෙනුවට, මගේ කැමැත්ත පිරිසිදුවම යොමුව ඇත්තේ විනය නීතිවලින් ගම්‍යමානවන අදහස පිළිබඳවයි. එම නිසා මා විසින් කරන ඕනෑම යෝජනාවක් බුදුන්වහන්සේ ක්‍රියා කළ ආකාරය හෝ අදහස් කළ ආකාරය පිළිබඳව ඓතිහාසික ප්‍රති-සංස්කරණයක කොටසක් නොවේ, නමුත් එය වඩාත් ථේරවාද විනයෙහි සොයාගත හැකි සලකුණු මත පදනම්ව එකිනෙකට ගැලපෙන වෘත්තාන්ත ඔස්සේ ගොඩනැගෙන සන්දර්භයෙහි කොටසකි, එසේම මෙම සුවිශේෂී පැවිදි විනය පිළිබඳව නීති රීති කියවීමක් සහ එහි ථේරවාද සම්ප්‍රදායයන්ට පසුබිම්වන ආකාරය

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

පිළිබඳව මෙයින් අවධානය යොමුකර බැලේ. වත්මන් ථේරවාද සංඝයාට බලපාන නීතිමය අරමුණු සඳහා, මූලික මූලාශ්‍රයක් ලෙස පාලි විනය ලබාදී ඇති ආකාරයම භාවිත කොට ඇත.

1) ගරුධර්ම පිළිගැනීමෙන් ලබන පැවිද්ද

වුල්ලවග්ගයේ සඳහන් ආකාරයට මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමීය “ගරු කළ යුතු ප්‍රතිපත්ති” අටක්, ගරුධර්ම පිළිගැනීමෙන් හික්ෂුණියක් වූ ආකාරය, ගැන සඳහන් වෘත්තාන්තය පරි-වර්තනය කිරීමෙන් මම ආරම්භ කරමි. මෙහි දී සහ අනුපිළිවෙලින්, මගේ ඉදිරිපත් කිරීම අදාළ ඡේද පරි-වර්තන හා මට නිර්ණය කරගතහැකි උපරිමයට ඒවායින් ගමාමාන වන අදහස්, පෙන්වාදීමට කරන උත්සාහයන් අතර මාරුවෙන් මාරුවට හුවමාරු වේ.

පරිවර්තනය (විනය II 255)

[ආනන්ද තෙරුන් බුදුන්වහන්සේ අමතා]: “ස්වාමීනි, කාන්තාවන්ට ගිහිගෙයින් නික්ම තලාගතයන් වහන්සේ විසින් අනුදැන වදාළ ධර්ම-විනයයෙහි පැවිදිවීමට ඉඩ-දෙන්නේ නම් මැනිවි.”

[CV X 1.4] [වු.ව. X 1.4]

[බුදුන්වහන්සේ මෙසේ පිළිවදන් දුන් සේක]: “ආනන්දය, මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමීය ප්‍රතිපත්ති අටකට ගරුකිරීමට පිළිගන්නේ නම්, එය ඇගේ (පැවිදි-) උප-සම්පදාව වන්නේය:

- 1) “උපසම්පදා වී සියක් වස් වූ හික්ෂුණියක විසින් එදවසම උපසම්පදා වූ හික්ෂුවකට වැදීම, දැක හුනස්නෙන් නැගිටීම, දොහොත් මුදුන් තබා නැමදීම,

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

සාමීචි කිරීම සහ නිසි වත් කිරීම කළ යුතු ය. මේ ප්‍රති-පත්තිය ද සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු ය.

2) “හික්ෂුණියක් හික්ෂුවක් නැති ආවාසයක වස් නො-විසිය යුතු ය. මේ ප්‍රතිපත්තිය ද සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු ය.

3) “අඩමසක් පාසා හික්ෂුණියක විසින් හික්ෂු සංඝයා කෙරෙන් පොහෝ විචාරීම ද අවවාද ලැබීම සඳහා පැමිණීම ද යන දෙපිළිවෙත් සිදුකළ යුතු ය. මේ ප්‍රතිපත්තිය ද සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු ය.

4) “වස් විසූ හික්ෂුණියක විසින් හික්ෂු හික්ෂුණී යන උභය සංඝයා ඉදිරියෙහි දුටු දෙයින්, ඇසූ දෙයින් සහ සැකකළ දෙයින් යන තුන් දෙයින් පවාරණය කළ යුතු ය. මේ ප්‍රතිපත්තිය ද සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු ය.

5) “ගරු ඇවැත් සිදුකළ හික්ෂුණියක විසින් උභය සංඝයා ඉදිරියෙහි අඩමසක් මානත් (මානන්ත) පිරිම සිදුකළ යුතු ය. මේ ප්‍රතිපත්තිය ද සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු ය.

6) “වසර දෙකක් ප්‍රතිපත්ති භයක හික්ෂුණු ශික්ෂා-මාණවිකාවක විසින් උභය සංඝයා ඉදිරියෙහි උප-සම්පදාව (උපසම්පදා) අපේක්ෂා කළ යුතු ය. මේ ප්‍රති-පත්තිය ද සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු ය.

7) “හික්ෂුණියක විසින් කිසිදු කාරණාවක් අරභයා හික්ෂුවකට අක්‍රෝෂ පරිභව නොකළ යුතු ය. මේ ප්‍රතිපත්ති-

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

ය ද සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු ය.

8) “අද සිට, හික්ෂුණියකට හික්ෂුණී විෂයයෙහි විවේචන ආදියට මග අවුරන ලද්දේ ය. හික්ෂුවකට හික්ෂුණීන් විෂයයෙහි විවේචන ආදිය කළ හැක්කේ ය. මේ ප්‍රතිපත්තිය ද සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු ය.

“ආනන්ද, මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය මේ ප්‍රතිපත්ති අටට ගරුකිරීමට පිළිගන්නේ නම්, එය ඇගේ උපසම්පදාව වන්නේය.”

[වු.ව. X 1.5]

එවිට ආනන්ද තෙරණුවන් මෙම ගරුකළයුතු ප්‍රතිපත්ති අට භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් උගෙන, මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය වෙත එළඹුණාහ. එළැඹ, මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීයට මෙසේ වදාළ සේක:

“ගෝතමීයනි, ඔබ මේ ගරුකළයුතු ප්‍රතිපත්ති අට පිළිගන්නේ නම් එය ඔබේ උපසම්පදාව වන්නේ ය:

“උපසම්පදා වී සියක් වස් වූ හික්ෂුණියක විසින් ... හික්ෂුවකට හික්ෂුණීන් විෂයයෙහි විවේචන ආදිය කළ හැක්කේය. මේ ප්‍රතිපත්තිය ද සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු ය.

“ගෝතමීයනි , ඔබ මේ ගරුකළයුතු ප්‍රතිපත්ති අට පිළිගන්නේ නම්, එය ඔබේ උපසම්පදාව වන්නේ ය.”

[මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය මෙසේ කීවාය:] “ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්ස, හරියට කුඩා දරුවකු හෝ දැරියක ආහරණවලට කැමැත්තේ, හිස සෝදා, නෙළුම් මල්

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

මාලාවක් ලැබෙන්නේ ද, පිව්ව මල් මාලාවක් ලැබෙ-
න්නේ ද, රෝස මල් මාලාවක් ලැබෙන්නේ ද, එය
දැනීම පිළිගෙන හිසමත තබාගනු ඇත. ආනන්ද
ස්වාමීන් වහන්ස, ඒ ආකාරයටම මම මේ සකසා ගුරු
කොට බුහුමන් කොට පුදා දිවි ඇති තෙක් රැක්ක යුතු
ප්‍රතිපත්ති අට පිළිගනු කැමැත්තෙමි.”

[වු.ව. X 1.6]

එවිට ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වෙත එළඹුණාහ. එළඹ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද
නමස්කාරකොට, එකත්පසෙක වැඩ හුන්හ. එකත්-
පසෙක වැඩහිඳ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කී
සේක:

“ස්වාමීන් වහන්ස, මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය ගරුක-
ළයුතු ප්‍රතිපත්ති අට පිළිගත්තාය; භාග්‍යවතුන් වහන්-
සේගේ මාතෘත්වයෙන් නැන්දනිය වන ඇ උපස-
ම්පදාව ලැබුවාය.”

අධ්‍යයනය

ඉහත දක්වා ඇති විස්තරයට අනුව, කාන්තාවන්ට ද
පැවිද්ද සඳහා ඉඩ ලබාදිය යුතුයැයි ආනන්දගේ ඉල්ලීමට
අනුව, බුදුන්වහන්සේ අෂ්ට ගරුධර්ම පණවනසේක, එම
ගරුධර්ම පිළිගැනීම මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීයගේ උපස-
ම්පදාව වන්නේයැයි වදාළහ. කාන්තාවන්ට පැවිද්ද ලබා-
දෙන්නැයි කළ සාමාන්‍ය ඉල්ලීමකට අනුව බුදුන්වහන්සේ
මෙම ගරුධර්ම අට ඉදිරිපත්කරන බැවින්, මෙයින් පෙනී-
යන්නේ උන්වහන්සේ හික්ෂුණීන් පැවිද්ද ආරම්භ කළයුතු
යැයි මේවනවිට තීරණය කර ඇති බවයි; උන්වහන්සේ
තමන්වහන්සේව හදාවඩාගත් මවට පමණක් විශේෂ
අවසරයක් ලබා දෙනවා නොවේ. වෙනත් වචනවලින්

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

කියතනොත්, මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමීයට පමණක් ගරු-
ධර්ම පිළිගැනීමෙන් ලබන පැවිදි ප්‍රතිපදාව වලංගු වුවත්,
කෙසේ නමුදු ඇගේ උපසම්පදාව “කාන්තාවන්ට
ගිහිගෙයින් නික්ම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අනුදැන
වදාළ ධර්ම-විනයෙහි පැවිදිවීමට අවසරදීම” සංවර්ධනය
වීමෙහි පළමු පියවරක් ලෙස සැලකිය යුත්තේය.

ගරුධර්ම සැකසීම සම්බන්ධයෙන් ද එයම
විද්‍යාමාන වේ, ඒවා බොහොමයක් හික්ෂුණී සංඝයා
ආරම්භ වූ පසු අවස්ථාවන්ට අදාළ වන බැවින්, මහා ප්‍ර-
ජාපතී ගෝතමීය එකම හික්ෂුණිය ලෙස සිටින අව-
ස්ථාවකට ඒවා අදාළ නොවේ.

දැන් මේ ගරුධර්ම හික්ෂුණීන්ට පැණවූ නීති නොවේ.
කෙසේවතුදු, ථේරවාද විනයට අනුව බුදුන්වහන්සේ
අපේක්ෂා කළ පරිදි මෙබඳු වාතාවරණයක දී හික්ෂුණී
විසින් හික්ෂුණීන් විෂයෙහි කෙසේ කටයුතු කළයුතුදැයි
ඒවායින් ප්‍රකාශ වේ. හික්ෂුණී විෂයයෙහි දේශිත
පාවිත්තිය 21 හි ගරුධර්ම සියල්ලම සඳහන්වනු දැකිය
හැකිය, එයට අනුව මෙම අට හික්ෂුණී විසින්
හික්ෂුණීන්ට දියයුතු උපදෙස් ගණයේ ලා සැලකේ
(විනය IV 52). නිසැකයෙන්ම හික්ෂුණී ඒවා පිළිබඳව
දැනසිටියහ.

හික්ෂුණී විසින් ගරුධර්ම පිළිබඳව දැනගැනීමෙන්
පසුව, අනුමාන වශයෙන් ආනන්ද තෙරුන්වහන්සේ
විසින් සිදුවූ දෙය පිළිබඳව දැනුම්දීමෙන් අනතුරුව,
හික්ෂුණී සංඝයා පැවතුණු ඕනෑම අවස්ථාවක දී
උන්වහන්සේලා විසින් පහත කිරියාපටිපාටීන් අනු-
ගමනය කළයුතුදැයි දැනසිටින්නට ඇත:

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

- හික්ෂුණින්ට උපෝසථ දිනය පිළිබඳව දැනුම් දීම, උපෝසථ (ගරුධම්ම 3),
- ඔවුන්ට අවවාද අනුෂාසනා ලබාදීම, ඕවාද (එය ද ගරුධම්ම 3),
- පවාරණයේදී සහයෝගී වීම, පවාරණා (ගරුධම්ම 4),
- මානත් පිරිමේදී සහයෝගී වීම, මානත්ත (ගරුධම්ම 5),
- ඔවුන්ගේ උපසම්පදාවේදී සහයෝගය ලබාදීම, උපසම්පදා (ගරුධම්ම 6).

ගරුධර්ම හික්ෂුන්ට අදාළවන ආකාරය ඉහත ක්‍රියාවන්හි පළමුවැන්න තුළින්ම පැහැදිලි වේ, එයට අනුව හික්ෂුන් විසින් හික්ෂුණින්ට උපෝසථ දිනය පිළිබඳව දැනුම් දිය යුතුය. මෙම දිනය මීට පෙර පැවති උපෝසථයෙන් පසුව එළඹෙන දහහතරවැනි හෝ පහළොස්වැනි දිනට උදාවෙන්තේදැයි යන්න මත පදනම්ව නිර්ණය කළයුතුය. උපෝසථ යැයි තීරණය කළ දිනයේදී, හික්ෂුණින් විසින් හික්ෂුන්ගෙන් ඕවාද ලැබිය යුතුය.

මෙහිදී ඕවාද සම්බන්ධයෙන් නීති පැණවීමක් සිදුවූ අවස්ථාව යම් තැනක සඳහන්වේ, මට නිර්ණය කළහැකි වපසරියට අනුව, උපෝසථ දිනය පිළිබඳව විමසීම ගරුධර්ම 3හි සහ හික්ෂුණි පාචිත්තිය 59 හි පමණක් සඳහන් වේ. විනයට අනුව හික්ෂුණින්ට අදාළ පාචිත්තිය 59 වැනි නීතිය පැණවීමට අදාළ වෘත්තාන්තය පහත පරිදි වේ (Vin IV 315):

එකල භාග්‍යවත් බුදුන්වහන්සේ සැවැත්තුවර ජේතවනයෙහි අනාථපිණ්ඩික උයනෙහි වැඩවාසය කළ සේක. එම කාලවකවානුවේ දී හික්ෂුණින් උපෝසථ

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

[දිනය] පිළිබඳව හෝ ඕවාද ලබාගැනීම සම්බන්ධයෙන් විමසීමක් නොකළාහු ය. හික්ෂුහු වෝදනා කොට, වරදක් සේ සලකා, එය විවේචනය කළහ: “කෙසේ නම් හික්ෂුණීන් උපෝසථ [දිනය] පිළිබඳව හෝ ඕවාද ලබාගැනීම සම්බන්ධයෙන් විමසීමක් නොකළාහු ද?”

හික්ෂුණීන් උපෝසථ [දිනය] පිළිබඳව හෝ ඕවාද ලබාගැනීම සම්බන්ධයෙන් විමසීමක් නොකළාහු නම් එය භාවිත්තිය ඇවතක් ලෙස සැලකීමට බුදුන්වහන්සේ මෙයින් පෙළඹුණි. ඉහත චිනය ඡේදයෙන් පැහැදිලිවන්නේ ගරුධම්ම 3හි නියමකොට ඇති ආකාරයට, උපෝසථ දිනය පිළිබඳව විමසීම සම්බන්ධයෙන්, හික්ෂුන් මෙය සිදු නොවූ විගස වෝදනා කළ බැවින් හික්ෂුන් හික්ෂුණීන් විසින් කළයුතු දෑ පිළිබඳව පැහැදිලි අවබෝධයකින් සිටිය යුතු බවයි. මෙයින් තහවුරුවන සංකල්පනාව නම්, ථේරවාද චිනයට අනුව හික්ෂුන් සහ හික්ෂුණීන් අතර අන්තර් සබඳතාවයන් ගොඩනගන ගරුධර්මවල කාර්යය හික්ෂුන් වහන්සේම හඳුනාගත් බවයි.

දැන් ඉහතින් පරිවර්තනය කරන ලද වුල්ලවග්ග වෘත්තාන්තයෙහි, ආනන්ද හිමියන්ගේ ඉල්ලීමට පිළිතුරක් වශයෙන් කාන්තාවන්ට බුද්ධ ශාසනයෙහි පැවිදිවීමට අවස්ථාවක් උදා කිරීමෙහි දී, ගරුකළයුතු අනෙක් ධර්ම සමග, 6 වැනි ගරුධම්මය පැනවීම සම්බන්ධයෙන් බුදුන්වහන්සේ වාර්තාවතුළ ඇතුළත්ය. මේ ආකාරයට මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමීයට අනුගමනය කළ නොහැකි කොන්දේසියක් පිළිගන්නැයි බුදුන්වහන්සේ විසින් ඉල්ලාසිටින ආකාරයක් ථේරවාද චිනය

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

පෙන්වා දෙයි. සමස්ත ගරුධර්ම අටම පිළිගෙන ඇයට හික්ෂුණියක් වීමට හැකි වුව ද, ඇගේ අනුගාමික උපසම්පදාව අපේක්ෂා කළ ශාක්‍ය කාන්තාවන් පැවිද්දට සුදානම් කිරීමට හෝ උපසම්පදාව පිරිනැමීමට අදාළ ගණපුරණය කිරීමට ඇයට හැකි නොවේ. මුල් ස්වරූපය අනුව 6 වැනි ගරුධර්මය දැන් ථේරවාද විනයයෙහි සඳහන් ආකාරයට එම ගරුධර්මයට අනුව ක්‍රියා කිරීමට ඇයට නොහැකි වුණ බව පැහැදිලි වුණි.

පිටකාගත ග්‍රන්ථයන්හි බුදුන්වහන්සේ දක්වා ඇති ආකාරය සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී, අනුගමනය කිරීමට අපහසුයැයි එවෙලේම පැහැදිලිවන නීතියක් බුදුන්වහන්සේ විසින් පැනවූයේ යැයි විනයයෙන් පෙන්වාදීමට උත්සාහ කළේයැයි අනුමාන කිරීමට නොහැකිම දෙයක් ලෙස පෙනී යයි. ඇත්ත වශයෙන්ම කියතොත් බුදුන්වහන්සේ විසින් පැනවූ විගසම අනුගමනය කළ නොහැකි නීතියක් පැනවූ අවස්ථාවක් මා නොදනී. විනය නීති සංශෝධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය බුදුන්වහන්සේ විසින් දැක ඇති නොයෙකුත් අවස්ථා විනයයෙහි වාර්තා වේ, නමුත් මේවා පැනනැගී ඇත්තේයැයි පෙනීයන්නේ අනුපිළිවෙලින් හටගත් ගැටළු මත පදනම්වය, එම නීතිය කෙළින්ම අනුගමනය කිරීමට නොහැකි වූ නිසා නොවේ.

එමනිසා වත්මන් ප්‍රස්තුතයෙහි වඩාත් ඒත්තු ගැන්වෙන අර්ථකථනය නම් විය හැක්කේ බුදුන්වහන්සේ සිතාමතාම මෙසේ කටයුතු කරන බව අනුමාන කිරීමයි. උන්වහන්සේට විකල්ප ක්‍රියා-පටිපාටීන් අඩු නොවීම යන කරුණ තුළින්ද මේ උපස්තීරිය සනාථ වේ. සරළ විකල්පය විය හැකිව

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

තිබුණේ වෙනත් ආකාරයකින් 6 වැනි ගරුධර්මය සැකසීමයි. හික්ෂුණීන්ගේ කිසිදු සහයෝගයක් නැතිව සහ සික්ඛාමාන පුහුණුවක අවශ්‍යතාවය ගෙනහැර නොදක්වා කාන්තා අපේක්ෂිකාවන්ට හික්ෂුණීන්ගෙන් පැවිද්ද ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාවය නයම කිරීමට බුදුන්වහන්සේට හැකියාව තිබුණි. පැණවීමක් එබඳු පැණවීමක් සම්පූර්ණයෙන්ම ගැටළුවලින් තොර වියහැකිව තිබුණි. මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය පැමිණ කෙසේ කළයුතුදැයි විමසීමක් නැතිව, මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීයගේ අනුගාමිකාවන් සෘජුවම හික්ෂුණීන් විසින් පැවිදි කළහැකිව තිබුණි. නමුත් ථේරවාද විනයයෙහි වාර්තා කරනුයේ මෙය නොවේ.

ථේරවාද විනයයෙහි මෙම අවස්ථාව ඉදිරිපත් කරන ආකාරයට අනුව හැඟීයන්නේ බුදුන්වහන්සේ සිතාමතාම මහාප්‍රජාපතීය වැඩිදුර උපදෙස් ලබාගැනීම සඳහා නැවත පැමිණිය යුතු පසුබිමක් නිර්මාණය කරන බවයි. එබඳු අවස්ථාවකදී කෙනෙක් කෙසේ ක්‍රියා කළයුතුදැයි එවිට මෙයින් නීතියක් පැනවීමට උත්වහන්සේට අවස්ථාව උදාවන්නට ඇත, සැබවින්ම විනයයෙහි ඊළඟට සිදුවන්නේ එයයි.

2) හික්ෂුණීන් විසින් පමණක් සිදුකරනු ලබන පැවිද්ද

පරිවර්තනය (Vin II 256)

වු.ව. X 2.1

එවිට මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹුණාහ. එළඹී වැදනමස්කාර කොට, එකත්පසෙක වැඩසිටියාය. එකත්පසෙක වැඩහිඳ,

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කීවාය: “ස්වාමීනි, අර ශාක්‍ය කාන්තාවන් විෂයයෙහි මා කෙසේ කළයුතුද?”

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීයට දැහැමි කලායෙන් කරුණු දැක්වූ සේක. කරුණු ගැන්වූ සේක, එහි උනන්දු කළ සේක, සතුටු කළ සේක. ඉක්බිති මහාප්‍රජාපතී ගෝතමී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දැහැමි කලායෙන් උනන්දු කරන ලදුව, ප්‍රබෝධ කරවන ලදුව, උන්වහන්සේ වැද ප්‍රදක්ෂිණා කොට නික්ම ගියාය. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණෙහි දැහැමි කලා කොට හික්ෂුන් අමතා: “මහණෙනි, හික්ෂුන් විසින් හික්ෂුණීන් උපසම්පදා කිරීමට අනුදනිමි”යි වදාළ සේක.

වු.ව. X 2.2

එකල ඒ හික්ෂුණීන් මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීයට: “ආර්යා තොමෝ උපසම්පදා වී නොමැත, අප උපසම්පදා වී ඇත. හික්ෂුන් විසින් හික්ෂුණීන් උපසපන් කළයුතුය”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පනවා ඇත”යි යනුවෙන් කීහ.

එකල මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය ආනන්ද තෙරුන්වහන්සේ වෙත ගියා ය. ගොස් ආනන්ද තෙරුන් වැද එකත්පසෙක සිටියා ය. එකත්පසෙක සිටි මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය ආනන්ද තෙරුන්ට මෙසේ කීවා ය: “ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්ස, මේ හික්ෂුණීහු මට මෙසේ කීහ: “ආර්යාව උපසම්පදා නැත, අප උපසම්පදා වී ඇත, මෙසේ මේ හික්ෂුන් විසින් හික්ෂුණීන් උපසපන්

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

කළයුතුහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පනවන ලද”යි මේ හික්ෂුණිහු මට කියති.

එවිට ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹුණාහ. එළඹ වැද එකත්පසෙක වැඩ-උන්හ. පසෙක හුන් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍ය-වතුන්වහන්සේට මෙසේ කීහ: “ස්වාමීනි, මහාප්‍රජාපතී ගෝතමිය මෙසේ කියයි: ‘ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්ස, මේ හික්ෂුණිහු මට මෙසේ කීහ: ‘ආර්යාව උපසම්පදා වී නැත, අප උපසම්පදා වී ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ පනවා ඇත: ‘හික්ෂුන් විසින් හික්ෂුණින් උපසපන් කළයුතුහ.’””

[බුදුන්වහන්සේ මෙසේ වදාළහ]: “ආනන්දය, මහාප්‍රජාපතී ගෝතමිය ගරුකළයුතු ධර්ම අට පිළිගත්තී ද එයම ඇගේ උපසම්පදාව වන්නේය.”

අධ්‍යයනය

ඉහත පරිවර්තනය කරන ලද උපුටාගැනීමට අනුව, බුදුන්වහන්සේ හික්ෂුණි සංඝයා එතෙක් පහළ වී නොමැති අවස්ථාවකදී හික්ෂුන් විසින් කාන්තා අපේක්ෂිකාවන්ට පැවිද්ද ලබාදීමට අවසර ලබා දී ඇත. මෙම විස්තරයෙහි අංශ දෙකක් වැඩිදුර අර්ථකථන අපේක්ෂා කරයි: හික්ෂුන්ට තමන්වහන්සේ විසින් හික්ෂුණිහු පැවිදිකිරීම සහ මහාප්‍රජාපතී ගෝතමියගේ සහ ඇගේ අනුගාමිකාවන්ගේ උපසම්පදාවෙහි නෛතික භාවය යි.

පළමු කොටසෙහි අධ්‍යයනයෙන් පැහැදිලි වුණේ යැයි මා බලාපොරොත්තුවන ලෙස, ථේරවාද චිනයෙහි වාර්ථාවන ආකාරයට, බුදුන්වහන්සේ විසින් 6 වන ගරුධර්මය පැනවීමට වඩාත් හේතුහු වූ පැහැදිලිකිරීම

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව චුල්ලවග්ගය

නම්, තවදුරටත් ව්‍යවස්ථාපිත කිරීමට අවස්ථාවක් නිර්මාණය කිරීම යි. චුල්ලවග්ග X 2.1හි නිසැකවම සිදුවන්නේ මෙය යි, එනම් මහාප්‍රජාපතී ගෝතමිය කෙසේ කළයුතුදැයි ඇසීමට බුදුන්වහන්සේ වෙත එළඹෙන විටයි. ඇය 6වන ගරුධර්මය පිළිගෙන තිබුණි, නමුත් ඊට අනුව ක්‍රියාකිරීමට ඇයට නොහැකිවුණි.

දැන් මේ අවස්ථාවේදී, මහාප්‍රජාපතී ගෝතමියගේ අනුගාමිකාවන්ගේ වාතාවරණය සමනය කිරීමට, ඔවුන්ව බුදුන්වහන්සේ විසින්ම පහසුවෙන් පැවිදිකිරීමට හැකිව තිබුණි. උන්වහන්සේ වෙතින් සරළ පැවිදිකිරීමේ ක්‍රියාවක් සිදුකිරීම ප්‍රමාණවත් වන්නට තිබුණි. එසේම වෙනත් තැනක හික්ෂුණ් පැවිදි කරන ආකාරයට එයින් එම වාතාවරණය සංසිදුවීමට ද ඉඩ තිබුණි.

ගරුධර්ම පිළිගැනීමෙන් මහාප්‍රජාපතී ගෝතමියගේ අනුගාමිකාවන්ට ද උපසම්පදාව ලබාදීම ඊටත්වඩා සරළ විසඳුමක්ව තිබුණි. ගරුධර්ම පැවැදි ක්‍රියාපටිපාටියෙහි එබඳු භාවිතයක් සරළ මෙන්ම වෙනත් පියවරක් ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයෙන් තොර වන්නට තිබුණි. මේ ආකාරයෙන් හැදූ හික්ෂුණි ප්‍රජාවක් ඉදිරි පැවිදිකිරීමවල දී 6වැනි ගරුධර්මයට අනුව හික්ෂුණ් සමග සහයෝගීව කටයුතු කිරීමේ හැකියාව ඇතිව තිබුණි. නමුත් පැහැදිලිවම ථේරවාද විනය වාර්තා කරනුයේ මෙය නොවේ.

ඒ වෙනුවට, පැවිදි කිරීම සඳහා හික්ෂුණ් මෙහෙයවීමක් බුදුන්වහන්සේ සිදුකරන බව වාර්තා වේ. ථේරවාද විනය වෘත්තාන්තය කියවෙනුයේ බුදුන්වහන්සේ වඩාත් ව්‍යවස්ථාගත කිරීම සඳහා සාධක සකස් කරන අතර එය භාවිත කරමින් හික්ෂුණ් විසින් පමණක් හික්ෂුණිහු පැවැත්මේ නැති අවස්ථාවක දී පැවිදි කරවීම කළ යුතු යැයි නීතිය පනවන බව යි. මෙම කියවීමේ දී

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

වුල්ලවග්ගයෙහි පැහැදිලි කොට ඇති සාධක හා දත්තයන් අර්ථවත් තැනකට ගොනුවෙයි.

මේ කාරණාව වෙනුවට හික්ෂුණ්ට පැවරීමෙන් අදහස් කළේ අතීතයේ එම අවස්ථාවේදී පැවති වාතාවරණය සංසිදුවීම පමණක් යැයි යමෙක් අනුමාන කළේ නම්, ථේරවාද විනය බුදුන්වහන්සේ අසංගතව කටයුතු කරන බව පෙන්වන්නේ යැයි හෝ උන්වහන්සේ කරන දේ පිළිබඳව අපරීක්ෂාකාරීව බලන්නේ යැයි යමෙකුට සිතන්නට ඉඩ ඇත. වුල්ල-වග්ගයේ 6 වැනි ගරුධර්මය දැන් වාර්තා කරන පරිදි එය උන්වහන්සේ විසින් පැනවීම අරුත්ගැන්වෙන්නේ උන්වහන්සේ උභය සංඝයා විසින් කාන්තාවන් පැවිදිකිරීම යන මූලික සංඥාව ඔස්සේම අමතර ව්‍යවස්ථාගත කිරීමක් සඳහා අවස්ථාව ගන්නා බව යි.

පිළිවෙලින් එබඳු අවස්ථාවක් නිර්මාණය කිරීම යන්න තුළින් සැබෑ අදහසක් මතුවන්නේ එයින් එක් අවස්ථාවකට පමණක් ගැළපෙන උපායක් වෙනුවට සාමාන්‍ය නීතියකට පසුබිම සැකසෙන්නේ නම් පමණි. එබඳු අතිරේක ව්‍යවස්ථා සැකසීම ඉන්පසු අදාළ වන්නේ මෙම සිදුවීමට පමණක් නොවේ, අනාගතයේ එම පැනවීමට පසුබිම් වූ හේතුසාධක මතුවෙද්දී, එනම්, ජේතවන් සයාධෝ විසින් දැනටමත් 1949 පාලියෙන් පළ වූ උන්වහන්සේගේ මිලින්දපඤ්භ අටුවාවෙහි (බෝධි 2010: 138) සඳහන් කර ඇති පරිදි, හික්ෂුණි සාසනය නොපවතින විට යි.

සාකච්ඡාවට භාජනය වියයුතු වුල්ලවග්ග X 2.2 හි සඳහන් වෘත්තාන්තයහි අනිත් පැතිකඩ නම් මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය මනාව පැවිදි වී නැතැයි ඇගේ

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

අනුගාමිකාවන්ගේ චෝදනාව යි. බුදුන්වහන්සේගේ පිළිතුර නොවරදවා ම පැහැදිලි කරනුයේ මහාප්‍රජාපති ගෝතමීය සැබවින් ම උපසම්පදාව ලබා තිබූ බව යි.

මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීයගේ හික්ෂුණිභාවය හික්ඛු ජාවිත්තිය 23න් ද දැකගත හැකි ය. හික්ෂුවක් හික්ෂුණියකගේ වාසස්ථානයට ගොස් අනුශාසනා දීම මෙම නීතිය මගින් මැඩපවත්වනු ලැබේ. මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය සම්බන්ධයෙන් මෙම නීතියට බුදුන්වහන්සේ විශේෂ සංශෝධනයක් කළ බව විනය වාර්තා කරයි.

එක් අවස්ථාවකදී ඇය අසනීපව සිට ඇත. ඇගේ සුවදුක් බැලීමට වැඩිම කළ ඇතැම් හික්ෂුන්, මෙම නීතිය පවත්වාගැනීම සඳහා, ඇයට අනුශාසනා දුන්නේ නැත. බුදුන්වහන්සේම ඇයගේ සුවදුක් විමසීමට වැඩිමකළ විට, හික්ෂුන්ගෙන් කලින් ලැබූ අනුශාසනාවල ප්‍රබෝධය ඇයට නිතර මතක්වන බව ඇය විසින් පවසා ඇත. මෙයින් ඇයට ධර්ම දේශනයක් කිරීමට බුදුන්වහන්සේ පෙළඹුණි, ඒ සමගම හික්ෂුණියකගේ වාසස්ථානයේදී එම හික්ෂුණිය අසනීපව ඇත්නම් හික්ෂුවක් විසින් ඇයට අනුශාසනා ලබාදිය හැකි පරිදි අදාල නීතියට සංශෝධනයක් ද සිදු කෙරිණ (විනය IV 57). මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය හික්ෂුණියක් ලෙස අදාල වෙමින් ඇයට සහ අනෙකුත් හික්ෂුණීන්ට ඔවුන් අසනීප වූ විට හික්ෂුන් වැඩිමවා සුවදුක් බැලීමත් ඔවුන් ප්‍රබෝධමත් කිරීමත් යන්න මත මෙම රෙගුලාසිය සැකසී ඇත.

හික්ෂුණියක් ලෙස ඇගේ තත්ත්වය මතුවන්නේ අංගුත්තර නිකායේ අගතනතුරු දැරූ හික්ෂුණි ශ්‍රාවිකාවන් පෙළගැස්වීම තුළින් ද මතුවේ. එහිදී මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය විරරාත්‍රඥ හික්ෂුණීන් අතරින් අගතනතුර

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

පිළිගැන්වේ. (අ.නි. I 25). සමස්තයක් වශයෙන්, විනයට අනුව සහ සුත්‍රවලට අනුව මහාප්‍රජාපතී ගෝතමිය හික්ෂුණියකැයි යන්න පිළිබඳව සැකයක් තිබිය නොහැකි ය.

ඇගේ අනුගාමිකාවන් උපසම්පදාව ලබා ඇතැයි යන හිමිකාරීත්වය පැවසීම සම්බන්ධයෙන් බුදුන්වහන්සේ විරුද්ධ නොවීම තුළින් ද එයම සනාථ වේ. ඒ වෙනුවට, ආනන්ද තෙරුන් විසින් ඔවුන් කී දේ ගැන දැනුම් දෙද්දී, බුදුන්වහන්සේ විරුද්ධ වන්නේ මහා ප්‍රජාපතීගෝතමිය උපසම්පදා වී නැතැයි යනුවෙන් ඔවුන්ගේ අනුමානයට යි, එය වරදවා වටහාගැනීමක් බව යි. සංක්ෂේප වශයෙන්, මහාප්‍රජාපතී ගෝතමිය සහ ඇගේ අනුගාමිකාවන් හික්ෂුණීහු වූහ.

හික්ෂුණියක් වීම යන්නෙන් කුමක් අදහස් වේදැයි විනයෙහි හික්ෂුණීන්ට අදාළව නොයෙක් නීති සඳහන් වේ. පළමු පාරාජිකා නීතිය සම්බන්ධ වචනානුසාරී පැහැදිලි කිරීමට අදාළ මෙම අර්ථකථනය, පහත පරිදි කියවේ (විනය IV 214):

‘හික්ෂුණියක් [යනු]: ‘ඇය සිහන නිසා හික්ෂුණියක් ලෙස [ආමන්ත්‍රණය වීමයි], ‘ඇය සිහීමට කැමැත්ත පළකොට ඇති නිසා හික්ෂුණියක් [වේ], ‘ඇය අණ්ඩ දමන ලද සිවුරු පෙරවන බැවින් හික්ෂුණියක් [වේ], අන්‍යයන් එසේ ආමන්ත්‍රණය කරන බැවින් හික්ෂුණියක් [වේ], ‘තමා එසේ යැයි පිළිගන්නා බැවින් හික්ෂුණියක් [වේ], ‘එව හික්ෂුණිය’, [මෙසේ ඇමතිමෙන් පැවිදි බව ලැබූ බැවින්] හික්ෂුණියක් [වේ], තිසරණය සරණ යෑමෙන් උපසපන් බව ලැබූ හෙයින් හික්ෂුණියක් [වේ], මංගල භාවයේ [මූලාශ්‍රය බැවින්]

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වූල්ලවග්ගය

හික්ෂුණියක් [වේ]', හරය අතින් ගත්කළ [ඇය එසේ වන බැවින්] හික්ෂුණියක් [වේ]', පුහුණුවන බැවින් හික්ෂුණියක් [වේ]', පුහුණුව ඉක්මවා ගිය බැවින් ඇය හික්ෂුණියක් [වේ]', ඇය අභියෝග කළ නොහැකි පරිදි සහ පූර්ණ උභය සංඝයා ඉදිරියෙහි සම්මුතියෙන් එක් ගමන් ඇතිව සහ ත්‍රිවිධ ප්‍රකාශ ඇතිව උපසපන් වී ඇති බැවින් හික්ෂුණියක් [වේ]',

මෙහිදී හික්ෂුණියක් අභියෝග කළ නොහැකි පරිදි සහ පූර්ණ උභය සංඝයා ඉදිරියෙහි සම්මුතියෙන් එක් ගමන් ඇතිව සහ ත්‍රිවිධ ප්‍රකාශ ඇතිව උපසපන් වී ඇති නිසා 'හික්ෂුණිය' යනුවෙන් අදහස් කෙරේ.

හික්ෂුණී යන වචනයට ඇති මෙම අර්ථකථනයෙහි ප්‍රධානතම කරුණ නම් විනය නීති අදාළ වනුයේ මනාව පැවිදි වූ අයට වන බවයි, ඒවා හික්ෂුණී යනුවෙන් වෙනත් හේතුවකට භාවිත කරන්නියකට අදාළ නොවේ. හික්ෂුණීට අදාළ පළමු පාරාජිකාවෙහි වචන අර්ථකථනයෙහි හික්ෂුණී සම්බන්ධයෙන් ද මේ හා සමාන අර්ථකථනයක් ඇත. මෙම අර්ථකථනය එක් ගමන් ඇතිව සහ ත්‍රිවිධ ප්‍රකාශ ඇතිව පැවිදි වී ඇති හික්ෂුවක් හා සිභීම ආදිය කරන බැවින් හික්ෂු යනුවෙන් කියවෙන අයෙකු සමග ප්‍රතිවිරෝධ වේ. (විනය III 24):

'හික්ෂුවක්' [යනු]: 'ඔහු සිහන නිසා හික්ෂුවක්' ලෙස [ආමන්ත්‍රණය වීමයි]', 'ඔහු සිභීමට කැමැත්ත පළකොට ඇති නිසා හික්ෂුවක්' [වේ]', 'ඔහු අණ්ඩ දමන ලද සිවුරු පෙරවන බැවින් හික්ෂුවක්' [වේ]', අන්‍යයන් එසේ ආමන්ත්‍රණය කරන බැවින් හික්ෂුවක් [වේ]', 'තමා එසේ යැයි පිළිගන්නා බැවින් හික්ෂුවක්' [වේ]', 'එව හික්ෂුව', [මෙසේ ඇමතීමෙන් පැවිදි බව

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව චුල්ලවග්ගය

ලැබූ බැවින්] හික්ෂුවක්' [වේ]', තිසරණය සරණ යැමෙන් උපසපන් බව ලැබූ හෙයින් හික්ෂුවක්' [වේ]', මංගල භාවයේ [මූලාශ්‍රය බැවින්] හික්ෂුවක්' [වේ]', හරය අතින් ගත්කළ [ඔහු එසේ වන බැවින්] හික්ෂුවක්' [වේ]', පුහුණුවන බැවින් හික්ෂුවක්' [වේ]', පුහුණුව ඉක්මවා ගිය බැවින් ඔහු හික්ෂුවක්' [වේ]', ඔහු අභියෝග කළ නොහැකි පරිදි සහ පූර්ණ උභය සංඝයා ඉදිරියෙහි සම්මුතියෙන් එක් ගමන් ඇතිව සහ ත්‍රිවිධ ප්‍රකාශ ඇතිව උපසපන් වී ඇති බැවින් හික්ෂුවක්' [වේ]',

මෙහිදී හික්ෂුවක් අභියෝග කළ නොහැකි පරිදි සහ පූර්ණ උභය සංඝයා ඉදිරියෙහි සම්මුතියෙන් එක් ගමන් ඇතිව සහ ත්‍රිවිධ ප්‍රකාශ ඇතිව උපසපන් වී ඇති නිසා 'හික්ෂුව' යනුවෙන් අදහස් කෙරේ.

විනයෙහි ඉතිරි කොටස්වල සඳහන් හික්ඛු යනුවෙන් සඳහන් තැන්වලට මෙම අර්ථකථනය ගැලපීමේදී ප්‍රවේශම් විය යුතු ය. චුල්ලවග්ග XI 1.7 ට අනුව මහා කාශ්‍යප තෙරුන් පළමු සංගායනාවෙහි විනය සජ්ඣායනයේ දී මූලාසනය හෙබවූයේ යැයි මෙහිදී ඉඩ සකස්කරගත යුතු ය (විනය II 286). නිසැකවම මෙයින් අදහස්වන්නේ උන්වහන්සේ එවකට ජීවමානව වැඩසිටි බවත් එසේම ඒ වන විට හික්ෂුවක්ව සිටි බව යි.

මහා කාශ්‍යප තෙරුන් බුදුන්වහන්සේ පළමු වරට මුණගැසීම සඳහන් සංයුත්ත නිකායෙහි වාර්තාවෙහි බුදුන්වහන්සේ මහා කාශ්‍යප තෙරුන්ට දුන් උපදෙස් තුනක් පිළිබඳව සඳහන් වේ (ස.නි. II 220), අටුවාවට අනුව මේ උපදෙස් තුනින් උන්වහන්සේගේ උපසම්පදාව සකස් කෙරිණ (සාර්ත්ථප්පකාසිනී II 198). හික්ඛුන්ට

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

අදාළ පළමු පාරාජිකාවෙහි අටුවාවෙහි වචන අර්ථ-කථනයට අනුව හික්ෂුවක් යන්නෙන් පැහැදිලිවම අදහස් කරනුයේ මහා කාශ්‍යප තෙරුන්ගේ පැවිදිවීම “උපදේශයක් පිළිගැනීමෙන්”, ඕවාදපටිග්ගභණ්-උපසම්පදා ලෙස සිදු වූ සුවිශේෂී පැවිදිවීමක් ලෙසයි (සමන්තපාසාදිකා I 241). මෙබඳු පැවිදිවීමක් පිළිබඳව විනයයෙහි හික්ඛු යන අර්ථකථනයෙහි නිශ්චිතව සඳහන්ව නැත.

මෙම උදාහරණයෙන් පැහැදිලිවන්නේ හික්ඛු යන වචනයෙහි අර්ථකථනවලදී ප්‍රවේශම් වියයුත්තේ මන්ද යන්නයි. මෙහිදී හික්ෂුවක් “අභියෝග කළ නොහැකි පරිදි සහ පැවැත්මට සුදුසු” එක් ගමන් ඇතිව සහ ත්‍රිවිධ ප්‍රකාශ ඇතිව උපසපන් වී ඇති නිසා ‘හික්ෂුව’ යනුවෙන් අදහස් කෙරේ යැයි අනුමාන කිරීම සුදුසුම යැයි මෙයින් පෙනී යන අතර එය “අභියෝග කළ නොහැකි පරිදි සහ පැවැත්මට සුදුසු” පැවිද්දක් ලෙස ගතහැකි එකම විකල්පය නොවේ.

සම්මුතියෙන් එක් ගමන් ඇතිව සහ ත්‍රිවිධ ප්‍රකාශ ඇතිව පැවිදි වූ අය පමණක් නෛතිකව පිළිගතහැකි හික්ෂුන් ලෙස යමෙකු අනුමාන කළේ නම්, වෙනත් කිසිවෙකු එසේ නොවේය කියාත්, ඒ අනුව, සාක-ලායෙන්ම කිවනොත්, මහා කාශ්‍යප තෙරුන් හික්ඛු ගණයෙහි ලා නොසැලකෙනු ඇත. එබඳු සමා-ලෝචනයක් ලත් තැනම ලොජ්චනසුඵ (self-defeating) විය හැකි ය, ඊට හේතුව නම් පළමු සංගීතියෙහි පැවිදි විනය ප්‍රතිපදාව සම්පාදනය හික්ෂු නොවන අයෙකුගේ ඉල්ලීමෙන් සහ නායකත්වයෙන් සිදුවූ සජ්ඣා-යනයකැයි පිළිගැනීමට සිදුවීම යි.

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

විනය සම්පාදනයෙහි ප්‍රධානියා උන්වහන්සේගේ නෛතික අධිකාරියෙන් ඉවත් කරනවා වෙනුවට, විනයෙහි සඳහන් හික්ෂු යන අර්ථකථනයට අදාළ සම්මුතියෙන් එක් ගමන් ඇතිව සහ ත්‍රිවිධ ප්‍රකාශ ඇතිව පැවිදි වූ අයට අමතරව උපසම්පදාවන්ගේ පිළිගතහැකි බව පිළිබඳව විවෘත අර්ථකථනයක් අනුගමනය කිරීමට ඉඩ තැබීම යෝග්‍ය බවක් මෙම සියලු ස්වරූපයන් සමච “අභියෝග කළ නොහැකි පරිදි සහ පැවැත්මට සුදුසු” වන බව ත් මෙයින් හැභී යයි. මහා කාශ්‍යපයන් සම්බන්ධයෙන් සිදුවන්නේ මෙය යි.

මෙකී සන්දර්භය තුළ දී ම, හික්ෂුණියක් යන්නෙහි අර්ථකථනය විචාරිමේදී මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමියගේ අෂ්ට ගරුධර්ම පිළිගැනීමෙන් ලත් උපසම්පදාවට හා ඇගේ අනුගාමිකාවන් හික්ෂුන් විසින් පමණක් පැවිදිකිරීමට ඉඩසැලසීමට යමෙකුට සිදුවනු ඇත. මහා කාශ්‍යපයන්ගේ පැවිද්ද හික්ෂු යන අර්ථකථනයෙහි සඳහන් නොවී තිබෙනා සේ හික්ෂුනී යන අර්ථකථනයෙහි මෙකී උභය පැවිදි ක්‍රමවේදයන් සුවිශේෂයෙන් සඳහන්ව නැත.

සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් කල, එවිට, හික්ෂුවක් යන්නට සහ හික්ෂුණියක් යන්නට අදාළ විනය අර්ථකථනයන්ට අනුව, යෝග්‍ය පැවිදිවීම් කවරේදැයි පරිපූර්ණ වශයෙන් (exhaustive) සලකාබැලීම වෙනුවට, ඒක පාර්ශවීය හෝ උභය පූර්ණ සංඝයා ඉදිරියෙහි උපසපන් වූ කෙනා, “අභියෝග කළ නොහැකි පරිදි සහ පැවැත්මට සුදුසු” වශයෙන් පැවිදිබව ලැබියැයි සැලකිය හැකි ඉතා සුදුසුවන විශිෂ්ට උදාහරණයකි.

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

එහෙත් මහා කාශ්‍යපයන් සහ මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීය විසින් ලත් උපසම්පදාවන් බුදුන්වහන්සේ විසින්ම අනුදාන වදාළ ස්වරූපයන් බැවින් ඒවා අන්‍යයන් විසින් ලබාදිය හැකි උපසම්පදාවන් නොවන අතර මහාප්‍රජාපතී ගෝතමීයගේ අනුගාමිකාවන්ට ලබාදුන් උපසම්පදාව, එනම් හික්ෂුණී විසින් ලබාදුන් උපසම්පදාව මෙම ප්‍රස්තුතය තුළ වෙනස් වේ.

ඉහත යෝජනාකළ සමාලෝචනයන් සිහියේ තබාගෙන, යම් තැනැත්තියක් හික්ෂුණියක් වන්නේ කෙසේදැයි යන්නට අදාළ අර්ථකථනය, යම් පැවිදි ස්වරූපයක් නෛතිකව පිළිගතහැකි අවස්ථාවක සිදුවන්නේ නම් හික්ෂුණී විසින් තමන්වහන්සේගේ අභිමතය පරිදි පැවිද්ද ලබාදීමට විවෘතභාවය සලසනු ඇත. වෙනත් වචනවලින් කිවතොත්, මෙය සිදුවන්නේ හික්ෂුණී පැවිද්ද විසින් එබඳු පැවිද්දක් පැවැත්මේ ඇති කල සහයෝගය ලබාදීම කළ නොහැකිවිටක දී මෙය සිදුවන්නේ නම් ය. එබඳු අවස්ථාවක දී, හික්ෂු සංඝයා විසින් පමණක් උපසම්පදාව ලබාදීම “අභියෝග කළ නොහැකි පරිදි සහ පැවැත්මට සුදුසු” උපසම්පදාවක් වනු ඇත, එසේම මේ ආකාරයට පැවිදි වූ අය හික්ඛුණී යන නෛතික අර්ථකථනයට අදාළ විෂයපථය තුළ අන්තර්ගත වනු ඇත.

3) උභය සංඝයා විසින් පැවිද්ද ලබාදීම

පරිවර්තනය (විනය II 271)

වු.ව. X 17.1

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

එකල උපසම්පදා වූ තැනැත්තියන් අතර ස්ත්‍රී නිමිත්ත නැත්තා වූ ද, අසම්පූර්ණ ස්ත්‍රී නිමිත්ත ඇත්තා වූ ද, ඔසප් වීම් නැත්තා වූ ද, නිතර ඔසප් වීම් ඇත්තා වූ ද, නිතර සනීපාරක්ෂක තුවා භාවිත කිරීමට සිදු වූ ද, සල්ලාල වූ ද, ගර්භාෂ ප්‍රපතනය වූ ද, ස්ත්‍රී පණ්ඩක වූ ද, විකෘත පුරුෂ ස්වභාව ඇත්තා වූ ද, මිශ්‍ර වූ වසමග සහ පසමග ඇත්තා වූ ද, උභහතෝධ්‍යඤ්ජනක වූ ද අයවලුන් සිටියාහ. ඔවුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීහ, [එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කී සේක]:

“මහණෙනි, කාන්තා අපේක්ෂිකාවකට උපසම්පදාව ලබාදෙන්නා වූ ඇත්තා විසින් පහත අවහිරතා විසි හතර සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න කිරීමට මා විසින් අනුමැතිය ලබා දෙමි. මහණෙනි, මේ ආකාරයට ඇයව ප්‍රශ්න කළ යුතුය:

‘ඔබ ස්ත්‍රී නිමිත්ත රහිත නොවන්නී වේ ද? ඔබ අසම්පූර්ණ ස්ත්‍රී නිමිතිවලින් යුතු නොවන්නී වේ ද? ඔබ ඔසප්වීම් රහිත නොවන්නී වේ ද? ඔබ නිතර ඔසප්වීම් සහිත නොවන්නී වේ ද? ඔබ නිතර සනීපාරක්ෂක තුවා භාවිත කිරීමට සිදුවන්නියක් නොවේ වේ ද? ඔබ සල්ලාල නොවන්නී වේ ද? ඔබ ගර්භාෂ ප්‍රපතනය නොවූයේ වේ ද? ඔබ ස්ත්‍රී පණ්ඩක නොවන්නී වේ ද? ඔබ විකෘත පුරුෂ ස්වභාව නොම ඇත්තී වේ ද? ඔබ මිශ්‍ර වූ වසමග සහ පසමග නොම ඇත්තී වේ ද? ඔබ උභහතෝධ්‍යඤ්ජනක නොවන්නී වේ ද? ඔබ ලාදුරු රෝගය, ගෙඩි, දද, කාසය, අපස්මාරය යන රෝගවලින් තොර වන්නී වේ ද? ඔබ මනුෂ්‍ය ජීවි වන්නී ද?, ඔබ ස්ත්‍රී වන්නී ද?, ඔබ නිදහස්

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

ස්ත්‍රියක් වන්නී ද?, ඔබ ණය නැත්තියක් වන්නී ද?, ඔබ රාජ්‍ය සේවයේ නියුතු වන්නී ද?, ඔබට ඔබේ දෙමව්පියන්ගේ සහ ස්වාමිපුරුෂයාගේ සහ අවසරය තිබේ ද?, ඔබ විසිවයස් සපුරා ඇත් ද?, ඔබේ පාසිවුරු සම්පූර්ණ කර ඇති ද?, ඔබේ නම කුමක් ද?, ඔබේ උපාධ්‍යායවරියගේ (පවත්නී) නම කුමක්ද?”

වු.ව. X 17.2

එකල හික්ෂුණු හික්ෂුණින්ගෙන් අවහිරතා සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න කළහ. උපසම්පදාව අපේක්ෂා කළ අයහු ලැජ්ජාවට පත් වූහ, ඔවුහු අපහසුතාවට පත් වූ අතර පිළිතුරු දීමට නොහැකිභාවයට පත් වූහ. ඔවුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කීහ [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කීහ]:

“මහණෙනි, හික්ෂුණි සංඝයා විසින් විවාරා අනුමත කරන ලද තැනැත්තියන්ට උපසම්පදාව ලබා දීමට හික්ෂු සංඝයාට අනුදැන වදාරමි.”

එකල උපසම්පදාව අවැසි වූ සහ [මෙබඳු විවාරීම්] සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් නොලැබුණු සහ උපසම්පදාව අපේක්ෂා කළ හික්ෂුණිහු අවහිරතා සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න කළෝ ය. උපසම්පදාව අවැසි වූ තැනැත්තියෝ ලැජ්ජාවට පත් වූහ, අපහසුතාවට පත් වූ අතර පිළිතුරු දීමට නොහැකි වූහ. ඔවුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කීහ [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කීහ]:

“මහණෙනි, ඇයට පළමුව උපදෙස් ලබාදිය යුතුය, ඉන්පසුව අවහිරතා සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්නකළ යුතුය.”

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

ඔවුහු එතැනදීම සංඝයා ඉදිරියේ උපදෙස් දුන්හ. උපසම්පදාව අවැසි වූ තැනැත්තියෝ තව දුරටත් ලැජ්ජාවට පත් වූහ, අපහසුතාවට පත් වූහ, පිළිතුරුදීමට නොහැකි වූහ. ඔවුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කීහ [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කීහ]:

“මහණෙනි, ඇය පසෙකට කැඳවා උපදෙස් ලබා දී අවහිරතා ගැන උභය සංඝයා මධ්‍යයෙහි ප්‍රශ්න කිරීමට අනුදැන වදාරමි. මහණෙනි, ඇයට මෙසේ උපදෙස් ලබාදිය යුතුය: “පළමුව ඇයට [කාන්තා] උපාධ්‍යායිකාවක් පත් කළ යුතුය (උපජ්ඣා). උපාධ්‍යායිකාවක් ලැබ, පාසිවුරු ඇයට පෙන්වා දිය යුතු ය: ‘මේ ඔබේ පාත්‍රය යි, මේ ඔබේ බාහිර සිවුරයි, මේ ඔබේ අඳනයයි, මේ ඔබේ අංශකඩයයි, මේ ඔබේ නානකඩයයි. [දැන්] ගොස් අසුවල් තැන සිටගන්න.’”

අධ්‍යයනය

ඉහත කොන්දේසිය ඊට අදාළ සිදුවීම සහිතව තිබෙන අතර කාන්තා අපේක්ෂිකාවන්ගේ ලැජ්ජාව වැළැක්වීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබිඹු කරයි. මහාප්‍රජාපතී ගෝතමිය සහ ඇගේ ශාක්‍ය වංශික අනුගාමිකාවන් පැවිදි වීමෙන් පසු කාලය පිළිබඳව සවිස්තර හැඟවීමක් විනයයෙහි සඳහන් නොවේ.

හයවැනි ගරුධර්මය ථේරවාද විනයයෙහි සඳහන් ආකාරයට බුදුන්වහන්සේ පැහැදිලිවම දක්වා ඇත්තේ ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් කාන්තා අපේක්ෂිකාවන් සික්ඛාමාන පුහුණු කාලයක් ගතකොට ඉන් පසුව උභය සංඝයා ඉදිරියෙහි උපසම්පදාව ලබා ගැනීමයි, මෙම ක්‍රියා-

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

පිළිවෙල භාවිතයට පැමිණියේ යැයි අනුමාන කළ හැක්කේ වුල්ලවග්ග X 2.1 හි සඳහන් හික්ෂුණී ශාසනයක් ආරම්භ කිරීමේ අරමුණ සාධනය වීමෙන් පසුවයි. ඒ අතරමැද කාලය තුළ කුමක් සිදුවුවත්, ඉහත පරිවර්තනය කරන ලද විනය වෘත්තාන්තයට අනුව ගරුධර්ම 6හි සඳහන් මූලික ක්‍රියාපිළිවෙලෙහි සංශෝධනයක් වූ බව පෙන්වුම් කරයි. උපසම්පදාව එක්ව ලබා දෙනවා වෙනුවට, දැන් අනුගමනය කළයුතු පිළිවෙල නම් හික්ෂුණී සංඝයා පළමුව පැවිද්ද ලබා දී අනතුරුව හික්ෂු සංඝයා විසින් පැවිදිකරවීමයි.

4) දූතයෙකු මගින් සිදුකරනු ලබන පැවිද්ද

පරිවර්තනය (විනය II 277)

වු.ව. X 22.1

එසමයෙහි [පෙර] වෛශ්‍යාවක්ව සිටි අඬ්ඞකාසි නමැත්තිය හික්ෂුණීහු අතර පැවිද්ද ලබා සිටියා ය. ඇයට සැවැත්තුවරට යාමට අවශ්‍ය වූවා ය, ඕ මෙසේ [සිතුවාය]: “මා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිමුඛයෙහි උපසම්පදාව ලබන්නෙමි”යි යනුවෙනි. ධුර්තයෝ එය අසා: “[පෙර] වෛශ්‍යාවක්ව සිටි අඬ්ඞකාසි නමැත්තිය සැවැත්තුවරට යාමට කැමැත්තෙන් සිටී” යැයි මාර්ගය පාලනයට නතුකර ගත්හ.

[පෙර] වෛශ්‍යාවක්ව සිටි අඬ්ඞකාසි නමැත්තිය මෙය අසා: “ධුර්තයෝ මාර්ගය පාලනයට නතුකොටගෙන ඇතිබවක් පෙනේ.” ඇය ධුතයෙකු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අභිමුඛයට, [මෙසේ කියා යැව්වාය]: “මා සහතිකයෙන්ම උපසම්පදාව අපේක්ෂා කරමි, මා කෙසේ කළ යුතු ද?”

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, මෙම කාරණයට අදාළව ධර්ම දේශනයක් පවත්වා, හික්ෂුණ් වහන්සේ ඇමතුහ: “මහණෙනි, ධූතයෙකු විසින් උපසම්පදාව කිරීම ද මා විසින් අනුදැන වදාරමි.”

වු.ව. X 22.2

හික්ෂුවක් ධූතයෙකු වශයෙන් තබාගෙන ඔවුහු උපසම්පදාව ලබා දුන්හ. ඔවුහු මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දැනුම් දුන්හ, [උන්වහන්සේ මෙසේ කීහ]: “මහණෙනි, හික්ෂුවක් ධූතයෙකු ලෙස තබාගෙන උපසම්පදාව ලබා නොදිය යුතුය. [මේ ආකාරයෙන්] උපසම්පදාව ලබාදෙන්නෙකුට දුකුලා ඇවැත් වේ.”

ඔවුහු සික්ඛාමානවිකාවක් ධූත වශයෙන් තබා උපසම්පදාව ලබා දුන්හ ... ඔවුහු සාමණේර නමක් ධූතයෙකු වශයෙන් තබා උපසම්පදාව ලබා දුන්හ ... ඔවුහු සාමණේරියක් ධූත වශයෙන් තබා උපසම්පදාව ලබා දුන්හ ... ඔවුහු මෝඩ අත්දැකීම් රහිත ධූතයෙක් හරහා උපසම්පදාව ලබා දුන්හ.

[ඔවුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කී සේක]: “මහණෙනි, මෝඩ අත්දැකීම් රහිත ධූතයෙක් හරහා ... උපසම්පදාව ලබා නොදිය යුතුය. [මේ ආකාරයෙන්] උපසම්පදාව ලබාදෙන අයට දුකුලා ඇවැත් වේ. මහණෙනි, අත්දැකීම් සහිත ව්‍යක්ත හික්ෂුණියක් ධූත තනතුරේ තබා උපසම්පදාව ලබා දීමට මම අනුමැතිය ලබා දෙමි.”

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

අධ්‍යයනය

ඉහත නීති සම්පාදනය හික්ෂුණියක් ධුර්තයන්ගෙන් දූෂණය වීමෙන් වළක්වා ගැනීමේ තාර්කිකත්වය පිළිබිඹු කරයි. එබඳු දෙයක් සිදුවීම වැළැක්වීමට, වාර්තාවන පරිදි බුදුන්වහන්සේ කාන්තා අපේක්ෂිකාවක් පුද්ගලිකව හික්ෂුන් මූණගැසීම සිදු නොවන පරිදි සුවිශේෂී අවසරයක් ලබා දෙයි. ඒ වෙනුවට, එම අපේක්ෂිකාව වෙනුවෙන්, අත්දැකීම් සහිත ව්‍යාක්ත වෙනත් හික්ෂුණියක් ධුත තනතුරේ තබා උපසම්පදාව ලබා දීමට පුළුවන..

විනයෙහි වෙනත් පරිච්ඡේද හරහා විනිශ්චය කිරීමේ දී, දූෂණයට නතු වීමේ අවදානම පෙර ගණිකාවක්ව සිටි අපේක්ෂිකාවන්ට පමණක් නොව, පොදුවේ හික්ෂුණින්ට මුහුණදීමට සිදු වූ ගැටළුවකි. තනිවම ගහකින් එතෙරවීමට ගිය හික්ෂුණින් දූෂණය වූ අතර සමූහයක් සමග සංචාරයේ දී විඩාව නිවාගැනීමට කණ්ඩායමෙන් මැත්ව ගිය හික්ෂුණියක් ද දූෂණය විය. (විනය IV 228f). සංචාරයේදී හෝ ගහකින් එතෙර වීමේදී මුළු හික්ෂුණි කණ්ඩායම් සමූහ දූෂණයට ලක් වූහ (විනය IV 63 සහ 65; එසේම විනය I 89 සංසන්දනය කර බලන්න).

මේ පිළිබඳව දැනුම් දුන්විට, වාර්තාවන පරිදි බුදුන්වහන්සේ සංගෝධිත හික්ඛු භාවිත්තිය 27 සහ 28 පණවන බවත්, එයට අනුව යම් සංචාරයක් අනතුරුදායක යැයි හැඟෙන්නේ නම් හෝ ගහක් තරණය කළයුතු විට හික්ෂුහු සංචාරයේදී හික්ෂුණින් සමග යායුතු බවත් සඳහන් වේ.

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වූල්ලවග්ගය

දූෂණයවීම සංචාරක යෙදී සිටීමට ම සීමා වූයේ නැත. තමාගේ කුටිය තුළ සිටන විට පවා ආරක්ෂිත මට්ටමක් තිබේ නැත. හික්ෂුණ්ට අදාළ පළමු පාරාජිකාවට පසුව එන වෘත්තාන්ත කොටසට අනුව, උප්පලවණ්ණාරහත් හික්ෂුණිය පිණ්ඩපාතයේ ගොස් පැමිණි විට ඇගේ කුටියේ සැඟවී සිට ඇයට අඩම්තේට්ටම් කළ පුද්ගලයෙකු අතින් දූෂණය විය (විනය III 35).

මෙම වාතාවරණය නිරීක්ෂණය කිරීමේ දී මේ සම්බන්ධයෙන් හික්ෂුණිණ්ට මුහුණදීමට සිදුවියහැකි තත්ත්වයන් පිළිබඳව සැලකිලිමත් වීම අර්ථවත් වනු ඇති අතර ඊට සරිලන පරිදි කාන්තා අපේක්ෂිකාවකට සිදුවියහැකි අනතුරක් වළක්වාගැනීමේ අදහසින් පැවිදි-කිරීමේ පටිපාටිය සැකසීම කළ හැකිය.

දැනට බුදුන්වහන්සේ විසින් හික්ෂුණි පැවිද්දට අදාළව පණවා ඇති නීති ථේරවාද විනයට අනුව සමස්තයක් වශයෙන් පැණවීම් හතරකට සඵල වේ:

- 1) “වසර දෙකක් තිස්සේ ප්‍රතිපත්ති භයක පුහුණු වූ තැනැත්තියක් උභය සංඝයා ඉදිරියෙහි උපසම්පදාව අපේක්ෂා කළ යුතු ය.” (වු.ව. X 1.4).
- 2) “හික්ෂුණ් විසින් හික්ෂුණිණ්ට උපසම්පදාව ලබාදීම මම අනුමත කරමි” (වු.ව. X 2.1).
- 3) “එක් අතකින් හික්ෂුණි සංඝයා අතර උපසම්පදා වී පිරිසිදු වුණ තැනැත්තියකට හික්ෂු සංඝයා අතර උපසම්පදාව ලබාදීම මම අනුමත කරමි.” (වු.ව. X 17.2).

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව චුල්ලවග්ගය

4) “අන්දැකීම් සහිත ව්‍යක්ත හික්ෂුණියක් දුතායකු ලෙස තබාගෙන උපසම්පදාව ලබාදීම අනුමත කරමි.” (චු.ව. X 22.2).

ථේරවාද චිත්තයෙහි සඳහන් ඉදිරිපත්කිරීම්වලට අනුව, චුල්ලවග්ග X 1.4 යනු කාන්තා අපේක්ෂිකාවන්ට උපසම්පදාව ලබාදීම බුදුන්වහන්සේ කෙසේ අපේක්ෂා කළේදැයි සලකුණු කෙරෙන පළමු සහ පදනම් සම්පාදනයවන වාර්තාවයි. එහි මූලික ස්වරූපය අනුව, තදනන්තරව සිදුවන සංශෝධනයන්ගෙන් එය ප්‍රතිස්ථාපනය වී ඇති නිසා මෙය තවදුරටත් අදාළ නොවේ. මෙම තදනන්තරව සිදු වූ සංශෝධන චුල්ල-වග්ග X 2.1, චුල්ලවග්ග X 17.2, සහ චුල්ලවග්ග X 22.2 හි එන නීතීන් වේ.

මෙම තුනෙහි, අන්තිමට සඳහන් වූ දේ පමණක් පිළිගතයුතුයැයි යන්න පැහැදිලිවම වලංගු නොවේ. ධුතයෙකු හරහා උපසම්පදාව ලබාදීම ථේරවාද චිත්තයෙහි හික්ෂුණි පැවිද්ද ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් අවසාන වශයෙන් බුදුන්වහන්සේ විසින් අනුදැන වදාළ කාරණය වුවත්, එහි නෛතික සුවිශේෂත්වය ඊට පෙර වූ සන්දර්භය විභාග කිරීමෙන් අවබෝධ කරගැනීමට අවශ්‍යය වේ. මෙයින් පෙන්වුම් කරන්නේ ධුතයෙකු හරහා උපසම්පදාව ලබාදීමෙහි පළමු ස්වරූපය (චු.ව. X 22.1) කියවෙන්නේ “මම ධුතයෙකු හරහා ද උපසම්පදාව ලබාදීම අනුමත කරමි” යන්නයි. “ද” යන්නෙහි භාවිතය, “ඒ”, යන්නෙන් පැහැදිලි කෙරෙන්නේ උභය සංඝයා විසින් ලබාදෙන උපසම්පදාවට අදාළ නීතිය අවලංගු කිරීමක් අදහස් නොවන බවයි (චු.ව. X 17.2).

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

නීතීන් දෙකම හික්ෂුණීහු පැවැත්මේ සිටින අවස්ථාවක් සම්බන්ධව එකම මූලික වාතාවරණයක් සමග උපයෝගවන බැවින් එබඳු සුපැහැදිලි සලකුණු කිරීමක් අවශ්‍යය වේ. මේ පසුබිම තුළ මූලිකව වෙනස් අවස්ථාවන් දෙකක් සම්බන්ධව අවධානය යොමුකරන බැවින් මෙම නීතීන් දෙක හික්ෂුණී විසින් පමණක් (වු.ව. X 2.1) පැවිදිකිරීම සම්බන්ධයෙන් වෙනස් වේ. හික්ෂුණී පැවිද්දක් පැවැත්මේ ඇති එකම වාතාවරණය තුළ පදනම්වීමේ කාරණය මත, ධූතයෙකු හරහා උපසම්පදාවීම (වු.ව. X 22.2), උභය සංඝයා විසින් පැවිදිකිරීමේ නීතිය අවලංගු කරන්නේ නැත, (වු.ව. X 17.2), එනම් එම අවස්ථාවේ පටන් ධූතයෙකු හරහා පමණක් උපසම්පදාව කළයුතුයැයි යන්න පමණක් කළ හැකිය යන්න එයින් ගම්‍යමාන නොවේ.

උභය සංඝයා විසින් පැවිදිකිරීම (වු.ව. X 17.2) ධූතයෙකු හරහා උපසම්පදා කිරීම පැණවීමෙන් අවලංගු භාවයට පත් නොවුණා සේ (වු.ව. X 22.2), එසේම හික්ෂුණී විසින් පමණක් පැවිදි කිරීම (වු.ව. X 2.1) උභය සංඝයා විසින් පැවිදිකිරීමේ නීතිය පැණවීමෙන් අවලංගු නොකෙරිණ (වු.ව. X 17.2). ඒ වෙනුවට, ක්‍රියාපටිපාටීන් තුනම සමච්ච වලංගුවන අතර එකිනෙකා සමග නොගැටේ, ඒවා පහත වියහැකි අවස්ථාවන් ආමන්ත්‍රණය කරන නිසාවෙනි:

- වු.ව. X 2.1: හික්ෂුණී පැවිද්ද පැවැත්මේ නැති විට,
- වු.ව. X 17.2: හික්ෂුණී පැවිද්දක් පැවැත්මේ ඇතිවිට සහ අපේක්ෂිකාවට ආරක්ෂිතව හික්ෂුණී වෙත ළඟාවිය හැකි විට,

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

- වු.ව. X 22.2: හික්ෂුණි පැවිද්දක් පැවැත්මේ ඇතිවිට, නමුත් අපේක්ෂිකාවට ආරක්ෂිතව හික්ෂුණ් වෙත ළඟාවිය නොහැකි විට යනුවෙනි.

මේ ආකාරයට, හික්ෂුණි සංඝයා පැවැත්මේ ඇතිවිට කෙසේ ක්‍රියාකළ යුතුදැයි එක් නීති පැණවීමක් කරයි. තවත් නීතියක් හික්ෂුණි සංඝයා පැවැත්මේ ඇතිවිට සහ අපේක්ෂිකාවට ආරක්ෂිතව හික්ෂුණ් වෙත ළඟාවිය හැකි විට උපසම්පදාව කෙසේ කළයුතුදැයි පැණවීමක් කරයි. තවද අන්‍ය නීතියක් පණවනුයේ හික්ෂුණි පැවිද්ද පැවැත්මේ ඇතිවිට සහ කාන්තා අපේක්ෂිකාවක් උපසම්පදාව අපේක්ෂාවෙන් හික්ෂුණ් වෙත ළඟාවීමේ දී ඇය අනතුරකට භාජනය වීමක් ඇති අවස්ථාවකට අදාළව ය.

මෙයින් දැන් මතුකරන ගැටළුව නම්, විනය සම්පව පරීක්ෂා කර බැලීමේ දී හික්ෂුණ් විසින් පමණක් පැවිදි කිරීම හික්ෂුණි පැවිද්ද පැවැත්මේ නැතිවිට වලංගුවන එකම ස්වරූපය වන්නේ ඇයි ද යන්නයි, මෙම අවස්ථාව අතීතයේ වඩාත් පුළුල්ව හඳුනාගෙන නොමැත. මෙය අගය කිරීමට, පහතින් මා හික්ෂුණි පැවිද්ද ශ්‍රී ලංකාවේ ආරම්භ වීම සඳහන් දීපවංස වාර්තාවලට යොමුවෙමි.

5) ලංකාවට සංක්‍රමණය වීම

දීපවංශයට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ එකල නොබෝදිනකදී බුදුදහම වැළඳගත් රජතුමා අනුලා දේවියට සහ ඇගේ අනුගාමිකාවන්ට පැවිද්ද ප්‍රදානය කරන්නැයි අසෝක රජුගේ පුත්, හික්ෂු මහින්ද තෙරුන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියහ. මීට අදාළ පරිච්ඡේදය පහත පරිදි වේ:

පරිවර්තනය

දීප. 15.74-80

ක්ෂත්‍රිය වංශයක (බත්තියා) කාන්තාවක් වන
අනුලා යන නම් ඇති
බුදුන්, දහම්, සභුන් කෙරෙහි අවල ශ්‍රද්ධාවක් තිබුණි,
ඇය සෘජු දෘෂ්ටියෙන් යුක්ත වන්නී
භවයෙහි ආශාව පහකොට තිබුණා ය.

රැජිණගේ වචන අසා
[ඇය පැවිදිවීමට කැමති යැයි]
රජු මෙය [මහින්ද] තෙරුන්වහන්සේට දැනුම්
දුන්නේය:

“ඇයට බුදුන්, දහම්, සභුන් කෙරෙහි අවල ශ්‍රද්ධාවක්
ඇත,
ඇය සෘජු දෘෂ්ටියෙන් යුක්ත වන්නීය
සහ ඇය භවයෙහි ආශාව පහකොට තිබුණා ය;
අනුලාවට පැවිද්ද ප්‍රදානය කරන්න!”

[මහින්ද තෙරුන් පිළිතුරු දෙමින්]:
“මහ රජතුමනි, හික්ෂුවකට
කාන්තාවක් විෂයෙහි පැවිද්ද ලබාදීම යෝග්‍ය නැත.

“මගේ සොහොයුරිය සංසම්ප්තාව
මෙහි පැමිණෙනු ඇත, රජතුමනි;
අනුලාවගේ පැවිද්ද ප්‍රදානය කොට,
ඇය සියලු බන්ධනයන්ගෙන් මුදවනු ඇත.

“මහා ප්‍රඥාවෙන් යුත් සංසම්ප්තාව,
දැනුම් තේරුම් ඇති උත්තරාව [සමග],
හේමා සහ මාසගල්ලා,

භික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

පමණ දැන කථා කරන අග්ගමිනාව ද,
තජ්ජා සහ පබ්බතජින්නා ද,
මල්ලා සහ ධම්මදාසියා ද [පැමිණෙනු ඇත].

“මේ භික්ඛුනීහු
සමාධියෙන් යුක්ත වේ, රාගය පහකොට ඇත,
ඔවුන්ගේ මනෝ සිතුවිලි පිරිසිදු වේ
එසේම ඔවුන් සත්‍ය ධර්මයේ සහ විනයයෙහි තුටු වේ.

“ක්ලේෂයන් දුරු කොට ඔවුන් [ස්වයං]-සංවරභාවයට
පත්ව ඇත,
ත්‍රිවිධ ඥානයෙන් [යුතුවන ඔවුන්] අධි චිත්ත වික්‍ර-
මයන්ගේ දක්ෂ වේ.
ඉහළම තත්ත්වයන් තුළ මනාව ව්‍යාප්තව,
ඔවුහු මෙහි පැමිණෙනවා ද ඇත.”

අධ්‍යයනය

දීපවංශය අනුලා දේවිගේ සහ ඇගේ අනුගාමිකාවන්ගේ පැවිද්ද සංසම්මතා සහ උත්කෘෂ්ට භික්ෂුණී සමූහ-යාගෙන් ලැබීම ඉදිරියට වාර්තාකරමින් ගලාගෙන යයි. (Dīp 16.37f). ථේරවාද චිත්තයෙහි දැක්මට අනුව, මෙය සැබවින්ම නිවැරදි ක්‍රමවේදය විය. මහින්ද තෙරුන් සහ උන්වහන්සේ සමග සිටි භික්ෂුන්ට ඉන්දියාවේ භික්ඛුනී පැවිද්ද පැවතුණු හෙයින් දේවියගේ සහ අනුගා-මිකාවන්ගේ පැවිද්ද ප්‍රදානය කිරීම කළ නොහැකි වුණි. දේවියට මහින්ද තෙරුන්ගේ සොහොයුරිය සංසම්මතාව සහ ඇගේ කණ්ඩායම පැමිණෙන තුරු සිටීමට සිදු වූයේ එම නිසා ය.

ඓතිහාසික දෘෂ්ටිකෝණයට අනුව, ශ්‍රී ලාංකික භික්ඛුනීන්ගේ පැවිද්ද 11 වැනි ශතවර්ෂයේ මුල

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වුල්ලවග්ගය

භාගයේදී යුධ සහ දේශපාලන ආරවුල් තිබෙනවිට හික්ෂුණ් පිටිතව විදේශගතවීමට සිදුවූ අවස්ථාවකදී, තුරන්ව ඇති බවක් පෙනේ. සාමය ස්ථාපිතව හික්ෂුණ් විදේශයන්හි සිට නැවත පැමිණි විට, හික්ඛුණීන් තුරන්ව ඇති බව සාකච්ඡායෙන්ම අවබෝධ කරගන්නට ඇත. මෙම වාතාවරණයට මුහුණ දුන් විට, ලංකාවේ හික්ඛුණීහු මුලින්ම පැවැත්මට ආයේ කෙසේදැයි ස්වාභාවිකවම වැටහෙන්නට ඇත.

නමුත් මහාවංශය මෙම කාරණය සම්බන්ධයෙන් තරමක් කෙටියෙන් විස්තර කරන අතර (මහාවං. 18.9-11), ඉහත පරිවර්තනය කරන ලද දීපවංස ඡේදයෙහි සවිස්තරාර්ථ සොයාගත හැකි ය. දීපවංශයේ විස්තරය, පැවිද්ද ලබාදීමට පැමිණි පරිණත හික්ෂුණීන්ගේ විශේෂ සටහන් සහිතව, ශ්‍රී ලංකාවේ පැවිද්ද නැවත ස්ථාපනයට බලපාන්නට ඇත. අප දන්නා තරමට 11 වන සියවස වනවිට ථේරවාද හික්ඛුණී පැවිද්ද ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නො පැවතුණු නිසා, මෙය කළ නොහැක්කක් වන්නට ඇත.

“හික්ෂුවකට කාන්තාවක් විෂයෙහි පැවිද්ද ලබාදීම යෝග්‍ය නැතැ”යි මහින්ද තෙරුන් විසින් කළ ප්‍රකාශයට අනුව, මීට අදාළ විනය වාර්තාවන් ද සැලකිල්ලට ගෙන එබඳු අවස්ථාවක දී මහින්ද තෙරුන්ගේ වචනයට සීමා වන්නට ඇතැයි සිතීම විමතියට කරුණක් නොවේ. සම්ප්‍රදායට අනුව ශ්‍රී ලංකාවට බුදු දහම රැගෙන ආ කීර්තිමත් රහතන් වහන්සේගේ වචන ස්වාභාවිකවම විශාල බරක් උසුලන්නට ඇත.

මහින්ද තෙරුන්ගේ බලපවත්නා ප්‍රකාශයෙන් ආභාශය ලැබීම විනය නීතීන්ගේ වෘත්තාන්තමය පසු-

හික්ෂුණි පැවිද්ද පිළිබඳව වූල්ලවග්ගය

බිමෙහි සුවිශේෂත්වය පිරික්සා බලනු විනා පහසුවෙන්ම විනය නීති කෙරෙහි පමණක් අවධානය යොමුකිරීමට බලපාන්නට ඇත. පසුකාලීන නීතීන්වලින් හික්ෂුණ් හික්ෂුණින් විෂයයෙහි උපසම්පදාව ප්‍රදානය කිරීම අයෝග්‍ය යැයි සමාලෝචනය කිරීමට මෙයින් පෙළඹෙන්නට ඇත.

එබඳු සංකල්පයක් මතුව ඇති විට සහ පසුකාලීන පරම්පරාවන්ට ව්‍යාප්ත වුණ විට, ව්‍යාප්තව තිබුණු සම්ප්‍රදායෙහි බර සහ යමෙකුගේ ගුරුවරයා කෙරෙහි තිබුණු ගෞරවය මෙම කාරණාවන් සමීපව විමසා බැලීම කෙරෙහි බාධා වශයෙන් තිබෙන්නට ඇත. මේ ආකාරයට හික්ෂුණි පැවිද්ද තුරන්ව ගිය පසු එය ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කළ නොහැකිය යන අද දක්වාම පවත්නා මතය ථේරවාද පැවිද්දන් අතර මුල්බැසගන්නට ඇතැයි පහසුවෙන් වටහාගත හැකි ය.

සමස්තයක් වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ හික්ෂුණි පැවිද්ද ස්ථාපනය වූ ආකාරය හා තුරන් වී ගිය ආකාරය පරීක්ෂා කර බැලීමේ දී ඓතිහාසික සාධකවලට අනුව, හික්ෂුණ් විසින් එබඳු පැවිද්දක් අලුතින් ස්ථාපනය කිරීම කළ හැකිව තිබුණේ යැයි වටහා නොගන්නට හේතු සාධක තිබුණි යැයි සිතීම විමතියට කරුණක් නොවේ. තවද විනය එහි වචන ඔස්සේ සමීපව පරීක්ෂා කර බැලීමේ දී, බොහෝ කාලයක් පැවතුණු සම්ප්‍රදායක අදහස් උද්-හස්වලට බලපැවැත්වීමට ඉඩ නොදී, මෙය විශ්වාසීයව නොනිකව වලංගු අවස්ථාවක්ව තිබූ බව පෙනේ.

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව චුල්ලවග්ගය

සමාලෝචනය

චුල්ලවග්ගයෙහි හික්ඛුණී පැවිද්ද ආරම්භ වූ ආකාරය වාර්තා වී ඇති ආකාරය සමීපව විමසා බැලීමේ දී පැහැදිලිව පෙනී යන්නේ ථේරවාද හික්ඛුණී පැවිද්ද ප්‍රති-ෂ්ඨාපනය කිරීම කළ හැකි බවයි.

මට දැකිය හැකි දුරට අනුව, ථේරවාද චිනයෙහි වාර්ථාවන විවිධ තොරතුරු සහ සාධක මුළුමනින්ම පැහැදිලි වන අර්ථකථනය වනුයේ බුදුන්වහන්සේ හික්ඛුණී පැවිද්ද තුරන්ව ගිය පසු ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීමට අවස්ථාවක් නිර්මාණය කළ සේක. මෙම අවබෝධයට අනුව, චිනයෙහි වාර්ථා වන පරිදි නියෝග පිළිපැදීමට කැමති ථේරවාද හික්ෂුණී පිටක මූලාශ්‍රයන්හි සඳහන් යමකට විරුද්ධ වීමක් යැයි නොසිතා, ථේරවාද සම්ප්‍රදායෙහි මූලික ප්‍රතිපත්තියක් බණ්ඩනය කරන්නේ යැයි මතයෙන් බැහැරව හික්ඛුණී පැවිද්ද ප්‍රතිෂ්ඨාපනය සඳහා සම්පූර්ණ සහයෝගය ලබා දිය යුතුය. ජේතවන් සයාධෝ විසින් ප්‍රකාශ කොට ඇති වචනවලට අනුව:

“හික්ඛු සංඝයා ... පහත පරිදි අධිෂ්ඨානශීලී උත්-සාහයක් දැරිය යුතුය: ‘දැන් හික්ඛුණී සංඝයා තුරන් වී ඇත, අපි හික්ඛුණී සංස්ථාව ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කරමු! බුදුන්වහන්සේගේ හදවතේ තිබුණු ප්‍රාර්ථනාව අපි තේරුම් ගනිමු. අපි බුදුන්වහන්සේගේ මුහුණ පුන්සඳක් සේ දිළුළන අයුරු දකිමු’ (Bodhi 2010: 142).

හික්ෂුණී පැවිද්ද පිළිබඳව වූල්ලවග්ගය

කෙටි යෙදුම්/Abbreviations

අ.නි. අංගුත්තර-නිකාය

වූ.ව. වූල්ලවග්ග

දීපව. දීපවංශය

මහාව. මහාවංශය

ම.නි. මජ්ඣිම-නිකාය

ස.නි. සංයුත්ත-නිකාය

සමන්තපාසාදිකා (එම නමී ඇති අටුවාව)

සාරත්ථප්පකාසිනී (එම නමී ඇති අටුවාව)

විනය විනය පිටක

මූලාශ්‍ර/References

Anālayo 2013: “The Legality of Bhikkhunī Ordination”, *Journal of Buddhist Ethics*, 20: 310–333.

Anālayo 2014: “On the Bhikkhunī Ordination Controversy”, *Sri Lanka International Journal of Buddhist Studies*, 3: 1–20.

Bodhi, Bhikkhu 2010: “The Revival of Bhikkhunī Ordination in the Theravāda Tradition”, in *Dignity & Discipline, Reviving Full Ordination for Buddhist Nuns*, T. Mohr and J. Tsedroen (ed.), 99–142, Boston: Wisdom.

พระวินัยในจุลวรรค
ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ภิกษุอนาลโย

บทนำ

บทความนี้ศึกษาวิวัฒนาการการอุปสมบทภิกษุณีตามที่มีบันทึกไว้ในจุลวรรคของพระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาท ตามด้วยการศึกษาการสืบทอดการอุปสมบทภิกษุณีไปสู่ศรีลังกาดังที่ปรากฏในคัมภีร์ที่ปวงศ์ และการคาดคะเนว่ามีการตีความในอดีตเกี่ยวกับระเบียบการอุปสมบทภิกษุณีตามที่มีบันทึกไว้ในจุลวรรคของพระวินัยปิฎกอย่างไรบ้าง โดยประเด็นที่จะกล่าวถึงในบทความนี้มีดังต่อไปนี้คือ

๑. การอุปสมบทด้วยการรับครุธรรม ๘
๒. การอุปสมบทด้วยภิกษุสงฆ์เพียงฝ่ายเดียว
๓. การอุปสมบทด้วยสงฆ์สองฝ่าย
๔. การอุปสมบทด้วยทูต
๕. การสืบทอดการอุปสมบทสู่ศรีลังกา

ความตั้งใจของอาตมาคือการศึกษาบทบรรยายในพระวินัยปิฎกอย่างใกล้ชิดเพื่อค้นหาความเป็นมาของกระบวนการทั้งสี่ข้างต้นตามที่ปรากฏในพระวินัยอาตมาไม่ได้พยายามค้นหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ความสนใจของอาตมาอยู่ที่นัยทางพระวินัยเท่านั้น นัยใดๆ ที่อาตมานำเสนอเกี่ยวกับการกระทำหรือเจตนาของพระพุทธเจ้าจึงไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของการพยายามค้นหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ทว่า เป็นส่วนหนึ่งของการสานกรณีศึกษาต่างๆ ที่ยกขึ้นมาบรรยายประกอบในการบัญญัติพระวินัยแต่ละข้อให้เป็นไปอย่างปะติดปะต่อสอดคล้องตามข้อบ่งชี้ที่พบในพระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาท ซึ่งเป็นพื้นฐานการอ่านเอกสารอย่างถูกต้องของพระวินัยประเด็นนี้ รวมถึงผลที่มี

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ต่อธรรมเนียมปฏิบัติฝ่ายเถรวาทที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อวัตถุประสงค์ทางพระวินัยที่มีผลต่อสงฆ์ในนิกายเถรวาทในปัจจุบันอาตมาจึงศึกษาพระวินัยปิฎกฉบับบาลีในรูปแบบที่ได้รับการถ่ายทอดมาเป็นกรอบอ้างอิงหลัก

๑. การอุปสมบทด้วยการรับครุธรรม ๘

อาตมาเริ่มต้นด้วยการแปลกรณีศึกษาต่างๆ ที่ยกขึ้นมาบรรยายประกอบในการบัญญัติพระวินัยที่บันทึกในจุลวรรคเกี่ยวกับการที่พระนางปชาบดีโคตมีอุปสมบทเป็นภิกษุณีด้วยการยอมรับครุธรรม ๘ ในกรณีนี้และในเนื้อหาต่อไป อาตมาจะสลับการนำเสนอทแปลของเรื่องเล่าความเป็นมาพระวินัยที่เกี่ยวข้องกับการพยายามวินิจฉัยยับยั้งความดังกล่าวเท่าที่อาตมาสามารถตรวจสอบให้แน่ใจได้

คำแปล

(Vin II 255)

[พระอานนท์ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า] “ขอประทานวโรกาส ขอสตรีพึงได้รับการออกจากเรือน บวชเป็นบรรพชิตในพระธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้ว พระพุทธเจ้าข้า”

[CV X 1.4]

[พระผู้มีพระภาคตรัสว่า] “ดูกรอานนท์ ถ้าพระนางมหาปชาบดีโคตมียอมรับครุธรรม ๘ ประการ ชื่อนั้นแหละจะเป็นอุปสัมปทาของพระนาง

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

๑. ภิกษุณีอุปสมบทแล้ว ๑๐๐ ปี ต้องกราบไหว้ ลูกรับ ทำอัญชุลีกรรม สามีจิกรรม แก่ภิกษุที่อุปสมบทในวันนั้น ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต
๒. ภิกษุณีไม่พึงอยู่จำพรรษาในอาวาสที่ไม่มีภิกษุ ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต
๓. ภิกษุณีต้องหวังธรรม ๒ ประการ คือ ทามวันอุโบสถ ๑ เข้าไปฟังคำสั่งสอน ๑ จากภิกษุสงฆ์ทุกกิ่งเดือน ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต
๔. ภิกษุณีอยู่จำพรรษาแล้ว ต้องพิจารณาในสงฆ์สองฝ่ายโดยสถานทั้ง ๓ คือ โดยได้เห็น โดยได้ยิน หรือโดยบังเกียจ ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต
๕. ภิกษุณีต้องธรรมที่หนักแล้ว ต้องประพฤติกัมมัฏฐานในสงฆ์ ๒ ฝ่าย ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต
๖. ภิกษุณีต้องแสวงหาอุปสัมปทาในสงฆ์ ๒ ฝ่าย เพื่อศึกษามาผู้มีศึกษา อันศึกษาแล้วในธรรม ๖ ประการครบ ๒ ปีแล้ว ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต
๗. ภิกษุณีไม่พึงด่า บริภาษภิกษุ โดยปริยายอย่างใดอย่างหนึ่ง ธรรมเนียมนี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

๘. ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ปิดทางไม่ให้ภิกษุณีทั้งหลายสอนภิกษุ เปิดทางให้ภิกษุทั้งหลายสอนภิกษุณี ธรรมแม่นี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต

“ดูกรอานนท์ ก็ถ้าพระนางมหาปชาบดีโคตมี ยอมรับครุธรรม ๘ ประการนี้ ชื่อนั้นแหละจงเป็นอุปสัมปทาของพระนางฯ”

[CV X 1.5]

ครั้งนั้น พระอานนท์เรียนครุธรรม ๘ ประการในสำนักพระผู้มีพระภาค แล้วเข้าไปหาพระนางมหาปชาบดีโคตมี ชี้แจงว่า

“พระนางโคตมี ถ้าพระนางยอมรับครุธรรม ๘ ประการ ชื่อนั้นแหละจักเป็นอุปสัมปทาของพระนางคือ

“ภิกษุณีอุปสมบทแล้ว ๑๐๐ ปี... เปิดทางให้ภิกษุทั้งหลายสอนภิกษุณี ธรรมแม่นี้ ภิกษุณีต้องสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ละเมิดตลอดชีวิต

“พระนางโคตมี ถ้าพระนางยอมรับครุธรรม ๘ ประการนี้ ชื่อนั้นแหละจักเป็นอุปสัมปทาของพระนาง”

[พระนางมหาปชาบดีโคตมีกล่าวว่า] “ข้าแต่ท่านพระอานนท์ ดิฉันยอมรับครุธรรม ๘ ประการนี้ไม่ละเมิดตลอดชีวิต เปรียบเหมือนหญิงสาวหรือชายหนุ่มที่ชอบแต่งกาย อาบน้ำสระเกล้าแล้ว ได้พวงอุบล พวงมะลิ หรือพวงลำดวนแล้ว ฟังประกาศรับด้วยมือทั้งสอง ตั้งไว้เหนือเศียรเกล้าจะนั้นฯ”

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

[CVX 1.6]

ครั้งนั้น พระอานนท์เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายบังคมนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วได้กราบทูลว่า

“พระพุทธเจ้าข้า พระนางมหาปชาบดีโคตมี ยอมรับครุธรรม ๘ ประการแล้ว พระมาตุจฉาของพระผู้มีพระภาคอุปสมบทแล้ว”

ข้อศึกษา

ตามเรื่องเล่าข้างต้น อันเนื่องจากพระอานนท์ร้องขอต่อพระผู้มีพระภาคขอทรงอนุญาตให้สตรีออกบวช พระพุทธองค์จึงทรงประกาศครุธรรม ๘ โดยระบุว่า หากพระนางมหาปชาบดีโคตมียอมรับครุธรรม ๘ ประการ ข้อนั้นแหละจักเป็นอุปสัมปทาของพระนางฯ เนื่องจากพระพุทธองค์ทรงประกาศครุธรรม ๘ เป็นคำตอบต่อคำร้องขอให้สตรีทั่วไปสามารถออกบวชเป็นภิกษุณี จึงดูเหมือนว่าพระองค์ทรงตัดสินใจพระทัยก่อตั้งคณะภิกษุณีสงฆ์ ด้วยพระองค์มิได้อนุญาตแก่พระวิมาดาเป็นพิเศษพระองค์เดียวเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ถึงแม้กระบวนการอุปสมบทโดยผ่านการยอมรับครุธรรม ๘ ประการจะเป็นเพียงระเบียบสำหรับพระนางมหาปชาบดีโคตมีพระองค์เดียว กระนั้น การอุปสมบทของพระนางก็ถือว่าเป็นก้าวแรกในพัฒนาการอันมีเป้าหมายเพื่อ “ช่วยให้สตรีได้สละเรื่อนและบวชเป็นบรรพชิตในพระธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้ว”

ข้อเท็จจริงนี้เห็นได้ชัดจากการบัญญัติครุธรรม ๘ ด้วยเช่นกัน ข้อกำหนดส่วนใหญ่ในครุธรรม ๘ ประการนี้เกี่ยวข้องกับสถานการณ์อันจะเกิดขึ้นเมื่อคณะ

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ภิกษุณีสงฆ์ได้ประดิษฐานขึ้นแล้ว มิใช่สำหรับสถานการณที่มีพระนางมหา-
ปชาบดีโคตมีเป็นภิกษุณีเพียงรูปเดียว

ครุธรรม ๘ ประการไม่ใช่กฎระเบียบสำหรับภิกษุ อย่างไรก็ตาม ข้อปฏิบัติ
เหล่านี้ระบุถึงสิ่งที่พระพุทธรองค์มีพระประสงค์ให้ภิกษุให้ความร่วมมือกับ
ภิกษุณีเมื่อคณะภิกษุณีสงฆ์ประดิษฐานขึ้นแล้ว ครุธรรมทั้ง ๘ ประการนี้มี
กล่าวในพระวินัยว่าด้วยปาจิตตีย์สิกขาบทข้อที่ ๒๑ สำหรับภิกษุซึ่งกำหนดให้
ครุธรรม ๘ เป็นส่วนหนึ่งของโอวาทที่ภิกษุให้กับภิกษุณี (Vin IV 52) ดังนั้น จึง
ไม่มีข้อสงสัยว่า ภิกษุมีความตระหนักดีถึงครุธรรม ๘

เมื่อภิกษุรับทราบถึงครุธรรม ๘ ประการ โดยสันนิษฐานว่า เมื่อได้รับแจ้งจาก
พระอานนทว่ามีอะไรเกิดขึ้น ภิกษุทั้งหลายย่อมทราบว่าจะต้องปฏิบัติตามข้อ
กำหนดต่อไปนี้เมื่อมีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่

- ฟังแจ้งภิกษุณีถึงวันอุโบสถ (ครุธรรมข้อ ๓)
- ฟังแสดงโอวาทแก่ภิกษุณี (ครุธรรมข้อ ๓)
- ฟังรับปวารณา (ครุธรรมข้อ ๔)
- ฟังให้มานัตแก่ภิกษุณี (ครุธรรมข้อ ๕)
- ฟังร่วมพิธีอุปสมบท (ครุธรรมข้อ ๖)

ครุธรรม ๘ มีความเกี่ยวข้องกับภิกษุอย่างชัดเจนโดยเห็นได้จากข้อปฏิบัติข้อ
แรกในรายการข้อปฏิบัติข้างต้น ซึ่งกำหนดว่า ภิกษุฟังแจ้งภิกษุณีถึงวันอุโบสถ
หนึ่ง วันอุโบสถนี้จะกำหนดโดยพิจารณาว่าจะเป็วันที่ ๑๔ หรือวันที่ ๑๕

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

หลังจากวันอุโบสถครั้งก่อน ในวันที่กำหนดให้เป็นวันอุโบสถ ภิกษุพึงแสดงโอวาทแก่ภิกษุณี

อย่างไรก็ดี ประเด็นเกี่ยวกับการให้โอวาทยังมีกำหนดในพระวินัยที่อื่นอีก เท่าที่อาตมาสามารถตรวจสอบได้ วันอุโบสถมีกล่าวถึงในคฤธรรมข้อที่ ๓ และในปาจิตติยสิกขาบทข้อที่ ๕๙ ของภิกษุณี ในพระวินัยปิฎก เรื่องเล่าเหตุการณ์ที่นำไปสู่การบัญญัติปาจิตติยสิกขาบทข้อที่ ๕๙ ของภิกษุณีมีดังต่อไปนี้ (Vin IV 315)

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถบิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี ครั้งนั้น ภิกษุณีทั้งหลายไม่ถามอุโบสถก็มี ไม่ขอโอวาทก็มี ภิกษุทั้งหลายพากันเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า “इनภิกษุณีทั้งหลายจึงได้ไม่ถามอุโบสถและไม่ขอโอวาทเล่า”

กรณีนี้เป็นเหตุให้พระพุทธองค์ทรงกำหนดให้ภิกษุณีต้องอาบัติปาจิตติย ถ้าภิกษุณีไม่ถามอุโบสถและไม่ขอโอวาท พระวินัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ภิกษุทราบอย่างชัดเจนถึงความจำเป็นของภิกษุณีตามที่กำหนดในคฤธรรมข้อ ๓ อันบัญญัติให้ภิกษุณีต้องสอบถามภิกษุเกี่ยวกับวันอุโบสถ เนื่องจากเหล่าภิกษุกล่าวตำหนิทันทีที่ภิกษุณีไม่ได้ทำ เหตุการณ์นี้จึงเป็นการยืนยันความเข้าใจว่าตามพระวินัยสายเถรวาท ภิกษุตระหนักชัดเจนถึงบทบาทของคฤธรรม ๔ ว่าเป็นข้อกำกับความสัมพันธ์ระหว่างภิกษุและภิกษุณี

จากความบรรยายในจุลวรรคที่แปลข้างต้น พระพุทธองค์ทรงบัญญัติคฤธรรมข้อ ๖ พร้อมทั้งข้ออื่นๆ ให้ปฏิบัติเป็นการตอบซึ่งคำร้องขอของพระอานนท์ให้

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

สร้างโอกาสสำหรับสตรีได้บวชเป็นบรรพชิตในพระธรรมวินัยของพระพุทธองค์ โดยลักษณะนี้ จึงเป็นว่า พระวินัยปิฎกฝ่ายเถรวาทบันทึกว่า พระพุทธเจ้าทรงมี พระ-ประสงค์ให้พระนางมหาปชาบดีโคตมียอมรับข้อบัญญัติที่พระนางจะไม่สามารถปฏิบัติตามได้ แม้ว่าพระนางมหาปชาบดีโคตมีจะบวชเป็นภิกษุณี โดยการยอมรับครุธรรมทั้ง ๘ ประการ พระนางก็ไม่สามารถที่จะจัดตั้งคณะ ภิกษุณีสงฆ์เพื่อดำเนินการอุปสมบทแก่สตรีคากะที่ยากบวชได้ ฉะนั้น นับ แต่แรก ก็เห็นได้ชัดเจนว่า พระนางจะไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในครุ-ธรรมข้อที่ ๖ ได้

เมื่อพิจารณาบทสาธยายถึงพระพุทธองค์ในที่อื่นๆ ในพระปิฎก จึงดูเหมือนว่า แทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะสันนิษฐานว่า พระวินัยปิฎกจะนำเสนอพระพุท-ธองค์ในลักษณะที่ทรงหลงลืมข้อเท็จจริงว่า ทรงบัญญัติข้อกำหนดที่เป็นไปไม่ได้ ที่จะปฏิบัติตาม อันที่จริง อาตมาไม่เคยอ่านพบว่า มีกรณีใดในพระวินัยที่พระ-พุทธองค์ทรงบัญญัติข้อกำหนดที่ปฏิบัติไม่ได้ในทันทีที่ทรงประกาศ ในพระ-วินัยปิฎก มีบันทึกหลายเหตุการณ์ที่พระพุทธองค์ทรงเห็นความจำเป็นที่จะต้อง แก้ไขกฎเดิม แต่ลักษณะดังกล่าวมักเกิดขึ้นเพราะมีปัญหาตามมาภายหลัง ไม่ใช่เพราะกฎระเบียบนั้นไม่สามารถปฏิบัติตามได้เลยในทันที

ดังนั้น การวินิจฉัยความที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวน่าจะอนุมานได้ ว่า พระพุทธองค์ทรงมีเจตนาในการบัญญัติเช่นนั้น การวินิจฉัยความดังกล่าว นี้สนับสนุนด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า พระพุทธองค์ทรงไม่ได้ไร้ซึ่งหนทางเลือกอื่น เช่น ทรงสามารถบัญญัติครุธรรมข้อ ๖ ในลักษณะอื่นได้ พระพุทธองค์ทรง สามารถบัญญัติว่า สตรีจะอุปสมบทเป็นภิกษุณีได้โดยรับการอุปสมบทจาก ภิกษุ โดยไม่จำต้องเอ่ยถึงความจำเป็นต้องมีภิกษุณีร่วมด้วยเลย และไม่

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

จำเป็นต้องให้มีการฝึกก่อนอุปสมบทด้วย การบัญญัติลักษณะดังกล่าวย่อมไม่สร้างปัญหาใดๆ ด้วยสตรีที่ติดตามพระนางมหาปชาบดีโคตมีจะสามารถรับการอุปสมบทได้โดยตรงจากภิกษุ และจะไม่มีข้อห้ามใดๆ ที่พระนางมหาปชาบดีโคตมีจะต้องกลับไปกราบทูลถามพระพุทธองค์เกี่ยวกับวิธีการดำเนินการกับสตรีศากยวงศ์เหล่านั้นอีก ทว่า พระวินัยปิฎกในนิกายเถรวาทไม่ได้บันทึกไว้เช่นนั้น

พระวินัยปิฎกในนิกายเถรวาทบันทึกเหตุการณ์ในลักษณะที่เป็นนัยราวว่า พระพุทธองค์ทรงตั้งพระทัยสร้างสถานการณที่พระนางมหาปชาบดีโคตมีจะต้องกลับไปกราบทูลถามพระองค์เพิ่มเติม ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้พระองค์ทรงกำหนดบทบัญญัติว่า ควรดำเนินการอย่างไรในสถานการณเช่นนั้น และนั่นคือสิ่งที่เกิดขึ้นต่อไปในพระวินัย

๒. การอุปสมบทด้วยภิกษุสงฆ์เพียงฝ่ายเดียว

บทแปล

(Vin II 256)

พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๗

จุลวรรค ภาค ๒

CV X 2.1

ครั้งนั้น พระมหาปชาบดีโคตมีเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายบังคม ได้ยืน ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วกราบทูลว่า “พระพุทธเจ้าข้า หม่อมฉันจะปฏิบัติในนางสาิกยานี (สตรีศากยวงศ์) พวกนี้อย่างไร”

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงชี้แจงให้พระนางมหาปชาบดีโคตมีเห็นแจ้ง สมทาน อาจหาญ ว่าเรื่องด้วยธรรมีกถาแล้วที่นั่น พระนางมหาปชาบดีโคตมีผู้ซึ่งพระผู้มีพระภาคได้ทรงชี้แจงให้เห็นแจ้ง สมทาน อาจหาญ ว่าเรื่องด้วยธรรมีกถาแล้ว จึงถวายบังคมพระผู้มีพระภาค ทำประทักษิณกลับไป

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมีกถาในเพราะเหตุเป็นคัมภีร์นั้น ในเพราะเหตุแรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งกะภิกษุทั้งหลายว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลายอุปสมบทภิกษุณีฯ”

CV X 2.2

ครั้งนั้น ภิกษุณีเหล่านั้นได้กล่าวกะพระมหาปชาบดีโคตมีว่า “พระแม่เจ้ายังไม่ได้อุปสมบทแต่พวกดิฉันอุปสมบทแล้ว เพราะพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้อย่างนี้ว่า ภิกษุทั้งหลายพึงให้อุปสมบทภิกษุณี”

ลำดับนั้น พระมหาปชาบดีโคตมีเข้าไปหาพระอานนท์ อภิวัตแล้วได้ยื่น ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วกล่าวว่า “ท่านพระอานนท์ ภิกษุณีเหล่านั้นพูดกะดิฉันอย่างนี้ว่า ‘พระแม่เจ้ายังไม่ได้อุปสมบท แต่พวกดิฉันอุปสมบทแล้ว เพราะพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้อย่างนี้ว่า ภิกษุทั้งหลายพึงให้อุปสมบทภิกษุณี’”

ครั้งนั้น พระอานนท์เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายบังคมนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วกราบทูลว่า “พระพุทธเจ้าข้า พระมหาปชาบดีโคตมีกล่าวอย่างนี้ว่า ‘ท่านพระอานนท์ ภิกษุณีพวกนี้พูดกะดิฉันอย่างนี้ว่า ‘พระแม่เจ้า

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ยังไม่ได้อุปสมบท แต่พวกดิฉันอุปสมบทแล้ว เพราะพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้อย่างนี้ว่า ภิกษุทั้งหลายพึงให้อุปสมบทภิกษุณี”

[พระผู้มีพระภาคตรัสว่า] “ดูกรอานนท์ พระมหาปชาบดีโคตมีรับครุธรรม ๘ ประการแล้วในกาลใด พระนางชื่อว่าอุปสมบทแล้วในกาลนั้นทีเดียว”

ข้อศึกษา

จากบทแปลที่คัดมาข้างต้น พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ภิกษุอุปสมบทภิกษุณีได้เองในสงฆ์ฝ่ายเดียวในสถานการณที่ไม่มีคณะภิกษุณีสงฆ์ ซึ่งมีลักษณะสองประการของข้อบัญญัติดังกล่าวที่ควรแก่การวินิจฉัย ได้แก่ ข้อกำหนดอนุญาตให้ภิกษุอุปสมบทภิกษุณีได้เองในสงฆ์ฝ่ายเดียว และสถานภาพตามพระวินัยของพระนางมหาปชาบดีโคตมีและเหล่าสตรีที่ติดตามพระนาง

อาตมาหวังว่า ข้อศึกษาในบทที่ ๑ จะแสดงไว้ชัดเจนว่า คำอธิบายที่สมเหตุผลที่สุดสำหรับการบัญญัติครุธรรมข้อ ๖ ตามที่บันทึกในพระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาทคือ เพื่อสร้างโอกาสให้บัญญัติข้อปฏิบัติเพิ่มเติม นี่คือนี่ที่เกิดขึ้นตามทีคาด ดังปรากฏในพระวินัยปิฎก เล่มที่ ๗ จุลวรรค ภาค ๒ เมื่อพระนางมหาปชาบดีโคตมีกลับมาราบहुลตามพระพุทธองค์ว่า ควรปฏิบัติเช่นไร ในเมื่อพระนางได้ยอมรับครุธรรมข้อ ๖ แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้

ในสถานการณ์นี้ เพื่อแก้ปัญหาให้แก่เหล่าสตรีที่ติดตามพระนางมหาปชาบดีโคตมี พระพุทธองค์ทรงสามารถอุปสมบทสตรีเหล่านั้นด้วยพระองค์เอง การ

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

อุปสมบทโดยพระองค์เองก็จะเพียงพอแล้วและเป็นการแก้ปัญหาอย่างง่าย ๆ ลักษณะเดียวกับที่พระองค์ทรงอุปสมบทภิกษุโดยพระองค์เอง

การแก้ปัญหาที่ง่าย ๆ อีกวิธีคือ กำหนดให้การยอมรับครุธรรม ๘ เป็นการอุปสมบทของเหล่าสตรีที่ติดตามพระนางมหาปชาบดีโคตมี การกำหนดให้การยอมรับครุธรรม ๘ เป็นการอุปสมบทจะเป็นวิธีที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนและไม่ต้องมีกระบวนการอะไรให้ดำเนินการต่ออีก คณะภิกษุณีสงฆ์ที่ก่อตั้งขึ้นในลักษณะนี้ จะสามารถดำเนินการร่วมกับภิกษุในการให้อุปสมบทต่อไปในอนาคตตามที่ระบุไว้ในครุธรรมข้อ ๖ ทว่า ไม่ใช่สิ่งที่บันทึกในพระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาท

ตามบันทึกในพระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาท พระพุทธรองค์กลับทรงมอบหมายหน้าที่การอุปสมบทให้เป็นของภิกษุ จึงดูเหมือนว่า พระพุทธรองค์ทรงตั้งพระทัยสร้างเงื่อนไขเพื่อต่อบัญญัติวินัยเพิ่ม โดยใช้เงื่อนไขนี้กำหนดให้ภิกษุอุปสมบทภิกษุณีได้เองในสงฆ์ฝ่ายเดียว เจตนาของพระวินัยข้อนี้จึงชัดเจนว่า กำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่มีคณะภิกษุณีสงฆ์ร่วมดำเนินการอุปสมบทกับภิกษุ

เมื่อพิจารณาเรื่องเล่าที่บรรยายต่อไป คำอธิบายที่สมเหตุสมผลที่สุดก็คือ ตามคำบันทึกในพระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาทนั้น พระพุทธรองค์ทรงมีพระประสงค์ที่จะสร้างแบบอย่างการดำเนินการสำหรับอนาคต เมื่อเราวินิจฉัยว่า มีเจตนารมณ์เบื้องหลังเหตุการณ์ตามที่บันทึกในจุลวรรคข้างต้น สถานการณ์และรายละเอียดต่างๆ ที่บรรยายประกอบก็พึงมีเหตุผลทีเดียว

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

หากเราวินิจฉัยว่า การมอบอำนาจอุปสมบทให้ภิกษุณีมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อแก้ไขสถานการณ์นั้นๆ เท่านั้น เราก็ต้องวินิจฉัยว่า ตามบันทึกในพระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาท พระพุทธองค์ทรงกระทำสิ่งต่างๆ อย่างไม่คงเส้นคงวา หรือทรงมองข้ามผลของสิ่งที่พระองค์ทรงกำลังกระทำอยู่ การที่พระองค์บัญญัติครุกรรมข้อที่ ๖ ในรูปแบบที่บันทึกไว้ในจุลวรรคจะพึงสมเหตุสมผลเพียงเมื่อเราวินิจฉัยว่า พระองค์ทรงมีพระประสงค์สร้างโอกาสให้มีการกำหนดบทบัญญัติเพิ่มเติมในขณะเดียวกันก็แสดงถึงพระประสงค์พื้นฐานที่ให้การอุปสมบทภิกษุณีควรดำเนินการโดยสงฆ์สองฝ่าย

การสร้างโอกาสลักษณะดังกล่าวจึงสมเหตุสมผลหากโอกาสนั้นๆ นำไปสู่บทบัญญัติทั่วไป มิใช่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์เดียวเท่านั้น ฉะนั้น บทบัญญัติที่เพิ่มเติมมานั้นมิเพียงจะเกี่ยวเนื่องกับเหตุการณ์ ณ ขณะนั้นๆ แต่ยังเพื่อนำไปปฏิบัติในอนาคตเมื่อใดก็ตามที่สถานการณ์ลักษณะคล้ายกันนี้เกิดขึ้นด้วย นั่นคือ เมื่อใดที่ไม่มีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่ ตามที่พระอาจารย์เซตวัน สยาดอ อธิบายในอรรถกถาของมิลินทปัญหา ซึ่งตีพิมพ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๙๒ เป็นภาษาบาลี (ภิกขุ โภธิ 2010: 138)

อีกแง่มุมหนึ่งของพระวินัยปิฎกเล่มที่ ๗ จุลวรรคภาค ๒ ที่จะนำมาพิจารณาคือ ข้อกล่าวหาของสตรีศากยวงศ์ที่ติดตามพระนางมหาปชาบดีโคตมีว่า พระนางไม่ได้รับการอุปสมบทอย่างถูกต้อง คำตอบของพระพุทธองค์แสดงชัดว่า พระนางมหาปชาบดีโคตมีทรงได้รับการอุปสมบทแล้ว

เราจะเห็นสถานภาพภิกษุณีของพระนางมหาปชาบดีโคตมีได้อย่างชัดเจนจากปาจิตติยสิกขาบทข้อที่ ๒๓ ของภิกษุที่กำหนดห้ามภิกษุไปสู่วิวที่พักของภิกษุณี

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

เพื่อแสดงโอวาท พระวินัยบัณฑิตก็ไว้ว่า พระพุทธรองค์ทรงแก้บทบัญญัติข้อนี้เป็นพิเศษด้วยมีเหตุเกี่ยวเนื่องกับพระนางมหาปชาบดีโคตมี

สมัยหนึ่ง พระนางทรงเจ็บไข้ มีภิกษุบางรูปไปเยี่ยมพระนางเพื่อสอบถามถึงอาการอาพาธแต่มิได้ให้โอวาทเพื่อรักษาพระวินัยข้อนี้ไว้ เมื่อพระพุทธรองค์ทรงเสด็จไปเยี่ยมด้วยพระองค์เอง พระนางได้กราบทูลว่า พระนางมิได้รับโอกาสอันทำให้จิตเบิกบานจากโอวาทของภิกษุอย่างที่เคยได้รับ การนี้ทำให้พระพุทธรองค์ทรงแสดงธรรมแก่พระนางเอง จากนั้น ทรงแก้ไขบทบัญญัติข้อนี้ว่า ภิกษุสามารถให้โอวาทแก่ภิกษุณีในสำนักของภิกษุณีได้หากภิกษุณีเจ็บไข้ (Vin IV 57) พระวินัยข้อนี้มีที่มาจากเหตุการณ์อันเกี่ยวเนื่องกับพระนางมหาปชาบดีโคตมีในฐานะภิกษุณี และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พระนางรวมทั้งภิกษุณีรูปอื่นๆ สามารถรับรองภิกษุและฟังโอวาทจากภิกษุได้เมื่อภิกษุณีป่วย

สถานภาพภิกษุณีของพระนางมหาปชาบดีโคตมียังพบได้จากรายชื่อภิกษุณีสาวกที่เป็นเอตทัคคะตามที่บันทึกไว้ในอังคุตตรนิกาย ซึ่งตามรายชื่อนี้ พระนางมหาปชาบดีโคตมีทรงเป็นผู้ที่เลิศกว่าผู้อื่นในทางรัตตัญญู (คือผู้มีรู้ราตรีนาน) (อังคุตตรนิกายสูตรที่ ๑) กล่าวคือ เป็นที่ชัดแจ้งอย่างไม่มีข้อสงสัยว่าพระนางมหาปชาบดีโคตมีทรงมีสถานภาพเป็นที่นับถือว่าเป็นภิกษุณี

สถานภาพภิกษุณีของเหล่าสตรีที่ติดตามพระนางมหาปชาบดีโคตมีก็เช่นกัน สามารถวินิจฉัยได้จากที่พระพุทธรองค์มิได้ทรงปฏิเสธคำกล่าวของพวกนางว่า "ได้รับอุปสมบทเป็นภิกษุณี ในทางตรงข้าม เมื่อพระอานนท์รายงานให้พระองค์ทรงทราบถึงสิ่งที่เหล่าสตรีนั้นกล่าวอ้าง พระพุทธรองค์ทรงคัดแย้งแต่ข้ออ้างว่าพระนางมหาปชาบดีโคตมียังมิได้รับการอุปสมบท โดยทรงอธิบายว่า เป็นความ

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

เข้าใจผิด กล่าวสรุปคือ พระนางมหาปชาบดีโคตมีและเหล่าสตรีที่ติดตามพระนางล้วนเป็นภิกษุณี

บทบัญญัติสำหรับภิกษุณีหลายข้อในพระวินัยกล่าวถึง นิยามของคำว่า ภิกษุณี นิยามนี้พบได้ทันทีในคำอธิบายของปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ สำหรับภิกษุณี ดังต่อไปนี้ (Vin IV 214)

บทว่า ภิกษุณี ความว่า ที่ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่า ประพฤติภิกขาจริยวัตร ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าทรงผืนผ้าที่ถูกทำลายแล้ว ชื่อว่า ภิกษุณี โดยสมญา ชื่อ ภิกษุณี โดยปฏิญญา ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นเอหิภิกษุณี ชื่อ ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้อุปสมบทแล้วด้วยไตรสรณคมน์ ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้เจริญ ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่ามีสารธรรม ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นพระเสขะ ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นพระอเสขะ ชื่อว่าภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้อันสงฆ์สองฝ่ายพร้อมเพรียงกันอุปสมบทให้ด้วยญัตติจตุตถกรรม อันไม่กำเร็บ (ไม่มีเหตุให้ทำใหม่) ควรแก่ฐานะ

บรรดาภิกษุณีเหล่านั้น ภิกษุณีอันสงฆ์สองฝ่ายพร้อมเพรียงกันอุปสมบทให้ ด้วยญัตติจตุตถกรรม อันไม่กำเร็บ ควรแก่ฐานะ นี้ชื่อว่า ภิกษุณี ที่ทรงประสงค์ในอรรถนี้

จุดประสงค์หลักของการให้นิยามของคำว่า ภิกษุณี ก็เพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนว่า สิกขาบทในพระวินัยนี้มีเพื่อผู้ที่ได้รับการอุปสมบทอย่างถูกต้องเท่านั้น มิได้สำหรับผู้ที่ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะเหตุอื่น เราพบนิยามที่คล้ายๆ กันนี้สำหรับคำ

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ว่า ภิกษุ ในปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ สำหรับภิกษุ นิยามนี้ยังแสดงความแตกต่างระหว่างภิกษุที่สงฆ์พร้อมเพรียงกันให้อุปสมบทด้วยญัตติจตุตถกรรมกับผู้ชื่อว่า ภิกษุเพราะเป็นผู้ขอ (Vin III 24):

บทว่า ภิกษุ ความว่า ที่ชื่อว่า ภิกษุ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ ชื่อว่า ภิกษุ เพราะอรรถว่าประพตติภิกขาจริยวัตร ชื่อว่า ภิกษุ เพราะอรรถว่าทรงผืนผ้าที่ถูกทำลายแล้ว ชื่อว่า ภิกษุ โดยสมญา ชื่อว่า ภิกษุ โดยปฏิญญา ชื่อว่า ภิกษุ เพราะอรรถว่าเป็นเอหิภิกษุ ชื่อว่า ภิกษุ เพราะอรรถว่า เป็นผู้อุปสมบทแล้ว ด้วยไตรสรณคมน์ ชื่อว่า ภิกษุ เพราะอรรถว่าเป็นผู้เจริญ ชื่อว่า ภิกษุ เพราะอรรถว่ามีสาระธรรม ชื่อว่า ภิกษุ เพราะอรรถว่า เป็นพระเสขะ ชื่อว่า ภิกษุ เพราะอรรถว่า เป็นพระอเสขะ ชื่อว่า ภิกษุ เพราะว่า อรรถว่า เป็นผู้อันสงฆ์พร้อมเพรียงกันให้อุปสมบทแล้วด้วยญัตติจตุตถกรรม อันไม่กำเริบ ควรแก่ฐานะ

บรรดาผู้ที่ชื่อว่าภิกษุเหล่านั้น ภิกษุนี้ใด ทั้งสงฆ์พร้อมเพรียงกันให้อุปสมบทแล้วด้วยญัตติจตุตถกรรม อันไม่กำเริบ ควรแก่ฐานะ ภิกษุนี้ พระผู้มีพระภาคทรงประสงค์ว่า ภิกษุ ในอรรถนี้

เราควรต้องมีความระมัดระวังรอบคอบเมื่อกล่าวถึงนิยามนี้ซึ่งได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของพระวินัยปิฎกไปแล้ว *Cullavagga XI 1.7* ระบุว่า พระมหากัสสปะเป็นประธานการสังคายนาครั้งที่ ๑ (Vin II 286) อันเป็นการแน่นอนว่า ณ ขณะนั้น พระมหากัสสปะยังมีชีวิตอยู่และยังเป็นภิกษุอยู่

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ในสังยุตตนิกาย มีบันทึกเหตุการณ์ที่พระมหากัสสปะพบพระพุทธองค์ครั้งแรก และพระองค์ทรงมอบโอวาทสามประการแก่พระมหากัสสปะ (กัสสปสังยุตต์) โดยอรรถกถาท่านระบุว่า โอวาทสามประการนี้คือการอุปสมบทของพระมหากัสสปะ (Spk II 198) อรรถกถาที่ระบุถึงนิยามของคำว่า ภิกษุ ในส่วนอรรถกถาคำศัพท์สำหรับปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ นั้น หมายถึงกรณีการอุปสมบทของพระมหากัสสปะว่าเป็นรูปแบบการอุปสมบทโดย “การรับโอวาท” หรือ โอวาท-ปฏิบัติคณุปสัมปทา การอุปสมบทแบบนี้มิได้มีกล่าวไว้อย่างชัดเจนในนิยามของคำว่า ภิกษุในพระวินัย

นี่คือตัวอย่างว่า เหตุใดเราจึงควรรอบคอบเมื่อพิจารณานิยามของคำว่า ภิกษุ แนวทางที่ดีที่สุดน่าจะเป็นการสันนิษฐานว่า นิยามนี้หมายระบุว่า การอุปสมบทแล้วด้วยญัตติจิตตุดตกรรมเป็นตัวอย่างหนึ่งของการอุปสมบทที่ไม่กำเร็บ ควรแก่ฐานะ แต่มิได้หมายความว่า เป็นการอุปสมบทเพียงวิธีเดียวเท่านั้นที่ไม่กำเร็บ ควรแก่ฐานะ

หากจะยืนยันว่า ผู้ที่ได้รับการอุปสมบทแล้วด้วยญัตติจิตตุดตกรรมเท่านั้นเป็นภิกษุที่ถูกต้องตามพระวินัย ผู้อื่นมิใช่ภิกษุแท้ ฉะนั้น พระมหากัสสปะก็ไม่สามารถถือถือว่าเป็นพระภิกษุได้ และจำต้องสรุปว่า พระวินัยของนิกายเถรวาทไม่ยอมรับว่า ผู้ดำเนินการจัดสังคายนาครั้งแรกเป็นภิกษุ การสรุปดังกล่าวย่อมส่งผลเสียต่อการพยายามวินิจฉัยพระปฏิภาณเอง ด้วยจะหมายความว่า การจัดทำประมวลพระวินัยในสังคายนาครั้งแรกเป็นผลมาจากการทอ้งพระวินัยตามคำร้องขอและภายใต้การกำกับดูแลของผู้ที่ไม่ใช่ภิกษุ

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

แทนที่เราจะถอดถอนสถานภาพทางพระวินัยของผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดทำประมวลพระวินัยในสังคายนาครั้งแรก น่าจะเป็นประโยชน์มากกว่า หากเราใช้วิธีวินิจฉัยชี้ความที่เปิดกว้างที่รวมรูปแบบการอุปสมบทอย่างอื่นว่าถูกต้องตามพระวินัยบอกเหือจากการอุปสมบทแล้วด้วยญัตติจุดตุตถกรรมที่เอ่ยถึงในพระวินัยของภิกษุ ๓๖๖ เท่าที่รูปแบบการอุปสมบทนั้นๆ ไม่กำเริบ ควรแก่ฐานะเช่นกัน ด้วยนี่คือ กรณีของพระมหากัสสปะอย่างชัดแจ้ง

ในลักษณะเดียวกัน เมื่อเราวินิจฉัยนิยามของคำว่า ภิกษุณี เราควรยอมรับทั้งการอุปสมบทของพระนางมหาปชาบดีโคตมีด้วยการรับครุธรรม ๘ และการอุปสมบทของสตรีผู้ติดตามพระนางซึ่งอุปสมบทด้วยภิกษุสงฆ์ฝ่ายเดียว การอุปสมบททั้งสองแบบมิได้ระบุชัดแจ้งในส่วนที่กล่าวถึงนิยามของคำว่า ภิกษุณี ซึ่งเหมือนกับกรณีการอุปสมบทของพระมหากัสสปะ ซึ่งมีได้มีการระบุไว้เช่นกัน ในส่วนที่กล่าวถึงนิยามของคำว่า ภิกษุ

ฉะนั้น สรุปคือ พระวินัยระบุนิยามของคำว่า ภิกษุ ซึ่งรวมถึงคำว่า ภิกษุณี ด้วยว่า ผู้ที่ได้รับการอุปสมบทอย่างโดยคณะสงฆ์ที่สมบูรณ์ทั้งสองฝ่ายนั้นเป็นตัวอย่างอันสำคัญของการอุปสมบทที่ไม่กำเริบ ควรแก่ฐานะ แทนที่จะระบุทุกรูปแบบของการอุปสมบทซึ่งมีหลากหลายมาก

แม้ว่ารูปแบบการอุปสมบทของพระมหากัสสปะและพระนางมหาปชาบดีโคตมี จะดำเนินการโดยพระพุทธรองค์เอง จึงมิใช่รูปแบบการอุปสมบทที่จะดำเนินการโดยผู้อื่นได้ ทว่า รูปแบบการอุปสมบททั้งสองนั้นต่างจากรูปแบบการอุปสมบทของเหล่าสตรีผู้ติดตามพระนางมหาปชาบดีโคตมี ด้วยรูปแบบการอุปสมบทของเหล่าสตรีผู้ติดตามพระนางฯ เป็นการอุปสมบทที่จะดำเนินการโดยภิกษุได้

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ฉะนั้น เมื่อเราระลึกถึงข้อสรุปที่กล่าวแนะข้างต้นข้อนี้ นิยามของคำว่า ภิกษุณี จึงอาจเป็นไปได้ว่ารวมถึงภิกษุณีที่ได้รับการอุปสมบทด้วยภิกษุสงฆ์ฝ่ายเดียว เมื่อการอุปสมบทดำเนินขึ้นในสถานการณ์ที่รูปแบบดังกล่าวถือว่า ถูกต้องตามพระวินัย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หากการอุปสมบทดำเนินขึ้นในสถานการณ์ที่ไม่มีคณะภิกษุณีสงฆ์ร่วมให้การอุปสมบทด้วย ในกรณีเช่นนี้ การอุปสมบทด้วยภิกษุสงฆ์ฝ่ายเดียวจะเป็นการอุปสมบทที่ไม่กำเริบ ควรแก้ฐานะ และบุคคลที่ได้ รับการอุปสมบทในรูปแบบนี้จะถือว่าอยู่ในกรอบนิยามของคำว่า ภิกษุณี ที่ถูกต้องตามพระวินัย

๓. การอุปสมบทด้วยสงฆ์สองฝ่าย

บทแปล

(Vin II 271)

พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๗

จุลวรรค ภาค ๒

อันตรายกกรรมของภิกษุณี

CV X 17.1

สมัยนั้น ภิกษุณีทั้งหลายที่อุปสมบทแล้วปรากฏว่าไม่มีนิมิตบ้าง มีสักแต่ว่า นิมิตบ้าง ไม่มีโลหิตบ้าง มีโลหิตเสมอบ้าง มีผ้าซับในเสมอบ้าง มีน้ำมูตร กะปริบกะปรอยบ้าง มีเดือยบ้าง เป็นหญิงบัณเฑาะก์บ้าง เป็นหญิงคล้าย ชายบ้าง เป็นหญิงมีมรรคระคนกันบ้าง เป็นหญิง ๒ เพศบ้าง... ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ดูกร ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ถามอันตรายกกรรม ๒๔ ประการแก่ภิกษุณีผู้ จะอุปสมบท”

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แล พึงถามอย่างนี้:-

‘เธอมิใช่ผู้ไม่มีนิมิต หรือ

มิใช่ผู้รู้สึกแต่ว่านิมิต หรือ

มิใช่ผู้ไม่มีโลหิต หรือ

มิใช่ผู้มีโลหิตเสมอ หรือ

มิใช่ผู้มีผ้าซับในเสมอ หรือ

มิใช่ผู้มีน้ำมูตรกะปริบะปรอย หรือ

มิใช่ผู้มีเดือย หรือ

มิใช่เป็นหญิงบัณเฑาะก์ หรือ

มิใช่เป็นหญิงคล้ายชาย หรือ

มิใช่ผู้เป็นหญิงมีมรรคระคนกัน หรือ

มิใช่เป็นหญิง ๒ เพศ หรือ

อาพาธเหมือนอย่างนี้ของเธอมีหรือ คือ โรคเรื้อน ฝี โรคกลาก

วัณโรค โรคลมบ้าหมู

เธอเป็นมนุษย์ หรือ

เป็นหญิง หรือ

เป็นไท หรือ

ไม่มีหนี้สิน หรือ

ไม่เป็นราชภักุ หรือ

มารดาบิดา สามี อนุญาตแล้ว หรือ

มีอายุครบ ๒๐ ปีแล้ว หรือ

บาตร จีวรของเธอครบแล้ว หรือ

เธอ ชื่ออะไร

ประวัตินี้ของเธอ ชื่ออะไร ฯ”

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

CV X 17.2

สมัยนั้น ภิกษุถามอันตราภิกษุกรรมของภิกษุณี หญิงผู้อุปสมบทาเปกชะยอมกระดาก เก้อเขิน ไม่อาจตอบได้ ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค [พระผู้มีพระภาคตรัสว่า]

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้นางอุปสมบทาเปกชะอุปสมบทในสงฆ์ฝ่ายเดียว บริสุทธิในภิกษุณีสงฆ์ แล้วอุปสมบทในภิกษุสงฆ์ฯ”

สมัยนั้น ภิกษุณีทั้งหลายถามอันตราภิกษุกรรมกะนางอุปสมบทาเปกชะผู้ยังไม่ได้สอนข้อม นางอุปสมบทาเปกชะยอมกระดาก เก้อเขิน ไม่อาจตอบได้ ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค [พระผู้มีพระภาคตรัสว่า]

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้สอนข้อมก่อน แล้วถามอันตราภิกษุกรรมต่อภายหลัง ภิกษุณีทั้งหลายสอนข้อมในท่ามกลางสงฆ์นั้นเอง นางอุปสมบทาเปกชะยังกระดากเก้อเขิน ไม่อาจตอบได้เหมือนอย่างนั้น ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค [พระผู้มีพระภาคตรัสว่า]

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้สอนข้อมก่อน แล้วถามอันตราภิกษุกรรม”

ภิกษุณีทั้งหลายสอนข้อมในท่ามกลางสงฆ์นั้นเอง นางอุปสมบทาเปกชะยังกระดาก เก้อเขิน ไม่อาจตอบได้เหมือนอย่างนั้น ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค [พระผู้มีพระภาคตรัสว่า]

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้สอนซ้อม ณ สถานที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วถามอันตราภิกษุณีในท่ามกลางสงฆ์ ภิกษุทั้งหลายก็แล ฟังสอนซ้อมอย่างนี้”

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย ฟังสอนซ้อมอย่างนี้ ก่อนอื่น ฟังให้ถ้อยอุปัชฌายะก่อน ครั้นแล้ว ฟังชี้บาตรจีวร [แก่เธอ] และบอกว่า

“นี่ บาตรของเธอ

นี่ ผ้าสังฆาฏิ

นี่ ผ้าอุตราสงค์

นี่ ผ้าอันตราวาสก

นี่ ผ้ารัดดอก

นี่ ผ้าอาบน้ำ

[บัดนี้] เธอจงไปยืนอยู่ ณ โอกาสโน้น”

ข้อศึกษา

กฎระเบียบข้างต้นกำหนดตามที่มาของเหตุการณ์ที่บรรยายไว้มาจากความจำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงความเขินอายของหญิงผู้อุปสมบทาเปกขะ (สตรีผู้เตรียมบวช) พระวินัยมิได้แจ่มชัดเจนนว่า มีดำเนินการอย่างไรในช่วงเวลาหลังการอุปสมบทของพระนางมหาปชาบดีโคตมีและเหล่าสตรีศากยวงศ์ที่ติดตามพระนางจนถึงเหตุการณ์ข้างต้น

เมื่อพิจารณาว่า พระวินัยของนิกายเถรวาทมีการกำหนดครุธรรมข้อที่ ๖ ในลักษณะที่พระพุทธรองค์ทรงบ่งชี้ชัดเจนว่า โดยหลักการแล้ว พระพุทธรองค์ทรงมี

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

พระประสงค์ให้สตรีผู้เตรียมบวชต้องผ่านการฝึกอบรมมาระยะหนึ่งก่อนจะได้รับ การอุปสมบทด้วยสงฆ์สองฝ่าย กระบวนการนี้สามารถเริ่มดำเนินการเมื่อข้อกำหนดใน *Cullavagga X 2.1* นี้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งคณะภิกษุณีสงฆ์ ไม่ว่าจะมีการดำเนินการอย่างไรในช่วงเวลาหลังการอุปสมบทของพระนางมหาปชาบดีโคตมีและเหล่าสตรีศากยวงศ์ที่ติดตามพระนางจนถึงเหตุการณ์ข้างต้นนั้น เหตุการณ์ตามความบรรยายในพระวินัยที่แปลข้างต้นแสดงการแก้ไขกระบวนการพื้นฐานที่บรรยายในครุธรรม ๖ กล่าวคือ แทนที่ภิกษุและภิกษุณีจะให้การอุปสมบทภิกษุณีด้วยกัน ขั้นตอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ขณะนี้คือ ภิกษุณีจะให้การอุปสมบทก่อน แล้วจึงตามด้วยการอุปสมบทโดยฝ่ายภิกษุ

๔. การอุปสมบทด้วยทูต

บทแปล

(Vin II 277)

พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๗

จุลวรรค ภาค ๒

เรื่องหญิงแพศยาชื่ออชฌกาสี

CV X 22.1

โดยสมัยนั้นแล [อดีต] หญิงแพศยาชื่อ อชฌกาสี บวชในสำนักภิกษุณี ก็นางปรารถนาจะไปเมืองสาวัตถีด้วยตั้งใจว่า จักอุปสมบทในสำนักพระผู้มีพระภาค พวกนักเลงได้ทราบข่าวว่า หญิงแพศยาชื่อ อชฌกาสี ปรารถนาจะไปเมืองสาวัตถี จึงแอบซุ่มอยู่ ใกล้หนทาง

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

นางได้ทราบข่าวว่า พวกนักเลงแอบช่มอยู่ใกล้หนทาง จึงส่งทูตไปในสำนักพระผู้มีพระภาค [กราบทูล] ว่า “หม่อมฉันปรารถนาจะอุปสมบท หม่อมฉันจะพึงปฏิบัติอย่างไร”

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมีกถา ในเพราะเหตุเป็นค้ำมูลนั้น ในเพราะเหตุแรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งกะภิกษุทั้งหลายว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุณีอุปสมบท แม้โดยทูต”

CV X 22.2

ภิกษุทั้งหลายให้ภิกษุณีอุปสมบทโดยภิกษุเป็นทูต ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค [พระผู้มีพระภาคตรัสว่า] “ดูกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุไม่พึงให้ภิกษุณีอุปสมบทโดยภิกษุเป็นทูต รูปใดให้อุปสมบท [ในลักษณะดังกล่าว] ต้องอาบัติทุกกฏ”

ภิกษุทั้งหลายให้ภิกษุณีอุปสมบทโดยสิกขมานาเป็นทูต...

ภิกษุทั้งหลายให้ภิกษุณีอุปสมบทโดยสามเณรเป็นทูต...

ภิกษุทั้งหลายให้ภิกษุณีอุปสมบทโดยสามเณรีเป็นทูต...

ภิกษุทั้งหลายให้ภิกษุณีอุปสมบทโดยภิกษุณีผู้ชลา ไม่ฉลาด เป็นทูต

[ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคตรัสว่า] “ดูกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุไม่พึงให้ภิกษุณีอุปสมบทโดย...ภิกษุณีผู้ชลา ไม่ฉลาด เป็นทูต รูปใดให้อุปสมบท [ในลักษณะดังกล่าว] ต้องอาบัติทุกกฏ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุณีอุปสมบทโดยภิกษุณีผู้ชลา ผู้สามารถ เป็นทูต”

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ข้อศึกษา

หลักการและเหตุผลของกฎระเบียบข้อนี้คือ พระพุทธประสงค์คุ้มครองผู้ปรารถนาจะอุปสมบทเป็นภิกษุณีจากอันตรายจากการถูกระงับโทษทำชำเราโดยอันธพาล เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุเช่นนั้น พระพุทธองค์ทรงบัญญัติอย่างเป็นทางการให้อนุญาตพิเศษสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเดินทางมายังฝ่ายภิกษุด้วยตนเอง ทรงอนุญาตให้ภิกษุณีผู้ฉลาดและมีความสามารถเป็นทูตตัวแทนสตรีผู้นั้นได้

เมื่อพิจารณาบทอื่นๆ ในพระวินัย อันตรายจากการถูกระงับโทษทำชำเราไม่กระทบเพียงผู้เคยเป็นหญิงงามเมื่อก่อนเท่านั้น แต่เป็นปัญหาเกี่ยวกับภิกษุณีโดยรวมด้วย ภิกษุณีที่เดินทางตามลำพังข้ามแม่น้ำถูกระงับโทษทำชำเราและภิกษุณีที่แวะปลดทุกข์ และอยู่ลำหลังผู้อื่นในกลุ่มที่เดินทางมาด้วยกันก็ถูกระงับโทษทำชำเรา (Vin IV 228f) ยังมีภิกษุณีทั้งกลุ่มถูกระงับโทษทำชำเราเมื่อเดินทางหรือเมื่อข้ามแม่น้ำ (Vin IV 63 และ 65; cf. และ Vin I 89)

เมื่อทรงได้รับทราบความ พระพุทธองค์ทรงบัญญัติแก้ไขปาจิตตีย์สิกขาบทที่ ๒๗ และ ๒๘ สำหรับภิกษุ โดยอนุญาตให้ภิกษุเป็นเพื่อนร่วมเดินทางแก่ภิกษุณีได้หากหนทางดูอาจมีความเสี่ยงหรือหากภิกษุณีต้องข้ามแม่น้ำ

อันตรายจากการถูกระงับโทษทำชำเรามิใช่มีเพียงระหว่างการเดินทางเท่านั้น แม้กระทั่งในกุฏิของตนเองก็อาจไม่ปลอดภัย จากเรื่องเล่าที่ตามมาหลังปาราชิกสิกขาบทที่ ๑ สำหรับภิกษุ พระอุบลวรรณาเถรีภิกษุณีผู้เป็นอรหันต์ถูกระงับโทษ

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ข้าเราโดยใจที่ซื่อสัตย์ในกฎของท่าน และเข้าทำร้ายท่านเมื่อท่านกลับจาก
บิณฑบาต (Vin III 35)

จากสถานการณ์นี้ จะเห็นว่าเป็นข้อควรพิจารณาที่สำคัญถึงความเสี่ยงตกอยู่ใน
นัยนตรายของภิกษุณีในลักษณะนี้ และควรปรับกระบวนการอุปสมบทให้
หลีกเลี่ยงไม่ทำให้สตรีผู้เตรียมอุปสมบทต้องตกอยู่ในอันตราย

ฉะนั้น กฎระเบียบว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณีที่พระพุทธองค์ทรงกำหนดไว้
ตามพระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาทจึงสรุปได้สี่รูปแบบ

- ๑) “สิกขมานาผู้มีสิกขาอันศึกษาแล้วในธรรม ๖ ประการครบ ๒ ปีแล้ว
ต้องแสวงหาอุปสัมปทาในสงฆ์ ๒ ฝ่าย” (CV X 1.4)
- ๒) “เราอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลายอุปสมบทภิกษุณี” (CV X 2.1)
- ๓) “เราอนุญาตให้นางอุปสัมปทาเปกษะอุปสมบทในสงฆ์ฝ่ายเดียว
บริสุทธิในภิกษุณีสงฆ์ แล้วอุปสมบทในภิกษุสงฆ์” (CV X 17.2)
- ๔) “เราอนุญาตให้ภิกษุณีอุปสมบทโดยภิกษุณีผู้ฉลาด ผู้สามารถ เป็น
ทูต” (CV X 22.2)

จากข้อความที่บันทึกในจุลวรรค พระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาท (CV X 1.4)
เป็นเครื่องบ่งชี้ข้อแรกและเป็นพื้นฐานว่า พระพุทธองค์ทรงมีพระประสงค์ว่า
ภิกษุณีควรได้รับการอุปสมบทอย่างไร รูปแบบดั้งเดิมไม่เกี่ยวข้องอีกต่อไป
เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติม โดยบทแก้ไขเพิ่มเติมนี้คือ พระวินัยที่บันทึกไว้ใน
จุลวรรค Cullavagga X 2.1, Cullavagga X 17.2 และ X 22.2

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ทว่า ประเด็นของสามกรณีเหล่านี้ เห็นได้ชัดเจนว่า นี่มิใช่เป็นการระบุว่าข้อปฏิบัติที่กำหนดหลังสุดเป็นข้อที่มีผลปฏิบัติเพียงข้อเดียว แม้ว่าในพระวินัยปิฎกของนิกายเถรวาท ข้อสุดท้ายของการอุปสมบทภิกษุณีที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติคือ อนุญาตให้ภิกษุณีอุปสมบทโดยภิกษุณีเป็นเหตุได้ ความสำคัญทางพระวินัยของข้อบัญญัตินี้จะแน่นอนชัดเจนได้ด้วยกราวินิจฉัยเรื่องเล่าบรรยายที่มาของพระวินัยข้อนี้ก่อน พระวินัยบันทึกถึงรูปแบบแรกของกฎระเบียบว่าด้วยการอุปสมบทโดยภิกษุณีเป็นเหตุว่า “เราอนุญาตให้ภิกษุณีอุปสมบท แม้โดยภิกษุณีผู้ฉลาด ผู้สามารถ เป็นเหตุได้เช่นกัน” การใช้คำว่า *แม้ (ได้เช่นกัน)* หรือ *ปิ (pi)* นี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า กฎข้อนี้มีได้มีเพื่อทำให้กฎข้อที่ว่าด้วยอุปสัมปทาในสงฆ์ ๒ ฝ่ายกลายเป็นโมฆะ (CV x 17.2)

ข้อบ่งชี้ที่ชัดเจนเช่นนี้จำเป็นยิ่ง ด้วยกฎทั้งสองข้อนี้เกี่ยวเนื่องกับสถานการณ์เดียวกันเมื่อขณะนั้นมีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่ ในลักษณะเช่นนี้ กฎสองข้อนี้ต่างจากกฎที่อนุญาตภิกษุณีอุปสมบทในภิกษุสงฆ์ฝ่ายเดียว (CV x 2.1) ซึ่งโดยพื้นฐานแล้วเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่โดยพื้นฐานต่างกัน ถึงแม้ว่ากฎระเบียบว่าด้วยการอุปสมบทโดยภิกษุณีเป็นเหตุจะเกี่ยวเนื่องกับสถานการณ์เดียวกันเมื่อขณะนั้นมีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่ แต่ก็มีได้ทำให้กฎข้อที่ว่าด้วยอุปสัมปทาในสงฆ์ ๒ ฝ่ายกลายเป็นโมฆะ (CV x 17.2) นี้มิได้หมายความว่าต่อไปนี้มีแต่การอุปสมบทโดยภิกษุณีเป็นเหตุเท่านั้นที่สามารถปฏิบัติได้

โดยนัยเดียวกันกับที่กฎข้อที่ว่าด้วยอุปสัมปทาในสงฆ์ ๒ ฝ่าย (CV x 17.2) มิได้กลายเป็นโมฆะด้วยการบัญญัติกฎระเบียบว่าด้วยการอุปสมบทโดยภิกษุณีเป็นเหตุ (CV x 22.2) กฎที่อนุญาตภิกษุณีอุปสมบทในภิกษุสงฆ์ฝ่ายเดียว (CV x 2.1) ก็มิได้กลายเป็นโมฆะด้วยการบัญญัติกฎข้อที่ว่าด้วยอุปสัมปทาในสงฆ์ ๒

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ฝ่าย อันที่จริง กระบวนการอุปสมบททั้งสามรูปแบบมีผลให้ปฏิบัติได้ตามพระวินัยเท่าเทียมกันและมิได้ขัดแย้งกันแต่อย่างใด ด้วยทั้งสามกระบวนการนั้นจัดการกับสถานการณ์ต่างกัันดังต่อไปนี้

- CV X 2.1: เมื่อไม่มีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่
- CV X 17.2: เมื่อมีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่และนางอุปสัมปทาเปกขะสามารถไปขออุปสมบทกับฝ่ายภิกษุได้อย่างปลอดภัย
- CV X 22.2: เมื่อมีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่ แต่นางอุปสัมปทาเปกขะไม่สามารถไปขออุปสมบทกับฝ่ายภิกษุได้อย่างปลอดภัย

ในลักษณะที่ชี้แจงข้างต้นนี้ กฎข้อหนึ่งกำหนดการดำเนินการในห้วงเวลาที่ไม่มีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่ กฎอีกข้อหนึ่งกำหนดการดำเนินการอุปสมบทนางอุปสัมปทาเปกขะในห้วงเวลาที่มิมีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่และนางอุปสัมปทาเปกขะสามารถไปขออุปสมบทกับฝ่ายภิกษุได้อย่างปลอดภัย ส่วนกฎอีกข้อหนึ่งกำหนดการดำเนินการอุปสมบทนางอุปสัมปทาเปกขะในห้วงเวลาที่มิมีคณะภิกษุณีสงฆ์ดำรงอยู่ แต่นางอุปสัมปทาเปกขะอาจตกอยู่ในห้วงอันตรายหากพยายามไปขออุปสมบทกับฝ่ายภิกษุ

เมื่อการวินิจฉัยพระวินัยอย่างละเอียดได้แสดงให้เห็นว่า การอุปสมบทภิกษุณีในภิกษุสงฆ์ฝ่ายเดียวเป็นรูปแบบที่มีผลบังคับใช้ถูกต้องในการพินคณะภิกษุณีสงฆ์ที่ขาดสูญไป จึงเกิดคำถามขึ้นว่า แล้วเหตุใดทางเลือกนี้จึงไม่มีการนำมาดำเนินการหรือแม้แต่เป็นที่รับทราบแพร่หลายกว่านี้ในอดีตที่ผ่านมา เพื่อให้เข้าใจถึงสิ่งที่อาตมาอธิบายไว้ได้ชัดเจนขึ้น อาตมาจะกล่าวถึงจุดเริ่มต้นของคณะภิกษุณีสงฆ์ในศรีลังกาตามบันทึกในคัมภีร์ที่ปวงศ

๕) การสืบทอดการอุปสมบทสู่ศรีลังกา

คัมภีร์ที่ปวงศับันทึกว่า พระเจ้าแผ่นดินของศรีลังกาที่เพิ่งทรงศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาได้ร้องขอให้พระมหินทระภิกษุ โอรสของพระเจ้าอโศกมหาราช ให้ช่วยดำเนินการอุปสมบทพระนางอนุฟ้าเทวีมีเหลือและสตรีบริวารของพระนาง ดังมีความต่อไปนี้

บทแปล

คัมภีร์ที่ปวงศั 15.74-80

ขัตติยนารีนามว่า อนุฟ้า

ทรงมีศรัทธามั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระนางมีสัมมาทิฐิ

หมัดซึ่งความอยากมีอยากเป็น

เมื่อพระราชาทรงสดับทราบคำของพระราชินี

[แสดงความปรารถนาออกผนวช]

จึงทรงกล่าวกับพระเถระ [พระมหินทระภิกษุ] ความว่า

“พระนางทรงมีศรัทธามั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระนางมีสัมมาทิฐิ

หมัดซึ่งความอยากมีอยากเป็น

กรุณาอุปสมบทให้พระนางอนุฟ้าด้วย”

[พระมหินทระภิกษุตอบว่า]

“ข้าแต่พระราชาผู้ยิ่งใหญ่ เป็นการไม่เหมาะสมที่ภิกษุ

จะอุปสมบทให้สตรี

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

เหมาะสม พระมหินทระเถระและพระภิกษุในคณะของท่านไม่สามารถให้การอุปสมบทแก่พระนางอนุฟ้าเทวีมิเหสีและสตรีบริวารของพระนางได้เนื่องจากในอินเดียขณะนั้น ยังมีคณะภิกษุณีสงฆ์ตั้งมั่นอยู่ นี่คือเหตุผลว่า ทำไมพระนางอนุฟ้าเทวีมิเหสีและสตรีบริวารของพระนางต้องรอกจนกว่าพระนางสังฆมิตตาเถรีซึ่งเป็นพระชนิษฐาของพระมหินทระเถระพร้อมด้วยคณะภิกษุณีของพระนางจะเดินทางมายังศรีลังกา

คณะภิกษุณีสงฆ์ในศรีลังกาซึ่งได้ประดิษฐานในลักษณะดังกล่าวนี้ดูเหมือนจะขาดหายไปในช่วงเวลาหนึ่งในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ ในระหว่างเกิดสงครามและความวุ่นวายทางการเมือง แม้ภิกษุณีถูกแรงกดดันจนต้องหลบหนีไปต่างประเทศ เมื่อศรีลังกากลับสู่ความสงบและภิกษุเดินทางกลับประเทศ ก็ย่อมเห็นว่า ภิกษุณีสงฆ์ในศรีลังกาได้สิ้นสุดลงแล้ว เมื่อเผชิญกับสถานการณ์เช่นนี้ จึงยอมไปพิจารณาถึงวิธีการประดิษฐานแรกเริ่มของคณะภิกษุณีสงฆ์ในศรีลังกา

ในขณะที่คัมภีร์มหาวงศ์จะไม่ค่อยมีบันทึกกล่าวถึงประเด็นนี้มากนัก (คัมภีร์มหาวงศ์ 18.9-11) เราสามารถอ่านรายละเอียดได้จากคัมภีร์ที่ปวงศที่แปลข้างต้น คำบรรยายในคัมภีร์ที่ปวงศซึ่งเน้นถึงภิกษุณีที่บรรลุนิกรรมผู้ซึ่งมาให้การอุปสมบทแสดงให้เห็นชัดว่า จะเป็นการดียิ่งหากเชิญภิกษุณีมากกว่าสองคณะ ภิกษุณีสงฆ์ในศรีลังกาอีกครั้ง เนื่องจากตามประวัติศาสตร์เท่าที่เรารู้ว่าพบนั้น ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ ไม่มีคณะภิกษุณีสงฆ์เถรวาทตั้งมั่นอยู่นอกประเทศศรีลังกา แนวคิดดังกล่าวจึงมีสามารถกระทำได้

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

เมื่อพิจารณาถึงคำกล่าวของพระมหินทระเถระที่ว่า “เป็นการไม่เหมาะสมที่ภิกษุจะอุปสมบทให้สตรี” จึงไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดใจแต่อย่างใด หากในสถานการณ์เช่นนั้น ภิกษุในศรีลังกาจะได้รับอิทธิพลความคิดจากคำกล่าวข้างต้น เมื่อศึกษาข้อวินัยที่เกี่ยวข้องในการอุปสมบทภิกษุณี คำกล่าวของพระอรหันต์ที่มีชื่อเสียงซึ่งตามตำนานระบุว่าเป็นผู้นำพระพุทธศาสนาเข้าสู่ศรีลังกา ย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในความรู้สึกร่วมกันของคนทั่วไป

เมื่อได้รับอิทธิพลความคิดจากคำกล่าวของพระมหินทระเถระข้างต้น ย่อมเป็นการง่ายที่จะศึกษาพระวินัยโดยมิได้พิจารณาถึงความสำคัญของบริบทที่บรรยายถึงที่มาของข้อวินัย จึงอาจนำไปสู่การสรุปว่า กฎระเบียบที่อนุญาตให้ภิกษุให้การอุปสมบทแก่ภิกษุณีได้นั้นกลายเป็นโมฆะด้วยกฎที่บัญญัติภายหลัง

เมื่อเกิดมโนทัศน์เช่นนั้น และแนวคิดนั้นได้ตกทอดไปสู่ชนรุ่นหลัง ผู้นำของธรรมเนียมประเพณีตลอดจนความเคารพในครูบาอาจารย์ของตนย่อมทำให้ขาดการวิเคราะห์สอบถามข้อมูลอย่างใกล้ชิด ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่เข้าใจได้โดยง่ายว่า เหตุใดนักบวชนิกายเถรวาทจึงมีความเชื่อที่ฝังลึกอย่างแน่นเหนียวว่า เป็นไปไม่ได้ที่จะรื้อฟื้นภิกษุณีสงฆ์ขึ้นมาอีกหลังจากที่ได้ขาดสายไป

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ของการถ่ายทอดพระพุทธศาสนาไปยังศรีลังกาและการขาดสูญไปของคณะภิกษุณีสงฆ์ในศรีลังกา จึงไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดใจหากภิกษุไม่ได้ตระหนักว่า ภิกษุสามารถฟื้นภิกษุณีสงฆ์ขึ้นมาใหม่ได้ด้วยสงฆ์ฝ่ายเดียว ในทางตรงข้าม การศึกษาพระวินัยอย่างละเอียดตามบริบทของข้อวินัยนั้นๆ โดยไม่นำความคิดเห็นหรือ

พระวินัยในจุลวรรค ว่าด้วยการอุปสมบทภิกษุณี

ทัศนคติส่วนตนที่ฝังแน่นด้วยธรรมเนียมปฏิบัติมานานเข้าไปปะปนมีอิทธิพลต่อข้อวินิจฉัยพระวินัย จะแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ว่า การฟื้นฟูภิกษุณีสงฆ์ขึ้นมาใหม่ด้วยภิกษุสงฆ์ฝ่ายเดียวนั้นเป็นทางเลือกที่นำมาปฏิบัติใช้ได้ อย่างถูกต้องตามพระวินัย

บทสรุป

จากการศึกษาวิวัฒนาการการอุปสมบทภิกษุณีอย่างละเอียดตามที่บันทึกในจุลวรรค จะเห็นได้ชัดเจนว่า การฟื้นฟูภิกษุณีสงฆ์ที่ขาดสูญไปในนั้นเป็นไปได้

เท่าที่อาตมาศึกษา การวินิจฉัยที่สมเหตุสมผลของรายละเอียดและสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ ที่บันทึกในพระวินัยของนิกายเถรวาทนั้นควรจะเป็นว่า พระพุทธองค์ทรงตั้งพระทัยสร้างโอกาสเพื่อบัญญัติกฎที่จะสามารถนำมาใช้เพื่อฟื้นฟูภิกษุณีสงฆ์ที่ขาดสูญได้ในอนาคต เมื่อเข้าใจดังนี้ ภิกษุเถรวาทที่ฝึกฝนปฏิบัติตามคำสั่งของพระพุทธองค์ตามที่บันทึกในพระวินัยของนิกายเถรวาทควรให้การสนับสนุนร่วมมือในความพยายามฟื้นฟูภิกษุณีสงฆ์แทนที่จะขัดขวาง อันเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับจารีกในพระไตรปิฎกและเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของนิกายเถรวาทด้วย อาตมาขอสรุปข้อศึกษาคำนี้ด้วยคำกล่าวของพระอาจารย์เซตตะวัน สยาดอ

“ภิกษุทั้งหลาย...ควรพยายามอย่างยิ่งยวดดังต่อไปนี้ เนื่องจากสายภิกษุณีสงฆ์ได้หมดลง เราจะต้องฟื้นฟูสถาบันภิกษุณีสงฆ์ขึ้นมาใหม่ เราจะเข้าใจพระประสงค์แห่งพระหทัยของพระผู้มีพระภาคผู้สูงส่ง เราจะเห็นพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาคผู้สูงส่งเปล่งประกายงามดุจจันทร์วันเพ็ญ” (ภิกขุ โภธิ

2010: 142)

อักษรย่อ

AN	<i>Āṅguttara-nikāya</i>
CV	<i>Cullavagga</i>
Dīp	<i>Dīpavaṃsa</i>
Mhv	<i>Mahāvāṃsa</i>
MN	<i>Majjhima-nikāya</i>
SN	<i>Saṃyutta-nikāya</i>
Sp	<i>Samantapāsādikā</i>
Spk	<i>Sāratthappakāsinī</i>
Vin	<i>Vinayaṭṭhaka</i>

แหล่งอ้างอิง

Anālayo 2013: “The Legality of Bhikkhunī Ordination”, *Journal of Buddhist Ethics*, 20: 310–333.

Anālayo 2014: “On the Bhikkhunī Ordination Controversy”, *Sri Lanka International Journal of Buddhist Studies*, 3: 1–20.

Bodhi, Bhikkhu 2010: “The Revival of Bhikkhunī Ordination in the Theravāda Tradition”, in *Dignity & Discipline, Reviving Full Ordination for Buddhist Nuns*, T. Mohr and J. Tsedroen (ed.), 99–142, Boston: Wisdom.

စူဠဝဂ္ဂပါဠိလာ ဘိက္ခုနီခံယူ ပြဋ္ဌာန်းမှု

ဘိက္ခု အနာလယော

နိဒါန်း

ထေရဝါဒဝိနယ၏ စုဠဝဂ္ဂတွင် တရားဝင် မှတ်တမ်းတင်ထားသော ဘိက္ခုနီခံယူ ပြဋ္ဌာန်းမှု အဆင့်ဆင့် အကျိုးဆက်ဖြစ်လာပုံကို ဘုန်းကြီး လေ့လာပြီးနောက် သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ ဘိက္ခုနီအဖွဲ့ အစည်း မည်သို့ စတင်ရောက်ရှိလာပုံကို ဒီပဝံသ (သီရိလင်္ကာကျွန်း ရာဇဝင်)တွင် ထပ်မံ၍ အတိုချုပ် လေ့လာကြည့်မိပါသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ရှေးက စုဠဝဂ္ဂတွင် ပါရှိသည့် ဘိက္ခုနီခံယူပွဲ စည်းမျဉ်းများ မည်သို့ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူနိုင်ပုံကို ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော ဆက်စပ်မှုများကို တွေ့ရှိပါသည်။ အကျိုးဝင် သော ခေါင်းစဉ်များမှာ -

- (၁) ဂရုဓမ္မ(၈)မျိုးကို ဝန်ခံ၍ ဘိက္ခုနီအဖြစ်ခံယူခြင်း။
- (၂) ဘိက္ခုအုပ်စုဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း။
- (၃) ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီ အုပ်စု နှစ်ခုလုံးရှေ့တွင် ဘိက္ခုနီအဖြစ်ခံယူခြင်း။
- (၄) သံတမန်၏ အကူအညီဖြင့် ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း။
- (၅) သီရိလင်္ကာသို့ ရောက်ရှိလာပုံ

ဘုန်းကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဆွေးနွေးထိုက်သော ကျင့်ထုံး(၄)မျိုးကွဲပြားနေသည်။ အထက်ပါ အခြင်းအရာတို့သည် ဝိနယ ဇာတ်ကြောင်း၌ မည်သို့သော နောက်ခံအကြောင်းတို့ကို မူတည်၍ ထို ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပေါ်ပေါက်လာသည်ကို တိကျစွာ ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ အနီးကပ်စုံစမ်း လေ့လာ ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အတိတ်သမိုင်း ဖြစ်ရပ်တို့ကို ပြန်လည် ဆက်စပ်ဖော်ထုတ်ရန် ကြိုးစားအား ထုတ် မည့်အစား ဘုန်းကြီးသည်

ဝိနည်း ဥပဒေတို့၏ ဆက်စပ်မှု အကျိုးသက်ရောက်မှုတို့ကိုသာ စိတ်ဝင်စား ပါသည်။ ဘုရားရှင်၏ လိုအင်ဆန္ဒ အဆိုအမိန့်များကို ဘုန်းကြီး တင်ပြသည့်အခါ အတိတ်သမိုင်းတို့ ကို ဖော်ထုတ် နေခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ထေရဝါဒဝိနယ တရားဥပဒေအပေါ် အခြေ ပြုထားသော ကြောင်းကျိုး ဆီလျော်သည့် ဇာတ်ကြောင်း ညွှန်းဆိုချက်တို့ကိုသာ ထုတ်ဖော်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရှေး အခါက ဝိနည်း ဥပဒေတို့ကို နောက်ခံပြုပြီး ယခုလက်ရှိ ထေရဝါဒ စည်းကမ်း ဥပဒေတို့ ဆက်စပ်ပုံကို တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယခုခေတ် ထေရဝါဒ သံဃာအုပ်စုတို့၏ အရေးပါသော ဥပ ဒေတို့သည် ရှေးက လက်ဆင့် ကမ်း စီရင်ချက်များ ထုတ် ဖော်ထားသော ပါဠိ ဝိနယသည်သာ အချက်အချာ(ဗဟို) ရည်ညွှန်း ကိုးကား ရန် ဥပဒေသ ဖြစ်ပါသည်။

(၁) ဂရုဓမ္မတို့ကို ဝန်ခံခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူရရှိခြင်း

စုဠဝဂ္ဂ၌ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဂရုဓမ္မ(၈)ပါးကို “ရိုသေလေးစားစွာ ပူဇော်ဦးတင်” အသက်ထက်ဆုံး ဝန်ခံခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုနီအဖြစ် ရောက်ရှိလာပုံကို ဘုန်းကြီး စတင်၍ ပါဠိမှ မြန်မာလို ဘာသာပြန်ခဲ့ပါသည်။ ဘုန်းကြီးသည် ယခု တင်ပြချက် နှင့် နောက်ဆက်တွဲ တင်ပြချက်တို့ကို အချက် အလက် မှန် စေရန် အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစား၍ သက်ဆိုင်သော ကောက်နုတ် ချက်တို့ကို ထုတ်ယူပြီး အကျိုးသက်ရောက်ပုံတို့ကို မြန်မာဘာ သာဖြင့် တင်ပြနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာပြန်ဆိုချက် (ဝိနယ၊ ၂၊ ၂၅၅)

[ဘုရားရှင်ထံ ညီတော် အာနန္ဒာ လျှောက်ထားချက်]
“အရှင်မြတ်ဘုရား မာတုဂါမတို့သည် လူ့ဘောင်မှ ရဟန်းဘောင် သို့ ဝင်ခွင့်ရ၍ ဘုရားရှင်၏ ဓမ္မဝိနယ သာသနာတော်၌ ဆည်းပူး သင်ကြား ခွင့် ရခဲ့သော် နှစ်လိုဖွယ် ကောင်းပါသည်ဘုရား။”

[စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၊ ၄]

[ဘုရားရှင် တုံ့ပြန် ဖြေဆိုခြင်း] “ချစ်သား အာနန္ဒာ၊ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဂရုဓံ(၈)ပါး တို့ကို အကယ်၍ ဝန်ခံသည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုဝန်ခံခြင်းသည်ပင် ထိုဂေါတမီအတွက် ပဉ္စင်းခံမှု ဖြစ်စေလော့။”

- (၁) ဘိက္ခုနီမသည် ပဉ္စင်းဖြစ်၍ ဝါတစ်ရာရှိသော်လည်း ထိုနေ့ပဉ္စင်းဖြစ်သော ရဟန်းငယ်အား ရှိခိုး ခြင်း၊ ခရီးဦး ကြိုဆိုခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်း၊ ရိုသေခြင်း အမှုတို့ကို သင့် လျော်စွာ ပြုကျင့်ရမည်။ ဤတရားကိုလည်း ရိုသေ လေးစား မြတ်နိုး ပူဇော်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန် ကျူးအပ်။
- (၂) ဘိက္ခုနီမသည် ရဟန်းယောက်ျား မရှိသော ကျောင်း၌ ဝါမဆိုအပ်။ ဤတရားကိုလည်း ရိုသေ လေးစား မြတ်နိုး ပူဇော်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။
- (၃) ဘိက္ခုနီမသည် လခွဲတိုင်း လခွဲတိုင်း ဘိက္ခုသံဃာထံမှ ဥပုသ်ကို မေးခြင်း၊ အဆုံးအမခံရန် ချဉ်း ကပ်ခြင်းဟူ သော ဤတရား (၂)ပါးတို့ကို လိုလားတောင့်တရမည်။

ဤတရားကိုလည်း ရိုသေ လေးစား မြတ်နိုး ပူဇော်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၄) ဘိက္ခုနီမသည် ဝါကျွတ်လတ်သော် နှစ်ဖက်သံဃာ၌ မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ ယုံမှားခြင်းဟူသော အကြောင်းသုံးမျိုးတို့ဖြင့် ဖိတ်ကြားရမည်။ ဤတရားကိုလည်း ရိုသေ လေးစား မြတ်နိုး ပူဇော်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၅) ဘိက္ခုနီမသည် သံဃာဒိသိသ် အာပတ်သို့ ရောက်လတ်သော် နှစ်ဖက်သံဃာ၌ ပက္ခမာနတ်ကို ကျင့်ရမည်။ ဤတရားကိုလည်း ရိုသေလေးစား မြတ်နိုး ပူဇော်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၆) နှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး တရားခြောက်ပါးတို့၌ အကျင့်ကို ကျင့်ပြီးသော သိက္ခမာန်အား နှစ်ဖက်သော သံဃာ၌ ပဉ္စင်းခံခြင်းကို ရှာရမည်။ ဤတရားကိုလည်း ရိုသေ လေးစား မြတ်နိုးပူဇော်၍ အသက် ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၇) ဘိက္ခုနီမသည် ရဟန်းတို့ကို တစ်စုံတစ်ရာသော အကြောင်းဖြင့် မဆဲရေးအပ်။ မရေရွတ်အပ်။ ဤတရားကိုလည်း ရိုသေလေးစား မြတ်နိုး ပူဇော်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၈) ရဟန်းမ ဖြစ်သည့်နေ့မှစ၍ ယောက်ျားတို့အပေါ်၌ ဘိက္ခုနီမတို့၏ ဝေဖန်ပြောဆိုခွင့်ကို ပိတ်ပင် အပ်၏။ ဘိက္ခုနီမတို့အပေါ်၌ ရဟန်းယောက်ျားတို့၏ ပြောဆို

ခွင့်ကို မပိတ်ပင်အပ်။ ဤတရား ကိုလည်း ရိုသေလေးစား
မြတ်နိုး ပူဇော်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

“ချစ်သား အာနန္ဒာ၊ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဤဂ
ရုဓံ(၈)ပါးတို့ကို အကယ်၍ လက်ခံ သည်ဖြစ်အံ့။ ထိုလက်ခံ
ခြင်းသည်ပင် ထိုဂေါတမီအတွက် ပဉ္စင်းခံခြင်း ဖြစ်စေလော့”ဟု
(မိန့်တော်မူ ၏။)

[ဣန္ဒြေဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၊ ၅]

ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားထံ၌ ဂရု
ဓံ(၈)ပါးတို့ကို သင်ယူပြီးနောက် မဟာ ပဇာပတိ ဂေါတမီထံသို့
ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် -

“ဂေါတမီ၊ သင်သည် ဂရုဓံ(၈)ပါးကို အကယ်၍
လက်ခံသည်ဖြစ်အံ့။ ထိုလက်ခံခြင်းသည်ပင် သင့်အတွက်
ပဉ္စင်းခံမှု ဖြစ်လတ္တံ့။”

“ဘိက္ခုနီမသည် ပဉ္စင်းဖြစ်၍ ဝါတစ်ရာရှိသော်လည်း
ထိုနေ့ပင် ပဉ္စင်းဖြစ်သော ရဟန်းအား ဘိက္ခုနီမ
တို့အပေါ်၌ ရဟန်း ပြောဆိုခွင့်ကို မပိတ်ပင်အပ်။ ဤတရား
ကိုလည်း ရိုသေလေးစား မြတ်နိုးပူဇော်၍ အသက်ထက်ဆုံး
မလွန်ကျူးအပ်။

“ဂေါတမီ၊ သင်သည် ဤဂရုဓံ(၈)ပါးတို့ကို လက်
ခံငြားအံ့။ ထိုလက်ခံခြင်းသည်ပင် သင့် အတွက် ပဉ္စင်းခံခြင်း
ဖြစ်လတ္တံ့။”- ဟု ပြောဆို၏။

(မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ပြန်လျှောက်သည်မှာ) အရှင် ဘုရား အာနန္ဒာ၊ ငယ်ရွယ်နုပျိုလျက် တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသော ဦးခေါင်း ဆေးလျှော်ပြီးသော မိန်းမသည်လည်းကောင်း၊ ယောက်ျား သည် လည်းကောင်း၊ ကြာပန်းကိုဖြစ်စေ၊ မိုးစွေပန်း၊ စပယ် နင်းဆီပန်းတို့ဖြစ်စေ ရ၍ လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ယူခါ မြတ်သော အင်္ဂါဖြစ်သော ဦးခေါင်း၌သာ ထားရာသကဲ့သို့ အရှင်ဘုရား အာနန္ဒာ၊ ထိုအတူပင် တပည့် တော်မသည် ဤဂရုဓံ(၈)ပါး တို့ကို လက်ခံပါသည်။ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးပါဟု လျှောက်ဆိုလေ သည်။

[ရှုငှာဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၊ ၆]

ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် လျှောက်ပတ်သော နေရာ၌ ထိုင်ပြီးသော် ဘုရားရှင်ထံ လျှောက်ထားသည်မှာ -

“အရှင်မြတ်ဘုရား၊ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဂရုဓံ (၈)ပါးတို့ကို လက်ခံ ဝန်ခံပါ၏။ အရှင် ဘုရား၏ မိထွေး တော်သည် ရဟန်းမ ဖြစ်ပါပြီဘုရားဟု လျှောက်၏။

လေ့လာချက်

အထက်ပါအကြောင်းအရာနှင့်အညီ အရှင်အာနန္ဒာ၏ “မာတုဂါမတို့အား ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ခွင့်ပေးပါရန်”-ဟူသော ဘုရားရှင်ထံ တောင်းခံချက်ကို ဘုရားရှင်က (၈)ပါးသော ဂရုဓမ္မကို သိကြား စေ၍ ထို(၈)ပါးကို ဝန်ခံလျှင် မဟာပဇာပတိ

ဂေါတမီသည် အဆင့်မြင့် ရဟန်းမ ဖြစ်ပြီဟု မှတ်ယူနိုင် သည်ဟူ၍ ပြန်လည် မိန့်တော်မူပါသည်။ ထိုသို့ ဂရုဓမ္မ (၈)ပါးအကြောင်း ကြေညာ သိကြားစေချိန်က စ၍ ဘုရားရှင် စိတ်တော်၌ ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း စတင်တည်ထောင်ရန် ဆုံးဖြတ် လိုက်သည်ဟု သဘောရနိုင်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် မိထွေးတော် တစ်ဦးကိုသာ အထူးခွင့်ပြုသည် မဟုတ်ပါ။ တစ် နည်း ပြောရပါမူ မိထွေးတော်တစ်ဦးတည်းသာ ဂရုဓမ္မ(၈)ပါးကို ဝန်ခံ၍ ရဟန်းမ ဖြစ်သွားသော် ငြားလည်း ဤကဲ့သို့ ရဟန်း ဘောင်ဝင်ခြင်းကြောင့် ကျန်မာတုဂါမ(နောက်ပါ သာကီဝင် မင်း သမီးများ) တို့ ရဟန်းဘောင်ဝင်နိုင်ရန် ပထမအဆင့် လှေခါး ထစ်သို့ ခြေလှမ်းမိသလို - "အမျိုးသမီးများ အိမ်ရာ ထောင် သူများဘဝမှ အိမ်ရာမဲ့ဘဝကို ပြောင်း၍ သာသနာ့ဘောင် ခွင့်အတွင်း မြတ်စွာဘုရား၏ သမီး တော်များ"အဖြစ်သို့ ဦးတည်လိုက်သော လှေခါး လမ်းကြောင်းကြီး ဖြစ်သွားပါသည်။

ထိုနည်းအတူ ထင်ရှားစွာ သိသာနိုင်သည်မှာ ဂရုဓမ္မ (၈)ပါး စီရင်ရေးဆွဲရာတွင် ဘိက္ခုနီ အဖွဲ့ အစည်း ပေါ်ပြီး နောက်ပိုင်း၌ ထပ်ဆင့် ပေါက်ဖွားလာသော အခြေအနေတို့ကို မည်သို့ ရင်ဆိုင်ပြုရ မည်ကို မိန့်ကြားထားပါသည်။ ဤသို့ မိန့်ဆိုထားခြင်းအားဖြင့် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည်သာ တစ်ဦး တည်းသော ဘိက္ခုနီအဖြစ် ပြဿနာတို့ကို ရင်ဆိုင်ရန် မရည်ရွယ်ထားကြောင်း ထင်ရှားစွာ သိနိုင်ပါ သည်။

ဤဂရုဓမ္မ(၈)ပါးတို့သည် ဘိက္ခုများအတွက် စည်းမျဉ်းများ မဟုတ်ပါ။ သို့ပါသော်ငြားလည်း ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း ပေါ်သည်နှင့်

တစ်ပြိုင်နက် ဘဏ္ဍာရေး နည်းပညာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် ဆုံး
မကြစေရန် ဘုရားရှင် မျှော်ကိုးမှုရှိပုံကို ဂရုစမ္မ(၈)ပါးအား
တိကျစွာ လေ့လာခြင်းအားဖြင့် သဘောပေါက်နိုင်ပါ သည်။
ဂရုစမ္မ(၈)ပါးနှင့်ဆိုင်သော ဘဏ္ဍာရေးနည်းပညာ(၂၁)တွင် သင့်
တော်သော ဘဏ္ဍာရေးဘဏ္ဍာ ဘဏ္ဍာရေး တို့အား ဆုံးမသြဝါဒပေးရန်
ဘုရားရှင် မိန့်ကြားထားသည်ကို ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ (ဝိနယ၊ ၄၊
၅၂) ဤ သိက္ခာပုဒ်များ ဘဏ္ဍာရေး သိရှိခဲ့သည်ကို သံသယ ရှိရန်
မလိုပါ။

ဘဏ္ဍာရေးသည် အရှင်အာနန္ဒာမှတစ်ဆင့် ဂရုစမ္မ(၈)
ပါးတို့ကို ကြားသိသည့်အချိန်မှစ၍ ဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်း
ပေါ်လာသည့်နေရာတိုင်းတွင် ဘဏ္ဍာရေးသည် တာဝန်အရ နည်း
ပညာပေး ဆောင်ရွက် ခြင်း၊ ဆုံးမသြဝါဒ ညွှန်ကြားခြင်းတို့
ပြုလုပ်ရန် အောက်ပါအတိုင်း ဘုရားရှင် မိန့်ကြားခဲ့ပါသည်။

- ဘဏ္ဍာရေးတို့အား ဥပုသ်နေ့ ပေးသိစေခြင်း၊ (ဂရုစမ္မ-၃)
- ဆုံးမသြဝါဒ ပေးခြင်း၊ (ဂရုစမ္မ-၃)
- ဘဏ္ဍာရေးတို့ ဖိတ်ခေါ်သော ပဝါရကာပွဲတွင် ပူးပေါင်း
ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (ဂရုစမ္မ-၄)
- ဘဏ္ဍာရေးတို့ မာနတ္ထ-အာပတ်ဖြေသည့်အခါ ထုံးတမ်း
အစဉ်အလာအတိုင်း ပူးပေါင်း ဆောင် ရွက်ခြင်း၊ (ဂရုစ
မ္မ-၅)
- ဘဏ္ဍာရေးခံယူပွဲတွင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (ဂရုစမ္မ-၆)

ဂရုဓမ္မနှင့် ဘိက္ခုတို့ သက်ဆိုင်ပုံကို ကြည့်ပါလျှင် အထက် ပါ ပထမ အကြောင်းအရာမှာ ဘိက္ခု တို့သည် ဘိက္ခုနီတို့ကို ဥပုသ်နေ့ သတ်မှတ် အကြောင်းကြားရပါသည်။ နောက်တစ်ဖန် ဥပုသ်နေ့ ၁၄-ရက် သို့မဟုတ် (၁၅)ရက်တွင် ကျရောက် မည့်နေ့များ သတ်မှတ်ပြီး ထိုဥပုသ်နေ့တို့တွင် သြဝါဒမိန့် ကြား ချက် ပေးရပါသည်။

ဥပုသ်နေ့နှင့် ပတ်သက်၍ ဘုန်းကြီး ရှာဖွေ စုံစမ်းနိုင်သ မျှတွင် တွေ့ရသည်မှာ ဂရုဓမ္မ(၃)နှင့် ဘိက္ခုနီပါစိတ် နံပါတ် (၅၉)တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဝိနယအလိုအရ ဘိက္ခုနီပါစိတ်(၅၉) ပေါက်ဖွားလာအောင် ဦးဆောင်ခဲ့သော ဖြစ်ရပ် ဇာတ်ကြောင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိနယ၊ ၄၊ ၃၁၅)

ထိုစဉ်အခါက ဘုရားရှင်သည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန် ကျောင်းတော် အနာထပိဏ် သူဌေး ဥယျာဉ်တော်တွင် သီတင်း သုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါတွင် ဘိက္ခုနီတို့သည် ဥပုသ် နေ့ကိုလည်း မမေး မြန်း၊ ဆုံးမသြဝါဒပေးရန်လည်း ဘိက္ခုတို့အား မဖိတ်ကြားကြပါ။ ထို့ကြောင့် ဘိက္ခုတို့သည် စိတ် အနှောင့် အယှက် ဖြစ်၍ ဤသို့ ဝေဖန်ကြပါသည်။ “ဘယ်လိုကြောင့် ဤဘိက္ခုနီတို့သည် ဥပုသ်နေ့ကို မမေးမြန်း၊ သြဝါဒ ဆုံးမ ရန်လည်း မဖိတ်ကြားကြသနည်း?”-ဟု ညည်းညူကြပါသည်။

ဘုရားရှင်သည် ထိုအကြောင်းကို ကြားလတ်သော် ဘိက္ခုနီတို့အား ပါစိတ်အာပတ်သင့်စေ ပါသည်။ အထက်ပါ ဝိနယ ကောက်နုတ်ချက်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဘိက္ခုတို့သည် ဘိက္ခုနီတို့ လိုက်နာရမည့် ဂရုဓမ္မ(၃)ကို သိနားလည်သောကြောင့်

ဘိက္ခုနီတို့ ပျက်ကွက်သည့်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် တိုင်တန်းကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤဝိနယ ကောက်နုတ်ချက်အရ ဘိက္ခုတို့ ကိုယ် တိုင်ကပင် ဂရုဓမ္မ စည်းမျဉ်း(၈)ပါး၏ လုပ်ငန်းသည် ဘိက္ခု - ဘိက္ခုနီ နှစ်ဖက်သော အုပ်စု အပြန်အလှန် ဗုဒ္ဓစည်းကမ်း ထိန်း သိမ်းနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဟု မှန်ကန်သော အသိအ မှတ်ပြုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ရှေးက ရေးပြီးခဲ့သော စုဋ္ဌဝဂ္ဂ ဇာတ်ကြောင်း ဘာသာ ပြန်၌ “မာတုဂါမတို့ သာသနာ့ဘောင် ဝင်နိုင်ခွင့် အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးပေးပါရန်” - အရှင်အာနန္ဒာ၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်ကို ဘုရား ရှင်သည် “ဂရုဓမ္မ (၆)ပါးနှင့်တကွ အပေါင်းပါ စည်းမျဉ်းများကို တသွေမတိမ်း အသက်ထက်ဆုံး ဝန်ခံခြင်း”-ဖြင့် သာသနာ့ ဘောင်တွင်းသို့ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီအား ဝင်ခွင့်ပြုသည်ဟု အရှင်အာနန္ဒာ၏ တောင်းခံ ချက်နှင့် ဆီလျော်သော ပြန်လည် ဖြေကြားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ထေရဝါဒ ဝိနယတွင် ဘုရားရှင် သည် ဂရုဓမ္မ (၆) ပါဝင်သော စည်းမျဉ်းတို့ကို တိကျစွာ လိုက်နာရန် သတ်မှတ်လိုက်သော်လည်း မဟာပဇာ ပတိ ဂေါတမီသည် တစ်ပါးတည်း အနေနှင့် တာဝန် ထမ်း ဆောင်ခြင်း မပြုနိုင်ပါ။ ဂရုဓမ္မ(၈) ပါးလုံးကို ဝန်ခံ၍ ဘိက္ခုနီ ဖြစ်လာစေကာမူ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် သူမ၏ နောက် ပါ သာကီဝင် မင်းသမီးတို့ ဘိက္ခုနီခံယူပွဲအတွက် အစည်း အဝေး အထမြောက်ရန် အနည်းဆုံး လိုအပ်သည့် လူဦးရေ (quorum) မပြည့်စုံ၍ ဂရုဓမ္မ(၆)ကို မထမ်းဆောင်နိုင်သော ကြောင့် ဘိက္ခုနီ ခံယူပွဲ အောင်မြင်အောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ပါ။

အစဦးကပင် ထင်ရှားစွာ သိမြင်နိုင်သည်မှာ ထေရဝါဒ ဝိနယ တွင် ရှိနေသော ဂရုဓမ္မ(၆)အတိုင်း မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ မည်သို့မှ မဆောင်ရွက်နိုင်ပါ။

ဘုရားရှင်၏ အယူအဆ သဘောတရား၊ ဩဝါဒတို့ကို ဝိနယ အပါအဝင် ပိဋကတ် ကျမ်းဂန် တို့တွင် တစ်ခါဘူးမှ သတိ မမူမိ၍ အစကပင် မဆောင်ရွက်နိုင်သည့် စည်းမျဉ်းမျိုး သတ်မှတ်ခဲ့သည်ဟု မတွေ့ရပါ။ ဘုန်းကြီး အမှန်ဆိုရပါလျှင် ဘုရားရှင် သတ်မှတ်ခဲ့သည့် ဝိနယ စည်းမျဉ်း အားလုံးထဲမှ တစ်ခုတလေပင် စည်းမျဉ်း သတ်မှတ်ပြီးပြီးခြင်း ဆောင်ရွက်၍ မရသဖြင့် မကျင့်သုံးနိုင်ဟူသော အရာ ကို လုံးဝမတွေ့ခဲ့ရပါ။ ဝိနယတွင် နောက်ထပ် ပေါ်ပေါက်လာသော ပြောင်းလွှဲမှု အခြေအနေအရ ဘုရားရှင်သည် စည်းမျဉ်းတို့ကို ပြန်လည် ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက် လိုက်ရသည်ဟုသာ မှတ်သားခဲ့ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဤဖြစ်ရပ်ကို ခိုင်လုံသော အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူပါလျှင် ဘုရားရှင်သည် နောက်ခံ ရည်ရွယ်ချက်ရှိ နေ၍ တမင်သက်သက် ဤသို့ မိန့်ကြားသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဤလို အဓိပ္ပာယ် ကောက်မှုကို ထောက်ခံသည့် ဖြစ်ရပ်မှန်မှာ ဘုရားရှင်သည် ဆောက်ရွက်ပုံ နည်းလမ်း မိန့်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရိုးရှင်းသော ပုံသေနည်းလမ်းမှာ ဂရုဓမ္မ(၆)လို ပုံသေ နည်းဖြင့်လည်း ရေးနိုင်ပါသည်။ ဘုရားရှင်သည် ဘိက္ခုနီလောင်း လျာတို့ကို ဘိက္ခုအုပ်စုတစ်ခုတည်းဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူစေ ခြင်း။ ထို့ပြင် အစမ်းခန့် သိက္ခမာန် မထားခြင်းဟု ရိုးရှင်းသော ညွှန်ကြားချက်ပေးနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ပုံသေနည်း ဆွဲခဲ့သော်

ပြဿနာတက်ရန်အကြောင်း လုံးဝမရှိပါ။ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ၏ နောက်ပါ တို့ကိုလည်း ဘိက္ခုအုပ်စုဖြင့်ပင် ဘိက္ခုနီရဟန်းဘောင်သို့ ပို့ဆောင်နိုင်ပါသည်။ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီလည်း တစ်ခေါက်ပြန်၍ သာကီဝင် မင်းသမီးများအတွက် မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်ကို မေးစရာ မလိုတော့ပါ။ သို့ပါလျက် ထေရဝါဒ ဝိနယတွင် ဤသို့ မှတ်တမ်း မတင်ပါ။

ထေရဝါဒ ဝိနယတွင် တင်ပြခဲ့ပုံ အခြေအနေကို ကြည့်၍ ထင်မြင် ယူဆနိုင်သည်မှာ ဘုရားရှင် သည် တမင်သက်သက်ပင် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ တစ်ခေါက်ပြန်လာ၍-“နောက် ထပ်မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်နည်း?”-ဟူသော မေးခွန်း မေးဖြစ်အောင် ဖန်တီးလိုက်သလို ဖြစ်နေပါသည်။ ဤသို့ သောမေးခွန်းကြောင့် ဘုရားရှင်အဖို့ အခြေအနေတစ်ခု ပေါ်ခဲ့သော်မည်သို့ လုပ်နိုင်သည်ဆိုသော ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက် ညွှန်ပြနိုင်ရန် အခွင့်အရေး ပေါ်လာပါသည်။ ဝိနယတွင် ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်ခဲ့သည်ကို ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

(၂) ဘိက္ခုအုပ်စုဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း။
ဘာသာပြန်ဆိုချက် (ဝိနယ၊ ၂၊ ၂၅၆)

စူဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၊ ၁

ထိုအခါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် သင့်တော်လျောက်ပတ်သော နေရာ၌ ရပ်တည်ကာ -

“အရှင်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်သည် ဤသာကီဝင် မင်းသမီး တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဘယ်သို့ ပြုကျင့် ရပါအံ့နည်း?”-ဟု လျှောက် ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီကို တရားစကားဖြင့် အကျိုးစီးပွားကို သိမြင်စေလျက် တရားကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးနိုင်ရန် စိတ်ဓာတ်မြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြင့် တက် ကြွ ထက်သန် ရွှင်လန်းစေ၏။ ထို့နောက် မဟာပဇာပတိ ဂေါ တမီသည် ဘုရားရှင် ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်သုံး ခြင်းဖြင့် စိတ်ဓာတ် ထက်သန် ရွှင်လန်းမှုရပြီးသော် မြတ်စွာ ဘုရားကို ရှိခိုး၊ အရို အသေပြုကာ ဖဲခွါသွားလေသည်။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သည့် တရားစကားကို ဟော တော်မူပြီးလျှင် ရဟန်း တို့ကို အမိန့်ရှိသည်မှာ -

“ချစ်သားတို့၊ ရဟန်းယောက်ျားတို့သည် ရဟန်းမိန်းမတို့ကို ပဉ္စင်းခံပေးရန် ခွင့်ပြု၏”-ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။

[စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၊ ၂]

ထိုအခါ ဘိက္ခုနီမတို့သည် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီအား -
“အရှင်မသည် ပဉ္စင်း မဖြစ်သေး။ အကျွန်ုပ်တို့သာလျှင် ပဉ္စင်းဖြစ်ကုန်၏။ ရဟန်းယောက်ျား တို့က ရဟန်းမိန်းမတို့ကို ပဉ္စင်းခံပေးရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ပညတ်တော်မူ၏ဟု ဆိုကြ ကုန်၏။

ထိုအခါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် အရှင်အာနန္ဒာ ထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ ရှိခိုးပြီးလျှင် သင့်တော် သော နေရာ၌ ရပ် လျက် အရှင်အာနန္ဒာအား -

“အရှင်ဘုရား အာနန္ဒာ၊ ဤဘိက္ခုနီမတို့သည် အကျွန်ုပ် ကို ‘အရှင်မသည် ပဉ္စင်း မဖြစ်သေး၊ အကျွန်ုပ်တို့သာ ပဉ္စင်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရဟန်းယောက်ျားတို့က ရဟန်းမိန်းမကို ပဉ္စင်းခံပေး ရမည်’ဟု မြတ်စွာဘုရား ပညတ်တော်မူ၏”-ဟု ပြောဆိုကြပါသည် ဟူ၍ လျှောက်၏။

ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် တစ်ခုသော နေရာ၌ ထိုင်လျက် -

“အရှင်ဘုရား၊ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီက အရှင်အာ နန္ဒာ၊ ဤဘိက္ခုနီမတို့သည် အကျွန်ုပ်ကို “အရှင်မသည် ပဉ္စင်း မဖြစ်သေး၊ အကျွန်ုပ်တို့သာ ပဉ္စင်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရဟန်းယောက်ျား တို့က ရဟန်း မိန်းမတို့ကို ပဉ္စင်းခံပေးရမည်ဟု မြတ်စွာ ဘုရား ပညတ်တော်မူ၏”-ဟု ပြောဆိုကြပါသည်-ဟူ၍ လျှောက် ပါသည်-ဟု လျှောက်၏။

[ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်မှာ] “အာနန္ဒာ၊ မဟာပ ဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဂရုမံ (၈)ပါးတို့ကို ဝန်ခံသည့်နေ့မှစ၍ ထိုဝန်ခံခြင်းသည်ပင်လျှင် ပဉ္စင်းခံခြင်း ပြီးတော့၏။”

လေ့လာချက်

အထက်ပါ ကောက်နုတ်ချက် ဘာသာပြန်အရ - ဘုရားရှင်သည် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း မပေါ် ပေါက်သေးသည့် အချိန်ကာလအတွင်း ဘိက္ခုနီခံယူလိုသော အမျိုးသမီးတို့အား ဘိက္ခုအုပ်စုတစ်ခု တည်းဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီအဖြစ်သို့ ချီးမြှင့်နိုင်ခွင့်ပေးထားပါသည်။ ဤဖြစ်စဉ် မှတ်တမ်းကို ရှုထောင့် နှစ်ခုမှကြည့်၍ ထပ်မံ ဝေဖန်သုံးသပ်ဖို့ လိုအပ်ပါသည်။

(က) ရှုထောင့်တစ်ခုသည် ဘိက္ခုအုပ်စု တစ်ခုတည်းဖြင့် ဘိက္ခုနီလောင်းလျာတို့ကို အဆင့်မြင့် ဘိက္ခုနီများအဖြစ်သို့ ပို့ဆောင်နိုင်ရန် သဘောတူ ခွင့်ပြုချက်။

(ခ) နောက်ရှုထောင့်တစ်ခုမှာ မဟာပဇာတိ ဂေါတမီနှင့် တကွ သူမ၏ နောက်ပါ သာကီဝင် မင်း သမီးတို့နှင့် ဆိုင်သော လက်ရှိဥပဒေ စည်းမျဉ်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ဘုန်းကြီး မျှော်လင့်သည့်အတိုင်း ဤဇာတ်ကြောင်း၏ ပထမပိုင်းကို လေ့လာပြီးနောက် ထေရ ဝါဒ ဝိနယတွင် ဘုရားရှင် မှတ်တမ်းတင်ထားသော ဂရုဓမ္မ(၆) စည်းမျဉ်းသည် နောက်ထပ် ထပ်ဆင့် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ အခွင့်အရေး ဖန်တီးလိုက်သည်ဟု ယူဆပါလျှင် ကျိုးကြောင်း ဆီလျော်သော အကြောင်းပြချက် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအကြောင်းပြချက်သည် စုဠဝဂ္ဂ ၁၀၊ ၂၊ ၁ တွင် ရေးထားသော မှတ်တမ်းနှင့်ကွက်တိ အံကိုက်ဖြစ်နေပါသည်။ ကြိုတင် ခန့်မှန်းချက်အတိုင်းပင် မဟာပဇာတိ ဂေါတမီသည် "သူမ မည်သို့ ရှေ့ဆက်လုပ်ရပါမည်နည်း?"-ဟု မေးရန် ဘုရားရှင်အား ချဉ်းကပ်လာပါသည်။ သူမသည်

ဂရုဓမ္မ(၆)ကို ဝန်ခံပြီးဖြစ်သော်လည်း ဂရုဓမ္မ(၆) ညွှန်ကြားချက် အတိုင်း (ဘိက္ခုနီအုပ်စု မရှိ၍) မဆောင်ရွက်နိုင်ပါ။

ဤကိစ္စတွင် မဟာပဏပတိ ဂေါတမီ၏ နောက်ပါတို့ကို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ဘိက္ခုနီများ အဖြစ်သို့ ဝင်ခွင့်ပေး ချီးမြှင့်လိုက်ပါက လွယ်ကူစွာပင် အခြေအနေ ပြေလည်သွား နိုင်ပါသည်။ ဘုရား ရှင်၏ ရိုးရှင်းသော ချီးမြှင့်မှု ဦးတည် ထားသော ဘိက္ခုနီဆံယူပွဲသည် (a simple act of ordination) လုံလောက်သည်ဖြစ်၍ တိုက်ရိုက် ဖြောင့်တန်းစွာ ပြဿနာ ဖြေရှင်းပြီးသား ဖြစ်ပါသည်။ ဘိက္ခုတို့ကို ဘုရားရှင်ကိုယ် တော်တိုင် ပဉ္စင်းခံပေးလိုက်သည့်အလားတူ ပုံစံအလုပ်မျိုး ဖြစ် ပါသည်။

ပို၍ပင် လွယ်ကူသော ဖြေရှင်းနည်းမှာ မဟာပဏပတိ ဂေါတမီ၏ နောက်ပါတို့ကို ဂရုဓမ္မ(၈)ပါး ဝန်ခံစေခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုနီအဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ဂရုဓမ္မ ဝန်ခံခြင်းကို အသုံးပြုသော အားဖြင့် တိုက်ရိုက် ဖြောင့်တန်းစွာ ဘိက္ခုနီအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားနိုင်ပြီး နောက်ဆက်တွဲ ထပ်မံ ဆောင်ရွက်စရာ လုံးဝ မလိုပါ။ ဤနည်းဖြင့် ဖန်တီးလိုက်သော ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်းသည် ဘိက္ခု အုပ်စုနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် အနာဂတ်ကာလ ဘိက္ခုနီဆံယူပွဲများကို ဂရုဓမ္မ(၆)နှင့်အညီ ပြုလုပ်နိုင်ပါ သည်။ သို့သော်လည်း ထေရဝါဒ ဝိနယတွင် ဤသို့ မှတ်တမ်း ရေးမထားပါ။

အထက်ပါနည်းများဖြင့် ဖြေရှင်း မည့်အစား ဘုရားရှင် သည် ဘိက္ခုတို့အား အမျိုးသမီးတို့ကို ဘိက္ခုနီအဖြစ်သို့ ပို့ဆောင်

ပေးနိုင်ခွင့် တာဝန်လွှဲအပ်သည်ဟု မှတ်တမ်း တင်ထားပါ သည်။
ထေရဝါဒ ဇာတ်ကြောင်းကို ဖတ်ရှု၍ အဓိပ္ပာယ်ကောက်နိုင်ပုံမှာ
ဘုရားရှင်သည် ထပ်မံ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းနိုင်အောင် အခြေအနေ
အခွင့်အရေး ဖန်တီးလိုက်ပြီး ထိုဥပဒေဖြင့် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့
အစည်းမရှိသေးသည့်ကာလ အတွင်း ဘိက္ခုအုပ်စုတစ်ခုတည်း
ဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီခံယူပွဲ ထမြောက်အောင် ပို့ဆောင်ခွင့် ပေး
သည်ဟု ညွှန်ကြား လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့သော နားလည်
မှုဖြင့် ကြည့်ပါလျှင် စူဠဝဂ္ဂတွင် အသေးစိတ် တင်ပြခဲ့ သော
အကြောင်းအရာတို့နှင့် ကွက်တိ အံကိုက် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော
ပုံစံဝင်သွားပါသည်။

အကယ် တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဖော်ပြခဲ့သော ဘိက္ခု
အုပ်စုတည်းဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း ကို - "ဤခွင့်ပြုချက်သည်
ဖြစ်ခဲ့ပြီးသော အခြေအနေတစ်ခု ပြေလည်သွားအောင် တစ်ခါသုံး
ညွှန်ကြား ချက်ထားခဲ့သည်"-ဟု ထင်မြင်ယူဆသွားပါလျှင် ထေ
ရဝါဒ ဝိနယ၌ ဘုရားရှင်သည် ရှေ့နောက် မဆီလျော် မညီညွ
တ်သော သို့မဟုတ် အကျိုးသက်ရောက်မှုတို့ကို သတိမမူသော
ညွှန်ကြား ချက်ထား ခဲ့သည်ဟု မှားယွင်းစွာ နားလည် မှတ်ယူ
ပေလိမ့်မည်။ စူဠဝဂ္ဂတွင် ပါရှိသော ဂရုဓမ္မ(၆) ညွှန်ကြားချက်
သည် အခြေခံ စည်းမျဉ်း ဖြစ်သော ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီအုပ်စု နှစ်ခု
လုံးရှေ့၌ ဘိက္ခုနီခံယူ ပြဋ္ဌာန်းပွဲအပြင် အတူတကွ ထပ်မံ
ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် လုပ်ရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ခု ဘုရားရှင်ဖန်
တီးလိုက်သည်ဟု ယူဆပါက ဆီလျော်သော အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်း
စွာ ပေါ်လာပါမည်။

တွဲဖက် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးမှုသည် ယာယီ (make shift) တစ်ခါသုံး ပြဿနာ ဖြေရှင်းခြင်းအစား - အလားတူ ပြဿနာပေါ်လာတိုင်း ပုံမှန်စည်းမျဉ်းတစ်ခုအဖြစ် သုံးနိုင် သောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ထပ်မံ ဥပဒေ ဖန်တီးမှု ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့ တွဲဖက် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၏ သက်ဆိုင်မှုမှာ လက်ရှိကြုံတွေ့ရသည့် ပြဿနာတွင်မက နောင်ကာလ၌ အလားတူ ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့်အခါတိုင်း ဖြေရှင်းနိုင်သည့် ညွှန်ကြားချက် ဥပဒေ ဖြစ်ပါ၏။ ၎င်းမှာ မင်းကွန်း ဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးထားသော မိလိန္ဒပဉ္စက အဋ္ဌကထာ တွင် ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း မရှိသည့် အချိန်ကာလတွင် မည်သို့ ဆောင်ရွက်နိုင် သည်ဟူသော ဘုရားရှင်၏ ညွှန်ကြားချက် ဖြစ်ပါသည်။ (၁၉၄၉-နှစ် ပါဠိဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသည်။) ဘိက္ခုဗေဒိ ဘာသာပြန် (english) ၂၀၁၀-စာမျက်နှာ ၁၃၈။

အခြားရှုထောင့် ဇာတ်ကြောင်းတစ်ခုမှာ စုဠဝဂ္ဂ-၁၀၊ ၂၊ ၂ တွင် အသေးစိတ် ရေးသားခဲ့သော မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ၏ နောက်ပါများက သူမသည် စနစ်တကျ ဘိက္ခုနီ ခံယူခဲ့သည် မဟုတ်ချေဟု စွပ်စွဲချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရားရှင်သည် စွပ်စွဲသူများ သံသယကင်းစေရန် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ သည် အမှန်ပင် ဂရုဓမ္မ(၈)ပါး ဝန်ခံခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုနီ ခံယူခဲ့သည့်အကြောင့်ကို ရှင်းလင်းတိကျစွာ ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။

မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ၏ ဘိက္ခုနီ အဆင့်အတန်းကို ဘိက္ခုပါစိတ် စည်းမျဉ်း(၂၃)ကို ဖတ်ခြင်း ဖြင့်လည်း သိနိုင်ပါသည်။

ဤစည်းမျဉ်းတွင် ဘိက္ခုတစ်ပါးသည် ဘိက္ခုနီများ နေထိုင်ရာသို့
ဩဝါဒ ပေးရန် မသွားရဟု တားမြစ်ထားသော စည်းမျဉ်း
ဖြစ်ပါသည်။ ဝိနယတွင် တရားဝင် မှတ်တမ်းတင် ထားသည်မှာ
ဘုရားရှင်သည် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီနှင့် ပတ်သက်၍ ဤစည်း
မျဉ်းကို အထူးသီးသန့် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်မှု လုပ်ခဲ့ကြောင်း
ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ရံတစ်ခါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် နာမကျန်း
ဖြစ်၍ ဘိက္ခုတို့သည် သတင်းမေးရန် လာသောအခါ အထက်
စည်းမျဉ်းကြောင့် ဆုံးမဩဝါဒ မပေးဘဲ ပြန်သွားကြပါသည်။
မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ နေထိုင်
ရာသို့ ကြွလာလတ်သော် သူမသည် ရှေးအခါက ဘိက္ခုတို့
သည် တရားတော်တွင် စိတ်ဓာတ် တက်ကြွမှုရစေရန် လှုံ့ဆော်
ပေးသော ဩဝါဒတရားတို့ ဟောလေ့ရှိသည်ကို သူမ အထူးတမ်း
တမိသည်ဟု လျှောက်ဆိုပါသည်။ ဘုရားရှင် ကြားသိသော
အခါ ကိုယ်တော်တိုင်ပင် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီကို တရား
ဟောပြီးနောက် စည်းမျဉ်း(၂၃)ကို ပြင်ဆင် လိုက်သည်မှာ ဘိက္ခု
တစ်ပါးသည် နာမကျန်းသော ဘိက္ခုနီရှိရာသို့ အားပေးဆုံးမ
ဩဝါဒတရား ဟော နိုင်ခွင့် ပေးသည်ဟူသော စည်းမျဉ်း ဖြစ်ပါ
သည်။ (ဝိနယ၊ ၄၊ ၅၇)။ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ဘိက္ခုနီ
အဖြစ်နေစဉ် ဖြစ်ခဲ့သော အထက်ပါ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကြောင့် ဤသတ်
မှတ်ချက် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး မဟာ ပဇာပတိ ဂေါတမီသာမက
အခြားဘိက္ခုနီများပါ နာမကျန်းသည့်အခါ ဘိက္ခုတို့က စိတ်ဓာတ်

တက်ကြွ စေရန် အားပေးတရား ဟောနိုင်ခွင့်ပြုသည်-ဟု ဝိနယ တွင် ပါရှိလေသည်။

ဘိက္ခုနီတစ်ပါးအနေဖြင့် သူမ၏ အဆင့်အတန်း အခြေအနေ ထွက်ပေါ်လာသည်မှာ အင်္ဂုတ္တရ နိကာယတွင် ပါရှိသော ထူးချွန်သော ဘိက္ခုနီများစာရင်းတွင် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဝါအားဖြင့် အကြီးဆုံး-ဟု ဘုရားရှင်၏ ချီးကျူးခြင်း ခံရပါသည် (အင်္ဂုတ္တိုရ် ၁၊ ၂၅)။ အတိုချုပ်ရပါလျှင် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဘိက္ခုနီ အစစ်မှန်ဖြစ်ကြောင်းကို ဝိနယ နှင့်တကွ အခြားသုတ္တန်များတွင် ပါရှိနေပါ၍ သံသယဖြစ်စရာ မလိုပါ။

ထိုနည်းတူပင် သူမ၏နောက်ပါတို့သည် ဘိက္ခုနီ အဖြစ် ခံယူခဲ့ခြင်းကို ဘုရားရှင် မကန့်ကွက် သည်ဖြစ်၍ ထိုအမျိုးသမီးတို့သည်လည်း ဘိက္ခုနီများ ဧကန် ဖြစ်ကြကြောင်း အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်နိုင်ပါ သည်။ အရှင်အာနန္ဒာသည် နောက်ပါဘိက္ခုနီများက မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ဂရုဓမ္မ ဝန်ခံ၍ ဘိက္ခုနီ ဖြစ်သွားပုံကို နားလည်မှု မရှိကြ၍ စွပ်စွဲကြသဖြင့် ရှင်းပြပါရန် ဘုရားရှင်အား တောင်းပန်သည့်အခါ ဘုရားရှင်သည် ထိုဘိက္ခုနီတို့၏ စွပ်စွဲမှုကိုသာ ကန့်ကွက်ပြီး သူမတို့ နားလည်အောင် ရှင်းပြခြင်းဖြင့် အားလုံး သံသယ ကင်းလွတ်သွားကြပါသည်။ အတိုချုပ်သည် မဟာပဇာပတိနှင့်တကွ နောက်ပါ အားလုံးသည် ဘိက္ခုနီများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ယခု ဘိက္ခုနီများအတွက် ဝိနယတွင် ပါရှိသည့် အမျိုးမျိုးသော စည်းမျဉ်းများနှင့်တကွ "ဘိက္ခုနီ ရဟန်းမ-ဟု အဘယ်

ကြောင့် ခေါ်ဆိုနိုင်သနည်း?” ဟူသော အဓိပ္ပာယ်အဖွင့်ကို ရေးပြပါမည်။ ဤ အဓိပ္ပာယ် အဖွင့်သည် ဘိက္ခုနီဝိဘင်း ပါရာဇိက အခန်း(၅)တွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါ သည်။ (ဝိနယ၊ ၄၊ ၂၁၄)

ဘိက္ခုနီ "ရဟန်းမိန်းမ"ခေါ်နိုင်ခြင်း ၁၂-ပါး

ဘိက္ခုနီမဟူသည် (၁) (အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၏ တောင်းခြင်းဖြင့်) တောင်းတတ်သော ကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၂) ဆွမ်းခံခြင်း အကျင့်သို့ ကပ်ရောက်တတ်သောကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၃) ဆုတ် ဖြတ်ပြီးသော အဝတ်ကို ဝတ်ရုံတတ်သောကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၄) ဘိက္ခုနီဟု သမုတ်ခြင်းကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၅) ဘိက္ခုနီဟု ဝန်ခံခြင်းကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၆) ဘိက္ခုနီမ လာလော့ 'ဧဟိ ဘိက္ခုနီ'ဟူသော ဘုရားစကားတော်ဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၇) သရဏဂုံသုံးပါးတို့ဖြင့် ပဉ္စင်းဖြစ်သောကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၈) ကောင်းသော (သီလ စသည်နှင့် ပြည့်စုံသော)ကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၉) (သီလ စသော) အနှစ်သာရရှိသောကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၁၀) (သိက္ခာသုံးပါးကို) ကျင့်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၁၁) (သိက္ခာသုံးပါးကို) ကျင့်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဘိက္ခုနီမ၊ (၁၂) မှတ်ကျောက်တင်ခံနိုင်ခြင်း၊ စိန်ခေါ်ခြင်း၊ ညီညွတ်သော နှစ်ဖက်သံဃာသည် သီစေခြင်း 'ဥတ်'လျှင် လေးကြိမ်မြောက်သော ကံဖြင့် မပျက်မကွက် မြတ်စွာဘုရား အဆုံးအမအား ထိုက်တန်စွာ ပဉ္စင်း ဖြစ်စေအပ်သောကြောင့် ဘိက္ခုနီမ မည်၏။

ဤဖြစ်ရပ်တွင် ဘိက္ခုနီမသည် စမ်းသပ်ခံနိုင်၊ မှတ်ကျောက်တင်ခံနိုင်ပြီး နှစ်ဖက်သော သံဃာ ရှေ့မှောက်၌ လေးကြိမ်မြောက်သော ကံဖြင့် စည်းကမ်းတကျ လုပ်ငန်းကိစ္စကို ပြီးမြောက်ကြောင်း ကြေညာနိုင်ခြင်းကြောင့် “ဘိက္ခုနီ-ရဟန်းမ”ဟု သတ်မှတ်နိုင်ပေသည်။

ဘိက္ခုနီ-ရဟန်းမဆိုသော ဝေါဟာရကို အဓိက အချက်အနေနှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခြင်းမှာ ဝိနည်း စည်းမျဉ်းတို့ကို စနစ်တကျ လိုက်နာ၍ ဘိက္ခုနီခံယူပြီးမှသာ ဤဝေါဟာရကို အသုံးချနိုင်ကြောင်း၊ တစ်စုံတစ်ဦးသည် ထိုစည်းမျဉ်းများ မလိုက်နာဘဲ သူမဖာသာ ဘိက္ခုနီဟု မခေါ်နိုင်ကြောင်းကို လူများ စု နားလည်နိုင်ရန် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘိက္ခုတို့အဖို့လည်း ထိုနည်းအတူ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပြီး ပထမ ပါရာဇိကကို ရှင်းပြပါသည်။ ဝေါဟာရအားဖြင့် အကြင်ဘိက္ခုသည် ညီညွတ်သော သံဃာကို သိစေ၍ ‘ဥတ်’လျှင် လေးကြိမ်မြောက်သော ကံဖြင့် ဘုရားရှင် အဆုံးအမအား ထိုက်တန်စွာ ပဉ္စင်း ဖြစ်စေအပ်၏။ တောင်းစားရုံ သက်သက်၊ ဖန်ရည်ဆိုး ဝတ်ရုံ ကိုယ်ပေါ်တင်ခြင်း စသော အသွင်ဖြင့် ဝိနယ စည်းမျဉ်းနှင့် ဆီလျော်အောင် မကျင့်သူကို ဘိက္ခုဟု မခေါ်နိုင်ပေ။ (ဝိနယ၊ ၃၊ ၂၄)

ရဟန်းခေါ်နိုင်ခြင်း ၁၂-ပါး

ရဟန်းဟူသည် (၁) (အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၏ တောင်းခြင်းဖြင့်) တောင်းတတ်သော ကြောင့် ရဟန်း၊ (၂) ဆွမ်းခံခြင်း အကျင့်၌ ကပ်ရောက်တတ်သောကြောင့် ရဟန်း၊

(၃) ဆုတ်ဖြတ်ပြီး သော အဝတ်ကို ဝတ်ရုံတတ်သောကြောင့် ရဟန်း၊ (၄) ရဟန်းဟု သမုတ်ခြင်းကြောင့် ရဟန်း၊ (၅) ရဟန်းဟု ဝန်ခံခြင်းကြောင့် ရဟန်း၊ (၆) ရဟန်း လာလော့ 'ဧဟိ ဘိက္ခု'ဟူသော ဘုရားစကားတော် ဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်း၊ (၇) သရဏဂုံသုံးပါးတို့ဖြင့် ပဉ္စင်းဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်း၊ (၈) ကောင်း သော (သီလ စသည်နှင့် ပြည့်စုံသော)ကြောင့် ရဟန်း၊ (၉) (သီလ စသော) အနှစ်သာရရှိသော ကြောင့် ရဟန်း၊ (၁၀) (သိက္ခာသုံးပါးကို) ကျင့်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်း၊ (၁၁) (သိက္ခာသုံးပါးကို) ကျင့်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်း၊ (၁၂) မှတ်ကျောက်တင်ခံနိုင်ခြင်း၊ စိန်ခေါ်ခြင်း၊ ညီညွတ်သော သံဃာ သည် သိစေခြင်း 'ဉာ်'လျှင် လေးကြိမ်မြောက်သော ကံဖြင့် မပျက် မကွက် မြတ်စွာဘုရား အဆုံးအမ အား ထိုက်တန်စွာ ပဉ္စင်း ဖြစ်စေအပ်သောကြောင့် ရဟန်း မည်၏။

ဤဖြစ်ရပ်တွင် ဘိက္ခုသည် မှတ်ကျောက်တင်ခံနိုင်ခြင်း၊ စိန်ခေါ်ခြင်းဖြင့် သံဃာရှေ့မှောက်၌ လေးကြိမ်မြောက်သော ကံဖြင့် စည်းကမ်းတကျ လုပ်ငန်းကိစ္စကို ပြီးမြောက်ကြောင်း ကြေညာနိုင်ခြင်း ကြောင့် "ဘိက္ခု"မည်၏ဟု သတ်မှတ်နိုင် ပေသည်။

ဝိနယတွင် ဆက်လက်၍ ဘိက္ခုဟူသော ဝေါဟာရ စကားရပ်နှင့် ဆက်စပ်သော ဥပမာ သာဓကကို ထုတ်ဆောင် သည့်အခါ အထူးသတိထားမှုကို လက်ကိုင်ထားသင့်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် စဉ်းစားရန် အခွင့်အရေးတစ်ခုကို တင်ပြပါမည်။ စူဠဝဂ္ဂ (၁၁၊ ၁၊ ၇)အရ အရှင်မဟာကဿပသည် ပထမဆုံး

သင်္ဂီတိကို ဦးဆောင်ပါသည်။ (ဝိ၊ ၂၊ ၂၈၆)။ အလွယ်တကူ သိနိုင်သည်မှာ ထိုအချိန်က အရှင်မဟာကဿပသည် ဘိက္ခု-ရဟန်းအဖြစ် အသက်ရှင်လျက် ရှိသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

အရှင်မဟာကဿပနှင့် ဘုရားရှင်သည် ပထမဆုံးတွေ့သည့်အချိန်တွင် ဘုရားရှင်သည် အရှင် မဟာကဿပအား ညွှန်ကြားချက် သုံးမျိုး ပေးလိုက်သည်ဟု မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ (သံယုတ်၊ ၂၊ ၂၂၀) အဋ္ဌကထာအလိုအရ ဤညွှန်ကြားချက် သုံးမျိုးသည်သာလျှင် အရှင်မဟာကဿပကို ရဟန်းအဖြစ်သို့ ပို့ဆောင်လိုက်သည်ဟု အတိအလင်း ရေးထားပါသည်။ (သာ၊ ၂၊ ၁၉၀)။ ဘိက္ခုတို့အတွက် ပထမ ပါရာဇိက ရှင်းပြသည့်အခန်းတွင် “ဘိက္ခု-ဝေါဟာရ”၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခြင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ရေးသားထားသည်မှာ အရှင်မဟာကဿပ-ပဉ္စင်းခံပုံမျိုးသည် “ဩဝါဒပုဋိဂ္ဂဟနူပသမ္ပဒါ” (ညွှန်ကြား ချက်ကို ခံယူခြင်းဖြင့် ဘိက္ခု ဖြစ်လာသည်ဟု (Sp 1-241) ဆိုထားပါသည်။ ဤပုံစံဖြင့် ပဉ္စင်းခံယူမှုကို ဝိနယတွင် ပါရှိသော ဘိက္ခုဝေါဟာရ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ချက်တွင် ရှင်းလင်းစွာ မဖော်ပြခဲ့ပါလေ။

ဤနမူနာ - ဥပမာကို တင်ပြခြင်း အကြောင်းမှာ “ဘာကြောင့် ဘိက္ခုမည်သနည်း?”-ဟူသည့် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ချက်ရေးသည့်အခါတိုင်း သတိမူရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ အလွန်အရေးကြီးပါကြောင်း သက်သေပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစကားရပ်နှင့် အဆီလျော်ဆုံး ရည်ညွှန်းချက်ဟု ထင်မြင်ရသည်မှာ “ဥတ်”လျှင် လေးကြိမ်မြောက်သော ကံဖြင့် ဘုရားရှင် အဆုံးအမအား ထိုက်တန်စွာ ပဉ္စင်းဖြစ်စေ၏။ ဤပုံစံဖြင့် မှတ်ကျောက် တင်နိုင်။

စိန်ခေါ်နိုင်သော ရည်ညွှန်းချက် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ဤနည်း တစ်ခုတည်းဖြင့်သာလျှင် မှတ်ကျောက်တင်နိုင်၊ 'စိန်'ခေါ်နိုင်ခြင်း မဟုတ်ပါ။

တစ်စုံတစ်ဦးသည် ဤနည်းဖြင့်သာ ဘိက္ခုလုပ်နိုင်၍ တစ်ခြားနည်းများသည် တရားမဝင်ဟု တင်းမာစွာ ငြင်းဆိုခဲ့ သော် တိကျစွာ ညွှန်ပြရပါမူ - အရှင်မဟာကဿပကို ဘိက္ခု အဖြစ် ထည့်သွင်း၍ မရပါ။ ဤသို့ ဆိုလိုက်ပါက ထေရဝါဒ ဝိနယ တွင် ပထမ သင်္ဂီတိ အစည်းအဝေးကြီး အထမြောက် အောင် ဆော်ဩသူ အရှင်မဟာကဿပသည် ဘိက္ခု မဟုတ်ဟု ပြော လိုက်သလို ဖြစ်နေပါ၏။ သံဃာ့ ဥပဒေများကို စနစ်တကျ စီစဉ်ပေးလိုက်သည့် ပထမ သင်္ဂီယနာတင်ခြင်းကို အဓိက ခေါင်းဆောင် သူသည် ဘိက္ခုမဟုတ်ဟု ဆိုသလို ဖြစ်နေ ပါသည်။ စဉ်းစားကြစေချင်ပါသည်။

သံဃာ့ ဝိနယ ဥပဒေများ စနစ်တကျ စီစဉ်နိုင်ရန် (codification of monastic law) အဓိက ဇာတ်ဆောင်သူသည် "ဘိက္ခု မဟုတ်"ဟု ဥပဒေအရ မငြင်းနိုင်အောင် လိုလားဖွယ် ကောင်းသော လက်ခံကျင့်သုံးမှု၊ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ချက်၏ ရှင်းလင်း ပြတ်သားမှု "ဘိက္ခုမည်သည်"ဆိုသည့် စကားရပ် အတိုင်း မှတ်ကျောက်တင်နိုင်၊ စိန်ခေါ်နိုင်အောင် တရားဝင်သည်ဟု ပြောနိုင်ခွင့်ရရန် လမ်းကြောင်း ဖွင့်ဖို့ လိုပါသည်။ ဤကိစ္စတွင် အရှင်မဟာကဿပသည် အဓိက ဇာတ်ဆောင် ဖြစ်ပါ၏။ အဓိက ဇာတ်ဆောင်အတွက် ဥပဒေရေးနည်း မပြည့်စုံသော

ကြောင့် ဆုံးရှုံးမှု မဖြစ်စေရန် ပွင့်လင်းသော အဓိပ္ပာယ် ကောက် နိုင်ရန် လမ်းချဲ့ဖို့ လိုပါ၏။

ဤနည်းအတိုင်းပင် ဘိက္ခုနီကိစ္စတွင်လည်း မဟာပဇာ ပတိ ဂေါတမီ- ဂရုမဗ္ဗ ဝန်ခံခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုနီ ဖြစ်လာပုံသည် လည်းကောင်း၊ သူမ၏ နောက်ပါတို့သည်လည်း ဘိက္ခုအုပ်စု တစ်ခု တည်းဖြင့် သာ ရွက်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း အထမြောက်သွားပုံဖြင့်လည်းကောင်း၊ နည်းလမ်းကွဲပြား ခြား နားသော်လည်း တူညီသော တရားဝင် ဘိက္ခုနီများ အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ပါကြောင်း တင်ပြပါသည်။ ဤခြားနားသော ဘိက္ခုနီခံ ယူပွဲနှစ်မျိုးလုံး၏ နောက်ခံဇာတ်ကြောင်းတို့ကို တိကျရှင်းလင်းစွာ ဘိက္ခုနီ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ချက်တွင် မှတ်တမ်း မတင်ခဲ့သလိုပင်၊ အရှင်မဟာကဿပ ဘိက္ခု ခံယူခဲ့ပုံကိုလည်း “ဘိက္ခု” ခေါ်နိုင် သည့်အဓိပ္ပာယ် - ဖွင့်ချက်တွင် မှတ်တမ်း မရေးထားခဲ့ပါ။

အတိုချုပ်ရပါလျှင် အသေးစိတ်ဖြစ်ပျက်ပုံ သဘောတ ရားကို ဥပဒေအားဖြင့် တရားဝင်-မဝင် မှတ်တမ်းတင်မည့်အစား ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီ-ဝေါဟာရတို့၏ ဝိနယ အရ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ချက် တွင် နှစ်ဖက် သော သံဃာ အုပ်စုဖြင့် ရဟန်းဘောင် ဝင်ခြင်း ကိုသာ သိသာပေါ်လွင်ဆုံး နမူနာအဖြစ် မှတ်ကျောက် တင် နိုင်ခြင်း၊ စိန်ခေါ်နိုင်ခြင်းဟု ထင်မြင်ယူဆ မှတ်တမ်းတင်ထားပုံ ရပါသည်။

အမှန်ဆိုရပါလျှင် အရှင်မဟာကဿပနှင့် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီတို့၏ ရဟန်းဘောင် ဝင် နည်း ပုံစံသည် ဘုရား ရှင်တစ်ပါးတည်းသာ ရွက်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပြီး အခြားသူများ ဤသို့

မလုပ်ပေးနိုင်ပါ။ ပဉ္စင်းခံပုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ၏ နောက်ပါများကို ဘိက္ခုအုပ်စု တစ်ခု တည်းဖြင့်သာ အထမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည်လည်း လုပ်နည်း ပုံစံခြားနားမှုတစ်မျိုးဟု သိသာနိုင်ပါသည်။

အထက်ပါ တင်ပြထားသော ကောက်ချက်များ၌ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်း၍ “ဘာကြောင့် ဘိက္ခုနီ ဆိုနိုင်သည်” - အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ချက်ကို ဘိက္ခုတို့ အုပ်စုဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူခြင်း”ဟု သော ပဉ္စင်းခံနည်းဖြင့်လည်း အထမြောက်နိုင်ပါသည်။ ပြုလုပ်နိုင်ခွင့် ရှိပါသည်ဟု လမ်းဖွင့်ထားနိုင်ပါ သည်။ သို့ပြုလုပ်နိုင်သော ဥပဒေအရ တရားဝင်သော အခြေအနေရှိခဲ့ပါလျှင် ဖြစ်နိုင်ပါသည်ဟု ယူဆ နိုင်ပါသည်။ တစ်နည်း ပြောရပါလျှင် ဤနည်းဖြင့် ရဟန်းဘောင်ဝင်ခြင်းသည် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့ အစည်း မရှိသည့်ကာလတွင် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဤအခြေအနေမျိုးတွင် ဘိက္ခုနီအုပ်စု တစ်ခုတည်းဖြင့်သာ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဘိက္ခုနီ ခံယူပွဲ သည်လည်း မှတ်ကျောက် တင်ခံနိုင်ဖွယ် ရှိသော၊ စိန်ခေါ်ခံနိုင်သော ပဉ္စင်းခံပွဲဖြစ်ပြီး ဤနည်းဖြင့် ရဟန်း ဘောင် ရောက်သော အမျိုးသမီးတို့ကို ဝိနည်း ဥပဒေဘောင်ခွင်တွင်းရှိ ဘိက္ခုနီများဟု ခေါ်နိုင်ပါ သည်။

(၃) ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီ နှစ်ခုလုံး ရှေ့တွင် ဘိက္ခုနီ ခံယူခြင်း၊ ဘာသာပြန်ဆိုချက် (ဝိ၊ ၂၊ ၂၇၁)

စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၁

ထိုအခါက အချို့ဘိက္ခုနီမတို့သည် အင်္ဂါဇာတ် မပါ။ အချို့သည် အင်္ဂါဇာတ်အရာမျှပါသည်။ အချို့ဘိက္ခုနီတို့သည် ဥတုမလာ။ အချို့သည် ဥတု အမြဲလာသည့်အတွက်ကြောင့် အောက်ခံ အဝတ် အမြဲဝတ်ရသည်။ အချို့ဘိက္ခုနီမတို့ သားအိမ်ကျခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍုတ်မဖြစ်သော ဘိက္ခုနီ မတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယောက်ျားလျာ ဖြစ်သော ဘိက္ခုနီမတို့ ကိုလည်းကောင်း၊ တွေ့မြင်ကုန် ၏။ မြတ်စွာဘုရားအား ဤအ ကြောင်းကို လျှောက်ကြကုန်၏။

[မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။] ချစ်သား ရဟန်းတို့ ပဉ္စင်းလောင်းမအား အန္တရာယ် ပြုတတ်သော အကြောင်း (၂၄)မျိုးတို့ကို မေးခြင်းငှာ ခွင့်ပြု၏။ ချစ်သားတို့ ဤသို့ မေးအပ်၏။

သင်သည် အင်္ဂါဇာတ် မပါသူ မဟုတ်သလော။ အင်္ဂါ ဇာတ်ရာမျှ ပါသူ မဟုတ်သလော။ ဥတု မလာသူ မဟုတ်သ လော။ အမြဲဥတုလာသူ မဟုတ်သလော။ အမြဲ အဝတ်ပိတ်ဆို့သူ မဟုတ်သလော။ သွေးယိုစီးသူ မဟုတ်သလော။ သားအိမ်ကျ ဆင်းသူ မဟုတ်သလော။ ပဏ္ဍုတ်မ မဟုတ်သလော။ မင်နှစ်ခု စပ်နေသူ မဟုတ်သလော။ ဥဘတောဗျည်း မဟုတ်သလော။ သင့်အား ဤသို့သဘောရှိ ကုန်သော အနာတို့သည် ရှိကုန် သလော။ နူနာသည်လည်းကောင်း၊ အိုင်းအနာသည်လည်း ကောင်း၊ ပွေး ညှင်း တင်းတိတ်အနာသည်လည်းကောင်း၊ ချောင်းဆိုးရောဂါသည်လည်း၊ ဝက်ရှူး ကြက်ရှူး ရောဂါ သည်လည်းကောင်း ရှိသလော။ လူ ဟုတ်၏လော။ မိန်းမ

ဟုတ်၏လော။ တော်လှန်သူ ဟုတ်၏လော။ ကြွေးမြီ မရှိသူ ဟုတ်၏လော။ မင်းစေခစားသူ မဟုတ်သလော။ မိဘသည် လည်းကောင်း၊ အိမ်ရှင် ခင်ပွန်းသည်လည်းကောင်း သင့်ကို ခွင့်ပြု၏လော။ အနှစ်နှစ်ဆယ် ပြည့်၏လော။ သင့်အား သပိတ် သင်္ကန်း ပြည့်စုံ၏လော။ သင်သည် အဘယ်အမည်ရှိသနည်း။ သင်၏ ဥပဇ္ဈာယ် ဘိက္ခုနီမသည် အဘယ်အမည် ရှိသနည်း-ဟု မေးအပ်၏။

[စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂]

ထိုအခါ ရဟန်းယောက်ျားတို့သည် ဘိက္ခုနီမတို့အား အန္တရာယ်ပြတ်သော အကြောင်းတို့ကို မေးကုန်၏။ ပဉ္စင်းလောင်း မတို့သည် ရွံ့ကုန်၏။ မျက်နှာ မသာကုန်။ မဖြေနိုင်ကုန်။ မြတ်စွာဘုရားအား ဤအကြောင်းကို လျှောက်ကြကုန်၏။

ရဟန်းတို့၊ တစ်ဖက်၌ ပဉ္စင်းခံခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုနီမ သံဃာ၌ စင်ကြယ်ပြီးသော ပဉ္စင်းလောင်းမ အား ဘိက္ခုသံဃာ၌ ပဉ္စင်းခံခြင်းငှာ ခွင့်ပြု၏ဟု (မိန့်တော်မူ၏)

ထိုအခါ ဘိက္ခုနီမတို့သည် မဆုံးမအပ်ကုန်သေးသော ပဉ္စင်းလောင်းမတို့ကို အန္တရာယ်ပြုတတ် သော အကြောင်းတို့ကို မေးကုန်၏။ ပဉ္စင်းလောင်းမတို့သည် ရွံ့ကုန်၏။ မျက်နှာ မသာကုန်။ မဖြေနိုင် ကုန်။ မြတ်စွာဘုရားအား ဤအကြောင်းကို လျှောက်ကြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ တစ်ခုသော နေရာ၌ ဆုံးမပြီး၍ သံဃာ့အလယ်၌ အန္တရာယ်ပြုတတ်ကုန်သော အကြောင်းတို့ကို

မေးခြင်းငှာ ခွင့်ပြု၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုသံယာအလယ်၌ပင် ဆုံးမကုန်၏။ ပဉ္စင်း လောင်းမတို့သည် ထိုအတိုင်းပင် ရွံ့ကုန်၏။ မျက်နှာ မသာကုန်။ မဖြေနိုင်ကုန်။ မြတ်စွာဘုရားအား ဤအကြောင်းကို လျှောက်ကြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ တစ်ခုသော နေရာ၌ ဆုံးမပြီး အန္တရယ်ပြုတတ်ကုန်သော အကြောင်းတို့ကို မေးခြင်း ငှာ ခွင့်ပြု၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့ ဆုံးမအပ်၏။ ရှေးဦးစွာ ဥပဇ္ဈာယ်ကို ယူစေအပ်၏။ ဥပဇ္ဈာယ်ယူ စေပြီးနောက် သပိတ် သင်္ကန်းကို ညွှန်ပြ၍ ပြောကြားအပ်၏။ ဤကား သင်၏ သပိတ်တည်း။ ဤကား ဒုက္ခတည်း။ ဤကား ကိုယ်ဝတ် ဧကသီတည်း။ ဤကား သင်းပိုင်တည်း။ ဤကား ရင်လွမ်း တဘက် တည်း။ ဤကား ရေသနပ်တည်း။ ယခု သွားချေလော့။ ဤအရပ်၌ ရပ်တည်လော့ဟု (ပြောဆိုအပ်၏။)

လေ့လာချက်

အထက်ပါ စည်းမျဉ်းတို့၏ နောက်ခံဇာတ်ကြောင်းမှာ ဘိက္ခုနီလောင်းလျာများ မေးခွန်းတို့ ဖြေရာတွင် ကသိက အောက် ရှက်ကိုးရှက်ကန်း ဖြစ်မှု ရှောင်ကွင်းရန် လိုအပ်၍ ဖြစ်ပါ၏။ မဟာ ပဇာပတိ ဂေါတမီနှင့် နောက်ပါ အမျိုးသမီးများ ဘိက္ခုနီ ဖြစ်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်း ကြားကာလအတွင်း မည်သို့ အခြေအနေရှိသည်ဟု ဝိနယတွင် တိတိကျကျ ရေးမထားပါ။

ထေရဝါဒ ဝိနယတွင် ဂရုဗ္ဗေ(၆)ကို ရေးသားပုံမှာ ဘုရားရှင်သည် ဘိက္ခုနီလောင်းလျာတို့ကို အခြေခံသဘော

အားဖြင့် အစမ်းခန့်အဖြစ် လုပ်ခိုင်းပြီးမှ အဆင့်မြင့် ဘိက္ခုနီ ခံယူပွဲကို နှစ်ဖက်သော သံဃာအုပ်စု ရှေ့တွင် ပြုလုပ် စေချင်သော ဆန္ဒရှိပုံရပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ် ကျင့်ထုံးကို (စုဋ္ဌဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၊ ၁)အရ ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေါ် စေပြီးနောက် အသုံးချနိုင်ရန် ဘုရားရှင် မိန့်ကြားခဲ့သည်-ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ ကြားကာလအချိန်တွင် မည်သို့ပင် ဖြစ်နေ ကာမူ အထက်ပါ ဝိနယ ဇာတ်ကြောင်း ဘာသာပြန်အရ ဤသို့ ဥပဒေ ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ချက်ကြောင့် မူလ ဂရုဓမ္မ(၆) အခြေ ခံသဘော တရား ကို အထောက်အပံ့ ပြုစေပါသည်။ ဘိက္ခု- ဘိက္ခုနီ သံဃာအုပ်စု ရှေ့တွင် ဘိက္ခုနီ ခံယူခြင်း ပြုမည့် အစား ယခု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းမှာ ဘိက္ခုနီအုပ်စု ရှေ့တွင် ပထမအကြိမ် ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူပြီးမှ ဘိက္ခု အုပ်စုက ဆက်လက်၍ ထပ်မံ ထောက်ခံ အတည်ပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၄) သံတမန်၏ အကူအညီဖြင့် ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း။

ဘာသာပြန်ဆိုချက်။ (ဝိနယ၊ ၂၊ ၂၇၇)

[စုဋ္ဌဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၊ ၁]

ထိုအခါ အဓမ္မကာသိ ပြည့်တန်ဆာမသည် ဘိက္ခုနီမ တို့ထံ၌ ရှင်ပြု၏။ “မြတ်စွာဘုရားထံ၌ ပဉ္စင်းပြုအံ့”ဟု သာဝတ္ထိ ပြည်သို့ သွားလို၏။ ထိုအကြောင်းကို သေသောက်ကြူးတို့ သတင်းကြားကုန် ၏။ သေသောက်ကြူးတို့သည် လမ်း၌ ထိန်း ချုပ် ထကြွကုန်၏။

ထိုသေသောကံကြူးတို့သည် လမ်း၌ ထကြွသောင်း ကျန်း ထိန်းချုပ်သတတ်-ဟု ပြည့်တန် ဆာမသည် ကြား၏။ သူမသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ သံတမန်စေလွှတ်ပြီး “အကျွန်ုပ် သည် ပဉ္စင်းပြု လိုပါသည်။ အဘယ်သို့လျှင် အကျွန်ုပ် ကျင့်ရ ပါအံ့နည်း”-ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားစေပါသည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရားစကားကို ဟောတော် မူပြီးလျှင် ရဟန်းတို့ကို ဤသို့ ဆို၏။ “ချစ်သားတို့၊ တမန်ဖြင့်လည်း ပဉ္စင်းပြုခြင်းငှာ ခွင့်ပြု၏”-ဟု မိန့်တော်မူ၏။

[စူဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၂၊ ၂]

ရဟန်းယောက်ျား တမန်ဖြင့်လည်း ပဉ္စင်း ပြုကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားအား ဤအကြောင်းကို လျှောက်ကြကုန်၏။ “ရဟန်း တို့၊ ယောက်ျား တမန်ဖြင့် ပဉ္စင်း မပြုအပ်။ ပဉ္စင်းပြုသော ဘိက္ခုနီမအား ဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

သိက္ခမာန် တမန်ဖြင့် ပဉ္စင်း ပြုကုန်၏။ ပ ။ သာမဏေ တမန်ဖြင့် ပဉ္စင်းပြုကုန်၏။ ပ ။ မကျွမ်းကျင် မလိမ္မာသော တမန် ဖြင့် ပဉ္စင်းပြုကုန်၏။ ရဟန်းတို့ မကျွမ်းကျင် မလိမ္မာသော တမန်ဖြင့် ပဉ္စင်း မပြုအပ်။ ပဉ္စင်း ပြုသော ဘိက္ခုနီမအား ဒုက္ကဋ် အာပတ် သင့်၏။ ရဟန်းတို့ လိမ္မာ ကျွမ်းကျင် စွမ်းရည်ရှိသော ဘိက္ခုနီမ တမန်ဖြင့် ပဉ္စင်း ပြုခြင်းငှာ ခွင့်ပြု၏-ဟု မိန့်တော်မူ၏။

လေ့လာချက်

အထက်ပါ စည်းမျဉ်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ သောင်းကျန်းသူ သေသောက်ကြူးတို့၏ မုဒိမ်း အန္တရာယ်မှ ဘိက္ခုနီလောင်းလျာကို ကာကွယ်ရန် ဆန္ဒ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ အန္တရာယ် မဖြစ်ရအောင် ဘုရားရှင်သည် အထူးထောက်ထား ခွင့်ပြုချက် လုပ်သည်မှာ ဘိက္ခုနီလောင်းလျာ ကိုယ်တိုင် ဘိက္ခု အုပ်စုထံ ချဉ်းကပ်ရန် မလိုအောင် စည်းမျဉ်း ဖန်တီးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘိက္ခုနီလောင်းလျာ ကိုယ်စား လိမ္မာကျွမ်းကျင် ဗဟုသုတ စွမ်းရည် ရှိသော ဘိက္ခုနီမ တစ်ဦးကို တမန်အဖြစ် ဆောင်ရွက် စေနိုင်ပါသည်။

ဝိနယတွင် ဖော်ပြထားသော အခြား ကောက်နုတ်ချက် တို့ကို အကဲဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ပြည့်တန် ဆာအဖို့သာမက ဘိက္ခုနီ အားလုံးနှင့် ဆိုင်သော ပြဿနာ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ ဘိက္ခုနီ အုပ်စုတစ်ခု မြစ်ကို ဖြတ်သည့်အခါ လည်းကောင်း၊ နောက်ချန်နေခဲ့သော ဘိက္ခုနီတစ်ပါးတည်းသည် လည်းကောင်း မုဒိမ်းကျင့်ခံခဲ့ကြရပါသည်။ (ဝိနယ၊ ၄၊ ၂၂၈)။ ဘိက္ခုနီများ အုပ်စုတို့အလိုက်ပင် မုဒိမ်း ကျင့်ခံခဲ့ကြရပါသည်။ (ဝိ၊ ၄၊ ၆၃၊ ၆၅။ ဝိ၊ ၁၊ ၈၉)

ဤအကြောင်းကို ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားသည့်အခါ ပါစိတ် စည်းမျဉ်း ၂၇-၂၈ တို့ကို ထပ်မံ ဖြည့်စွက်လိုက်ခြင်းအရ ဘိက္ခုတို့သည် ဘိက္ခုနီများ ဘေးအန္တရာယ် မကင်းသောခရီး သွားရ လျှင် သို့မဟုတ် မြစ်တစ်ခု ဖြတ်သောအခါ အဖော် များအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

မုဒိမ်းအန္တရာယ်သည် ခရီးသွားခိုက်သာမဟုတ် တရားကျင့် နိုင်သော ကိုယ်ပိုင်အတွင်းမှာပင် နေဖို့ စိတ်မချရပါ။ ဝိနယ ဇာတ်ကြောင်း မှတ်တမ်းအရ ဘိက္ခုများအတွက် ပထမ ပါရာဇိက - အခဏ်း ပြီးသည့်နောက် ရေးထားသည်မှာ ဘိက္ခုနီ-ရဟန္တာမ ရှင်ဥပ္ပလဝဏ္ဏသည် ဆွမ်းခံပြီး ပြန်လာသည့် အချိန် သူမ၏ အခန်းတွင်း၌ ပုန်းအောင်းနေသော ယောက်ျားတစ်ဦး၏ ကိုယ် ထိလက်ရောက် ကျူး လွန်မှု ခံခဲ့ရသည်ဟု မှတ်တမ်း တင်ထား ပါသည်။ (ဝိနယ၊ ၃၊ ၃၅)

ဤရှုခင်းကို သိရခြင်းအားဖြင့် ဤလိုကိစ္စမျိုးတွင် ဘိက္ခု နီတို့၏ ပျော့ကွက် အားနည်းချက်ကို အထူးသတိမူပြီး ဘိက္ခုနီ ခံယူပွဲ မတိုင်ခင် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့် အန္တရာယ် အခက် အခဲများအား ကြိုတင် ညှိနှိုင်း ပြင်ဆင်မှုတို့ဖြင့် ကာကွယ် နိုင်သည်ကို လေးနက်စွာ ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်ပါသည်။

ယခု ထေရဝါဒ ဝိနယတွင် ဘိက္ခုနီ ခံယူပွဲနှင့် ပတ်သက် ၍ ဘုရားရှင် ညွှန်ပြချက် - လေးမျိုး ထားခဲ့သည်ကို အသေး စိတ် ရှင်းလင်း ဖော်ပြပါတော့မည်။

- (၁) “အစမ်းခန့် သိက္ခမာန်တစ်ဦးသည် သိက္ခာပုဒ် (၆)မျိုးကို မပျက်မကွက် နှစ်နှစ်တိတိ စောင့် ထိန်းပြီးနောက် ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီ နှစ်ဖက်သံဃာရှေ့တွင် ဘိက္ခုနီအဖြစ်သို့ ခံယူနိုင်သည်။” (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၊ ၄)
- (၂) “ဘိက္ခုအုပ်စု တစ်ခုတည်းဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူခြင်းကို ဘုရားရှင် ခွင့်ပြုသည်။” (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၊ ၁)

(၃) “တစ်ဖက်သော ဘိက္ခုနီအုပ်စုထံ၌ ဘိက္ခုနီ ခံယူမှု အထမြောက်ပြီးမှ ထပ်မံ၍ ဘိက္ခု အုပ်စု ရှေ့တွင် ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခံယူခြင်းကို ဘုရားရှင် ခွင့်ပြုသည်။”
(စူဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂)

(၄) “ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ ဗဟုသုတ စွမ်းရည်ရှိသော ဘိက္ခုနီ တစ်ပါးကို တမန်အဖြစ် လွှတ်၍ ဘိက္ခုနီ ခံယူမှုကို ဘုရားရှင် ခွင့်ပေးသည်။” (စူဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၂၊ ၂)

ထေရဝါဒ ဝိနယတွင် တင်ပြချက်အရ (စူဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၂၊ ၄)သည် ပထမဆုံး အခြေခံညွှန်ပြချက် ဖြစ်ပြီး ဘုရားရှင်၏ အလိုဆန္ဒ ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။ သို့သော် နောက် ဆက်တွဲ ထပ်မံပြင်ဆင် ညွှန်ကြားချက်တို့ဖြင့် အစားထိုးလိုက် သောကြောင့် မူရင်းလုပ်နည်းနှင့် မသက်ဆိုင်တော့ပါ။ နောက် ဆက်တွဲ ပြင်ဆင် ညွှန်ကြားချက်တို့သည် စူဠဝဂ္ဂတွင် ဖော်ပြ ထားသော (စူဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၊ ၁)၊ (စူဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂)၊ (စူဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၂၊ ၂)တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

အထက်ပါ နောက်ဆက်တွဲ စည်းမျဉ်း သုံးခုတွင် ထင်ရှားစွာ သိနိုင်သည်မှာ နောက်ဆုံး စည်း မျဉ်း (စူဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၂၊ ၂) တစ်ခုတည်း ဥပဒေအရ တရားဝင်သည်ဟု ဆိုလိုနေခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဘိက္ခုနီ လောင်းလျာ ကိုယ်စား ကျွမ်းကျင်သော တမန်လွှတ်၍ ဘိက္ခုနီခံယူခြင်းကို ခွင့်ပြု၏။” ဆိုသည့် နောက်ဆုံး ညွှန်ကြားချက်၏ ဥပဒေ ရည်ရွယ်ချက် (legal significance) ကို သေချာအောင် နားလည် နိုင်ရန် ရှေ့မှ ရှိသော ဇာတ်ကြောင်းကို လေ့လာရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဤစူဠဝဂ္ဂ

၁၀၊ ၂၂၊ ၂ ၏ ညွှန်ကြားချက်မှာ “ငါဘုရားသည် တမန်ဖြင့် ပဉ္စင်းခံခြင်းကိုလည်း” (ပါဠိဘာသာ-ပိ) ခွင့်ပြုသည်။ ဤ“ပိ”ဆိုသည့် ပါဠိစာလုံးကို သုံးလိုက်ခြင်းဖြင့် အထက်၌ ရှိနှင့်သော ညွှန်ကြားချက် (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂)- နှစ်ဖက်သော သံဃာအုပ်စုရှေ့တွင် ဘိက္ခုနီ ခံယူခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်”ဆိုသည့် စည်းမျဉ်းသည် တရား မဝင်တော့ဟု မည်သို့မျှ မဆိုနိုင်ပါ။

အထက်၌ ဖော်ပြထားသော စည်းမျဉ်းနှစ်ခုလုံး - (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၂၊ ၂)နှင့် (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂) ၌ တူညီနေသော အခြေခံအခြင်းအရာမှာ - ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း ရှိဆဲကာလတွင် ပြုလုပ်နိုင်သည့် စည်း မျဉ်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဖော်ပြခဲ့သော စည်းမျဉ်း နှစ်ခုသည် (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၊ ၁) - ဘိက္ခုအုပ်စု တစ်ခုတည်းဖြင့်သာ ဘိက္ခုနီခံယူနိုင်ခြင်းဟု ညွှန်ကြားသော စည်းမျဉ်းနှင့် လုံးဝ မတူ ခြားနားပါသည်။ “ဘိက္ခုနီ အဖွဲ့အစည်း ရှိဆဲကာလ”ဟူသော အခြေခံအခြင်းအရာ တူစေကာမူ တမန်ဖြင့် ကိုယ်စား လွှတ်၍ ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂)သည် သံဃာအုပ်စု နှစ်ခုလုံး ရှေ့၌ ဘိက္ခုနီ ခံယူခြင်း (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂)ကို တရားမဝင်ဟု မည်သို့မျှ မဆိုနိုင်ပါ။

ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီ အုပ်စုဖြင့် ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း(စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂)သည် နောက်ထပ် ပေါ်လာ သော ညွှန်ကြားချက် (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၂၊ ၂) (တမန်ဖြင့် ကိုယ်စားပြု၍ ဘိက္ခုနီခံယူခြင်း)ကြောင့် တရား မဝင် မဖြစ်သလိုပင် ဘိက္ခုအုပ်စုတစ်ခုတည်းဖြင့်သာ (စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၊ ၁)သည်လည်း နောက်ထပ်ညွှန်ကြားချက်(စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂)ကြောင့် တရားမဝင်သည့်

အခြေသို့ မရောက်ပါ။ ဤညွှန်ကြားချက် စည်းမျဉ်းသုံးမျိုးလုံး သည် တူညီသော တရားဝင် စည်းမျဉ်းများ ဖြစ်ကြပြီး တစ်ခု နှင့်တစ်ခု သဘော ကွဲလွဲမှု၊ ပဋိပက္ခဖြစ်မှု လုံးဝ မရှိပါ။ ဤသုံး မျိုး၏ အသုံးချနိုင်ပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးပြပါမည်။

စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၊ ၁၊ ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း မရှိသည့်ကာလ၌ သုံးနိုင်သည်။

စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၁၇၊ ၂၊ ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း ရှိ၍ ဘိက္ခုနီလောင်း လျာသည် အန္တရာယ် ကင်းဝေးစွာဖြင့် ဘိက္ခုနီ လုပ်နိုင်သည်။

စုဠဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂၂၊ ၂၊ ဘိက္ခုနီ အဖွဲ့အစည်း ရှိသော်လည်း အန္တ ရာယ် မကင်းသည့် အချိန်တွင် အသုံး ချနိုင်သည့် စည်းမျဉ်း။

ဤသို့အားဖြင့် စည်းမျဉ်း ညွှန်ကြားချက်တစ်ခုသည် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း မရှိသည့်အခါ အသုံး ဝင် အသုံးချနိုင်ပြီး၊ နောက်စည်းမျဉ်းတစ်ခုသည် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်းလည်း ရှိ၊ ဘေးအန္တရာယ် မရှိဘဲ ဘိက္ခုအုပ်စုသို့ ချဉ်းကပ်နိုင်ပြီး ဘိက္ခုနီ အဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ထပ်မံ ထိန်းချုပ် ထားသော နောက်ဆုံး စည်းမျဉ်းမှာ ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း ရှိပါ၏။ သို့သော် ဘိက္ခုနီအဖြစ် အထမြောက် အောင် ဘိက္ခုအုပ်စုသို့ တဖန်ချဉ်းကပ်ရန် ကြိုးစားခိုက်တွင် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်မည့် အန္တ ရာယ်တို့ကို ကြိုတင် ကာကွယ်ထားသည့် ညွှန်ကြားချက် ဖြစ်ပါ သည်။ သို့အားဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားသည် အတိုင်းမရှိ ကြီးမား

လှစွာသော ကရုဏာ အမြော်အမြင်တို့ဖြင့် ဤတိကျလှသော ညွှန်ကြားချက် အားလုံးကို ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယခု မေးသင့်သည် အချက်တစ်ခုမှာ ဝိနယ ဥပဒေများကို တိကျစွာ စိစစ်ကြည့်သည့်အခါ ဘာကြောင့် “ဘိက္ခုများသည် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း မရှိသည့်အခါ ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်ခွင့် ပေးသည်” -- ဆိုသော ဘုရားရှင်၏ တရားဝင် ညွှန်ကြား ချက်ကို အကျယ်တဝင့် အသိအမှတ် မပြုကြသနည်း?” - ဟု မေးနိုင်ပါသည်။ ဤအခြင်းအရာကို နားလည်သဘောပေါက် နိုင်ရန် ဘုန်းကြီးသည် ဆက်လက်၍ သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ ဘိက္ခုနီ အဖွဲ့အစည်း စတင်ပေါ်ပေါက်လာပုံကို ဒီပဝံသ (သီရိလင်္ကာကျွန်း ရာဇဝင်) ရှိ ကောက်နုတ်ချက်အတိုင်း ဖော်ပြပါအုံးမည်။

(၅) သီရိလင်္ကာသို့ ရောက်ရှိလာပုံ

ဒီပဝံသအရ မကြာသေးခင်က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ်သို့ ခံယူလိုက်သော သီဟိုဠ် ဘုရင်သည် အရိယာဘိက္ခု မဟိန္ဒ (အသောက မင်းတရား၏ သားတော်)ကို မိဖုရား အနုလာဒေ ဝီနှင့် သူမ၏ နောက်ပါများအား ဘိက္ခုနီခံယူနိုင်ခွင့် တောင်းခံခဲ့ ပါသည်။ ဆွေးနွေးစရာ ကောက်နုတ်ချက်သည် အောက်ပါအ တိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာပြန်ဆိုချက်

[ဒီပဝံသာ၊ ၁၅၊ ၇၄-၈၀]

မြင့်မြတ်သော ခတ္တိယမျိုးနွယ်ဝင် အနုလာဒေဝီသည် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာကို စွဲမြဲစွာ ယုံကြည်လေးစားပြီး ဖြောင့်မတ်သော အမြင်ရှိ၏။ သူမသည် ဘဝသစ်ဆက်ရန် စိတ်ဝင်စားမှု မရှိ။ မလိုလားပါချေ။

နမတော် ဒေဝီ မနုလာ၏ အိမ်ရာထောင် လူ့ဘောင်မှ ထွက်ခွါ၍ ရဟန်းဘောင်သို့ ရောက်လို သော ပြင်းပြသည့် ဆန္ဒကို မောင်တော် ဘုရင်သည် ဆရာတော် မဟိန္ဒအား သိကြားစေပါသည်။

သူမသည် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာကို မသွေမတိမ်း ယုံကြည်လေးစားလျက် ဖြောင့်မတ် မှန် ကန်သော စိတ်ကို ရင်ဝယ်ထားပြီး ဘဝသစ်တစ်ဖန် မဖြစ်လိုငြား။ စိတ်မဝင်စားဘဲ လူ့ဘောင်မှ ရဟန်း ဘောင်သို့ ဝင်လိုမှုကို တိုင်ပင်ညှိနှိုင်း လိုပါသည် ဆရာတော်ဘုရား။

(မဟိန္ဒ ပြန်ကြားသည်မှာ)

ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ရဟန်းတစ်ပါးအဖို့ အမျိုးသမီးတစ်ဦး ရဟန်းဘောင် ဝင်နိုင်စေရန် တိုင်ပင် အကြံပေးဖို့ မသင့်တော်ပါ။

"အကျွန်ုပ်၏ နမတော် သဃ်မိတ္တာကို သီရိလင်္ကာသို့ ဖိတ်ခေါ်နိုင်ပါသည်။ အနုလာဒေဝီ လူ့ ဘောင် အနှောင်အဖွဲ့မှ ထွက်မြောက်နိုင်အောင် နမတော် သဃ်မိတ္တာ ကူညီနိုင်ပါ လိမ့်မည်။

ပညာထက်မြက်သော သမံမိတ္တာသည် သတိကုန္တေ ရှိသော ဘိက္ခုနီ ဥတရာနှင့်အတူ ကြွလာ ပါလိမ့်မည်။ ထို့အတူ ဟေမာနှင့် မာသဂလ္လတို့သည်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိမတ္တာ (နှုတ် ကုန္တေ စောင့်ထိန်း မှု ရှိသော)သည်လည်းကောင်း၊ တပွာနှင့် မဗ္ဗတဆိန္ဒာ၊ မလ္လာနှင့် မေဗဒါသိယာတို့သည်လည်းကောင်း ယခု ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ဘိက္ခုနီတို့ အတူတကွ ကြွရောက်လာ ပါလိမ့်မည်။

ထိုဘိက္ခုနီတို့သည် တည်ငြိမ်သော သမာဓိဖြင့် ဆိုးသွမ်း သော တဏှာ ရမ္မက်ကို ဖယ်ရှား စွန့်ခွာပြီး ဖြူစင် သန့်ရှင်းသော စိတ်ရင်ခွင်အတွင်း ဓမ္မဝိနယတို့ကို ပိုက်ထားလျက် ပျော်မွေ့ ကြည်နူး သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ထိုပါရမီရှင်တို့သည် အာသဝေါတရား ကုန်ခန်းပြီး တေ ဝိဇ္ဇဉာဏ်ရှိခြင်း၊ တန်ခိုးအရာ၌ ကျွမ်းကျင် လိမ္မာခြင်း ရှိကြပါ၏။ အဆင့်အမြင့်ဆုံးသော တရားဓမ္မကို အခြေခိုင်မြဲစွာ ကျင့်ကြံ ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်၍ ထိုဘိက္ခုနီများအားလုံး သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတော်သို့ ကြွလာကြပါသည်။

လေ့လာချက်

ဒီပဝံသတွင် ဆက်လက် တင်ပြသည်မှာ မိဖုရား အနုလာဒေဝီနှင့် နောက်ပါတို့သည် သမံ မိတ္တာ အမှူးရှိသော ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသည့် ဘိက္ခုနီတို့ထံ၌ ဘိက္ခုနီများအဖြစ်သို့ ခံယူခဲ့ကြပါသည်။ (ဒီပဝံသ၊ ၁၆-၃၇)။ ဝိနည်း ဥပဒေရှုထောင့်မှ ကြည့်ပါလျှင် ဤသို့ ခံယူခြင်းသည် သင့်လျော် စနစ်ကျ သော

လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ မဟိန္ဒ အမှူးရှိသော ဘိက္ခုတို့သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ဘိက္ခုနီအဖွဲ့ အစည်း ရှိနေသည့်ကာလပတ်လုံး အနုလာဒေဝီနှင့် နောက်ပါတို့ကို ဝိနည်း ဥပဒေအရ ဘိက္ခုနီများ အဖြစ်သို့ မချီးမြှင့်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် အနုလာဒေဝီနှင့် နောက်ပါတို့သည် သဗ်မတ္တာ အမှူးရှိသော ဘိက္ခုနီအုပ်စုတို့ ရောက်သည့်တိုင်အောင် စောင့်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သမိုင်းဆိုင်ရာ ရှုထောင့်တွင် (၁၁)ရာစုနှစ် အစပိုင်း၌ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံအတွင်း ပြည်တွင်းရေး စစ်ဖြစ်ကြသဖြင့် ဝေရဝါဒ ဘိက္ခုများ ပြင်ပနယ်မြေသို့ ထွက်ခွာကြရသည့်အခါ သီရိလင်္ကာရှိ ဘိက္ခုနီ မျိုးဆက် တိမ်ကော ကွယ်ပျောက်သွားပါတော့သည်။ တိုင်းပြည် မူလအတိုင်း အေးချမ်းသွားသည့်အခါ ပြင်ပနယ်မြေရောက် ဘိက္ခုတို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိချိန်တွင် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း ကွယ်ပျောက်သွားမှန်း သိသွားကြပါသည်။ ဤအခြင်းအရာနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ ရှေးက သီရိလင်္ကာ၌ ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း မည်သို့ စတင်ပေါ်ပေါက်လာပုံကို နောက်ကြောင်းပြန်လည် ကြည့်ကြခြင်းမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် သဘာဝပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဤအကြောင်းကို မဟာဝံသတွင် အတိုချုပ် ရေးထားပြီး (မဟာဝင်၊ ၁၈၊ ၉-၁၁)၊ ဒီပဝံသတွင်မူ အသေးစိတ် အချက်အလက်စုံသော ကောက်နုတ်ချက်တို့ ရှိသည်ကို အထက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အိန္ဒိယမှ သီရိလင်္ကာသို့ ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း တည်ထောင်ရန် ရောက်ရှိလာကြသော ထူးချွန်ပြောင်မြောက်သည့် ဘိက္ခုနီတို့ ရာဇဝင်ကို လေးနက်စွာ သရုပ်

ဖော်ထားသည့်အတွက် သီရိ လင်္ကာတွင် ရှေးအခါကလို ဘိက္ခု
နီအဖွဲ့အစည်း ပြန်စနိုင်းရန် အလွန်လိုလားအပ်ပေသည်ဟု
ထင်မြင် ယူဆရပါသည်။ သို့သော် ဘုန်းကြီးသီရိသလောက်မှာ
(၁၁)ရာစု နောက်ပိုင်းတွင် ထေရဝါဒ ဘိက္ခုနီ အဖွဲ့အစည်း
သီရိလင်္ကာတိုင်း၏ ပြင်ပတွင် မရှိကြတော့ဟု ထင်မြင်
အယူရှိနေကြ၍ ပြန်လည် ထူ ထောင်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။
(ဘာသာပြန်သူ၏ မှတ်ချက်။ ။ ထိုစဉ်အခါက ယခုခေတ်လို
ကွန်ပျူ တာ မရှိ။ အင်တာနက် မရှိကြခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ
ပုဂံခေတ်တွင် တစ်ဆယ့်လေးရာစု နှစ်အထိ ဘိက္ခုနီများ
ရှိခဲ့ကြောင်းကို ပါမောက္ခ ဦးသန်းထွန်း၏ ခေတ်ဟောင်း ရာဇဝင်
တွင် ကျောက်စာ နံပါတ် များနှင့်တကွ စုံလင်တိကျစွာ ဖော်ပြ
ထားသည်ကို အနောက်နိုင်ငံရှိ ပညာရှင်တို့ မသိရှိကြပါ။)

အရိယာ ဘိက္ခု မဟိန္ဒ၏ “အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို
ဘိက္ခုတစ်ပါးက ဘိက္ခုနီအဖြစ် ချီးမြှင့်ရန် မသင့်တော်ပါ”-
ဟူသည့် ဟိုစဉ်အခါ အခြေအနေအရ ပြောဆိုခဲ့သည့်မိန့်ခွန်းကို
နောင်အချိန် ဘိက္ခုနီ ခံယူမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ဝိနယ
ပြဿနာ ပေါ်လာတိုင်း သီရိလင်္ကာရှိ ဘိက္ခုတို့၏ စိတ်တွင်
ထိုမိန့် ခွန်း၏ အရှိန်အဝါ လွှမ်းမိုးနေသည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ရာ
မရှိပါ။ သီရိလင်္ကာတစ်ကျွန်းလုံးရှိ ပရိသတ်တို့ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ
ဝင်များအဖြစ်သို့ သိမ်းသွင်းနိုင်စွမ်း ရှိသော နာမည်ကြီး အရိယာ
သာဝက၏ မိန့်ခွန်းသည် သြဇာအရှိန်ဝါ ကြီးမား အရေးပါ။
အလေးပါသည်မှာ ဖြစ်ရိုး သဘာဝဟု ဆိုရပါမည်။

လူထုယုံကြည်အားထားသည့် အရိယာ မဟိန္ဒ၏ မိန့်ခွန်း အရှိန်အဝါကြောင့် သက်ဆိုင်သော ဘိက္ခုနီ ဝိနယ ဆွေးနွေး သည့်အခါတိုင်း နောက်ခံ ဇာတ်ကြောင်း၏ အကြောင်းရင်း အဓိ ဗွာယ်ကို အချိန်ယူ၍ သေချာစွာ မလေ့လာကြတော့ဘဲ အရိယာ မဟိန္ဒ၏ မိန့်ဆိုချက်သည်ပင်လျှင် မီးရှူး တန်ဆောင်သဖွယ် အကျိုးသက်ရောက်နေပါတော့သည်။ ထို့ကြောင့် "ဘိက္ခုသံဃာ အုပ်စုသည် အမျိုး သမီးတို့ကို ဘိက္ခုနီအဖြစ်သို့ ပို့ဆောင်ချီးမြှင့် နိုင်ခွင့် ပြုသည်"- ဆိုသော ဘုရားရှင်၏ ညွှန်ကြားချက် (စုဠဝ ဝဂ္ဂ၊ ၁၀၊ ၂။ ၁)ကို တရားမဝင်၊ မခိုင်လုံဟု မှားယွင်းသော ယူဆချက် ဖြင့် နိဂုံးချုပ်ကြပြီး နောင် စည်းမျဉ်းတို့သည်လည်း ဤနည်း တူပင် ဖြစ်သွားပါတော့သည်။

ဤသို့ သဘောပေါက် ယူဆမှု ပေါ်လာသည်နှင့် တစ် ပြိုင်နက် ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် ဓလေ့ထုံးစံ အဖြစ် အခြေကျ အမြစ်တွယ်သွားခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အထက်ထက်မှ ဆရာသမားတို့အပေါ်

ရိုသေယုံကြည်လေ့ရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထပ်မံ၍ စုံစမ်း လေ့လာမှု မပြုကြတော့ပါ။ ဤသို့ဖြင့် ပင် အစဉ်အလာ လိုက် လေ့ရှိသော ထေရဝါဒ သံဃာအုပ်စုတို့အကြား "ဥပဒေအရ တရားမဝင်"ဟု သော ယူဆချက်အမှားကြီးသည် အမြစ်တွယ် သွားပြီး "ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း တိမ်ကောသွားခဲ့လျှင် ပြန် လည် ထူထောင်၍ မရတော့"-ဟု ထင်မြင် ယူဆမှု အပင်ကြီး ပေါက် လာကာ ဆက်လက် ရှင်သန် ထွားကြိုင်းလာသည်မှာ ယနေ့တိုင် ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အတိုချုပ်ရပါလျှင် သမိုင်းဝင် အခြေအနေအရ သီရိလင်္ကာ နိုင်ငံတွင် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း ပေါ် ပေါက်လာပုံ၊ တိမ်ကော သွားပုံတို့ကို ကြည့်ရခြင်းဖြင့် ဘိက္ခုတို့သည် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့ အစည်း အသစ် တစ်ဖန် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရန် မိမိတို့၌ ကူညီနိုင်သည့် အရည်အချင်း အာဏာရှိသည်ကို နားလည် မှု မရှိသေး-ဟု သိနိုင်သည့်အတွက် အံ့ဩစရာ မလိုပါချေ။ သို့ပါလျက် မိမိတို့၏ ထင်မြင် ယူဆချက် များ အမြစ်တွယ် အခြေကျနေသော လေ့ထုံးစံ ရှုထောင့်များ၏ လွှမ်းမိုးချက် တို့ကို အရေးမမူဘဲ ဘုရားရှင်၏ ညွှန်ကြားချက် ဥပဒေကိုသာ လျှင် ချဉ်းကပ်၍ စေ့စပ်စွာ သုံးသပ်ကြည့်ပါလျှင် ဝိနည်း ဥပ ဒေဘောင်အတွင်း တရားဝင်သော ရွေးချယ်မှု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

နိဂုံး

စူဠဝဂ္ဂတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသော ဘိက္ခုနီခံယူ ပြဋ္ဌာန်းမှုကိစ္စ အဆင့်ဆင့် တရွေ့ရွေ့ ဖြစ် ပေါ်နေပုံကို သေချာ စေ့စပ်စွာ လေ့လာသည့်အခါ တိမ်ကောသွားသော ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်သည်ကို သိသာ ထင်ရှားစွာ သဘောပေါက်နိုင်ပါသည်။

ဘုန်းကြီးအမြင်အားဖြင့် ထေရဝါဒ ဝိနယ၌ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် အချက် အလက်များ သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာများ မှတ်တမ်းတင်ထားပုံအရ ဘုရားရှင်သည် နောက် ကာလတွင် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း တိမ်ကောသော် ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်မည့် စည်းမျဉ်း ထုတ်ပြန်ရန် အတွက် အခွင့်

အလမ်း ဖန်တီးထားခဲ့သည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဤသို့သော နားလည်မှုအရ ဘုရားရှင်၏ အဆိုအမိန့် ညွှန်ကြားချက်တို့ကို တသွေမတိမ်း စိတ်အားထက်သန်စွာ လိုက်နာလေ့ရှိကြသော ချစ်သား ရဟန်းတို့သည် ဝိနယကျမ်း အပေါ်ယံကိုသာ ဖတ်ပြီး “ဤအခြင်းအရာသည် ဝိနည်းနှင့် မညီ၊ ထေရဝါဒ ဓလေ့ထုံး တမ်းတို့၏ အခြေခံနိယာမတို့ကို ချိုးဖောက်သည်ဟု ဆန့်ကျင် ဖက်တွေးခေါ်မှုများ ပွားများမည့်အစား အသေးစိတ် တစ်ဖန်စေ့စပ် စွာ လေ့လာပြီး ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်း ပြန်လည် ထူ ထောင်နိုင် စေရန် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ပူးပေါင်း ကူညီချီးမြှင့်ကြပါဟု မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။ မင်းကွန်း ဇေတဝန် ဆရာတော်ကြီး၏ ညွှန်ကြားချက်အရ -

“ဘိက္ခုသံယာတို့ ... အောက်ပါအတိုင်း သန္နိဋ္ဌာန်ဖြင့် ကြိုးပမ်း အားထုတ်သင့်သည်။ [ယခုအခါ ဘိက္ခုနီသံယာ တိမ် ကောခဲ့ပြီ။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘိက္ခုနီအဖွဲ့အစည်းကို ပြန်လည် ထူ ထောင်မည်! ဂုဏ်ရှိန်ကြီးမား ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ နှလုံးသား တွင်းမှ ဆန္ဒကို ဘုရားသားတော်တို့ နားလည်မှု ရှိသည်။]” ဤကဲ့သို့ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်း၍ ဘုရားသားတော်များသည် ညီညွတ်စွာ ပူးပေါင်း ကူညီ လိုက်ပါက ဘုရားရှင်၏ လဝန်းတမျှ ပြည့်ဖြိုး ကြည်လင် ကျေနပ် အားရသည့် မျက်နှာတော်ကို ဖူးမျှော် မှန်းဆ မြင်ယောင်နိုင်ပါသည်။ [ဘိက္ခုဗောဓိ- ဘာသာပြန် (in English) ၂၀၁၀ နှစ်၊ စာမျက်နှာ- ၁၄၂]

ကျမ်းညွှန်း အတိုချုပ်

- AN. အင်္ဂုတ္တရ နိကာယ်၊
- CV စူဠဝဂ္ဂ၊
- Dip. ဒီပဝံသာ၊
- Mhv. မဟာဝံသာ၊
- MN မဇ္ဈိမနိကာယ်၊
- SN သံယုတ္တနိကာယ်၊
- Sp. သမုန္တပါသာဒိကာ၊
- Spk. သာရတပကာသနီ
- T. Taisho တိုင်းရိုး၊
- VIN ဝိနယ ပိဋက။

Anālayo 2013: “The Legality of Bhikkhunī Ordination”, *Journal of Buddhist Ethics*, 20: 310–333.

Anālayo 2014: “On the Bhikkhunī Ordination Controversy”, *Sri Lanka International Journal of Buddhist Studies*, 3: 1–20.

Bodhi, Bhikkhu 2010: “The Revival of Bhikkhunī Ordination in the Theravāda Tradition”, in *Dignity & Discipline, Reviving Full Ordination for Buddhist Nuns*, T. Mohr and J. Tsedroen (ed.), 99–142, Boston: Wisdom.